

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

<< ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΤΟΥ 2007 ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑ >>

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΣΑΜΠΑΖΙΩΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2011

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

**ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

<< ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΤΟΥ 2007 ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑ >>

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΚΑΡΤΣΩΝΑΣ ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΣΑΜΠΑΖΙΩΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2011

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η εκπόνηση της παρούσης πτυχιακής μελέτης απαιτήσε χρόνο και έρευνα για τη συλλογή όσο περισσότερων στοιχείων και πληροφοριών γινόταν, ώστε με την όσο το δυνατό καλύτερη συνοχή των στοιχείων αυτών να δημιουργηθεί μια μελέτη που ευελπιστώ να φανεί χρήσιμη και να βοηθήσει στην πρόληψη καθώς και στις ενέργειες αποκαταστάσεις που πρέπει να γίνουν μετά από μια πυρκαγιά. Στην προσπάθειά μου αυτή είχα την πολύτιμη βοήθεια, καθοδήγηση και επίβλεψη από τον καθηγητή μου Δρ Κάρτσωνα Επαμεινώνδα, ο οποίος με τις εύστοχες παρατηρήσεις και παρεμβάσεις του με βοήθησε ώστε να ολοκληρωθεί η παρούσα μελέτη. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω για τις χρήσιμες πληροφορίες και στοιχεία που μου έδωσαν καθώς και για τον πολύτιμο τους χρόνο που μου αφιέρωσαν τον κύριο Κατσίποδα Σπύρο Δασάρχη, τον κύριο Φούρκα Κώστα Δασολόγο, την κυρία Στριμπάκου Άννα Δασολόγο και τον κύριο Χρυσανθακόπουλο Γιώργο πρόεδρο του συλλόγου φίλοι Ταΰγετου. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω και τα υπόλοιπα μέλη της εξεταστικής μου επιτροπής για το χρόνο που διέθεσαν για τη διόρθωση και βαθμολόγηση της πτυχιακής μου.

Σαμπαζιώτης Αθανάσιος

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α.....	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	6
1.1. ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ	6
1.2. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ.....	6
1.3. ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ.....	8
1.4. ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ	9
1.5. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ.....	9
1.6. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ.....	11
1.7. ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	14
2.1. ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 2007 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	14
2.2. ΑΠΟΦΥΓΗ ΔΥΣΑΡΕΣΤΩΝ ΕΠΙΤΩΣΕΩΝ.....	17
2.3. ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	19
2.4. ΜΕΤΡΑ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΛΗΓΕΙΣΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ.....	25
2.4.1 .ΠΟΛΙΤΕΣ	25
2.4.2. ΣΤΕΓΑΣΗ.....	27
2.4.3. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ	28
2.4.4. ΑΓΡΟΤΕΣ	28
2.4.5. ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	29
2.4.6. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	29
2.4.7. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΛΑΦΡΥΝΣΗ.....	30
2.4.8. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ	31
2.4.9. ΚΤΙΡΙΑ-ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	31

2.4.10. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ.....	32
2.5. ΤΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ.....	32
2.5.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	34
3.1. ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	34
3.2. ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ.....	35
3.3. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΤΟΥ 2007	37
3.4 ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΑ ΕΛΑΙΟΔΕΝΤΡΑ.....	40
3.5. ΕΡΓΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ.....	43
3.5.1. ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.....	43
3.5.2. ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	45
3.5.3. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	46
4. ΤΑΥΓΕΤΟΣ	47
4.1 ΙΣΤΟΡΙΑ - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ.....	47
4.2 ΠΕΤΡΩΜΑΤΑ.....	49
4.3 ΠΗΓΕΣ - ΠΟΤΑΜΙΑ.....	49
4.4 ΚΛΙΜΑ.....	49
4.5 ΧΩΡΙΑ.....	52
4.6 ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ.....	52
4.6.1 ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΧΛΩΡΙΔΑΣ.....	53
4.6.2 ΠΟΩΔΗ ΕΙΔΗ	58
4.6.3 ΠΑΝΙΔΑ	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	60
5. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΥΓΕΤΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΤΟΥ 2007	60
5.1. Η ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΤΟΥ 2007 ΣΤΟΝ ΤΑΥΓΕΤΟ	60

5.1.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΑΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	62
5.1.2. ΛΕΚΑΝΗ ΝΕΔΟΝΤΑ.....	62
5.2 ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ	65
5.2.1 ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	65
5.2.1.1 ΠΡΟΜΕΤΡΗΣΗ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	68
5.2.2. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΑΣΟΝΟΜΕΙΟΥ.....	70
5.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΜΕΝΗΣ ΞΥΛΕΙΑΣ.....	71
5.3.1 ΥΛΟΤΟΜΙΚΕΣ-ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	71
5.4. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΑΣΟΥΣ.....	75
5.4.1. ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΙΣ.....	76
5.5 ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΥΤΕΥΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ	83
5.5.1. ΕΠΟΧΗ ΦΥΤΕΥΣΕΩΣ	83
5.5.2. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ – ΔΙΑΝΟΙΞΙΣ ΛΑΚΚΩΝ.....	84
5.5.3. ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΦΥΤΕΥΣΕΩΣ.....	84
5.5.4. ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΦΥΤΑΡΙΩΝ.....	84
5.5.6. ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΩΣ	85
5.5.7. ΑΡΑΙΩΣΕΙΣ – ΥΛΟΤΟΜΙΑ	85
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	86
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	87
ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	88
ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ (Web).....	89

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το καλοκαίρι του 2007, συνέβη μία από τις μεγαλύτερες φυσικές καταστροφές στην ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας. Εκτεταμένες πυρκαγιές σε πολλά μέρη της χώρας, κυρίως τον μήνα Αύγουστο, έκαψαν περισσότερα από 268.834 εκτάρια γης, με αποτέλεσμα το θάνατο τουλάχιστον 63 ανθρώπων. Μέχρι τις 30 Αυγούστου κάηκαν 1.500 σπίτια και έμειναν 6.000 άστεγοι. Το ύψος των καταστροφών φθάνει τα πέντε δισεκατομμύρια Ευρώ. Η φωτιά έκαψε 4,5 εκατομμύρια ελαιόδεντρα καθώς και 60.000 ζωντανά (πρόβατα και κασίκες). Οι περιοχές οι οποίες επλήγησαν, αφορούσαν τους νομούς Μεσσηνίας, Αρκαδίας, Ηλείας, Αχαΐας, Λακωνίας, Αργολίδος, Κορινθίας, Αττικής και Ευβοίας, Φθιώτιδος με το νομό Ηλείας να δέχεται το πιο εκτεταμένο και φονικό πλήγμα.

Σύμφωνα με το Δασαρχείο, η συνολική καμένη έκταση στον Ταΰγετο, υπολογίστηκε σε 113.000 στρέμματα. Από αυτά, τα 93.000 είναι δασικές εκτάσεις, 45.000 στρ. μαύρης πεύκης και κεφαλληνιακής ελάτης και 38.000 αραιής ελάτης και πεύκης εκτός ζώνης διαχείρισης. Το μεγαλύτερο τμήμα της ΝΔ πλευράς του βουνού δυστυχώς καταστράφηκε ολοσχερώς για πολλοστή φορά. Οι περισσότερες καμένες εκτάσεις, αποτελούνταν από άτομα μαύρης πεύκης (σε διάφορες ηλικίες), προερχόμενα από αναδασώσεις προηγούμενων χρόνων. Ανεπανόρθωτη είναι και η ζημιά στην κορυφογραμμή του βουνού, στο ίδιο σημείο (ΝΔ) όπου κάηκαν οι διάσπαρτες αραιές συστάδες κεφαλληνιακής ελάτης, οι οποίες φύονταν ανάμεσα στις σάρες. Η πανίδα της περιοχής πιθανότατα δεν έχει υποστεί μη αναστρέψιμη υποβάθμιση, αν και οι περισσότερες καμένες περιοχές που καταγράφηκαν ήταν ήδη διπλό-τριπλό καμένες. Επίσης, κάηκε σημαντική έκταση στις βορινές παρυφές του βουνού στη λοφώδη υπο-ορεινή ζώνη στα σύνορα Μεσσηνίας – Αρκαδίας. Η ζώνη αυτή δεν υπάγεται στην περιοχή Natura 2000 και αποτελείτο κυρίως από ελαιώνες σε μίξη με δασικές συστάδες χαλεπίου πεύκης και μακίας.

Η καταστροφή του 2007, κινητοποίησε το σύνολο του Ελληνικού λαού και ενεργοποίησε τους αρμόδιους φορείς. Σε αυτή την έκρηξη του ενδιαφέροντος η ανάγκη για αποκατάσταση των πληγέντων ήταν μεγάλη, έγιναν μελέτες, με σκοπό την καταγραφή του μεγέθους των απωλειών. Μία από αυτές τις προσπάθειες, ίσως και η περισσότερο ολοκληρωμένη, αποτελεί η μελέτη του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η συνολική έκταση των πυρόπληκτων Δ.Δ στο νόμο μας είναι 1.233,97 km² (το 41% της συνολικής έκτασης του νομού). Οι ενέργειες αποκατάστασης που έγιναν στο διαχειριστικό δάσος του Ταΰγετου μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2007 ήταν α) Αντιπλημμυρικά έργα όπου κατασκευαστήκαν και τοποθετηθήκαν 5000 κορμοφράγματα συνολικού εμβαδού 15000 τ.μ. περίπου β) Υλοτομικές εργασίες όπου παρήχθησαν συνολικά 48613,44 Κ.Μ. στρογγυλής ξυλείας, 2428,30 Κ.Μ. στύλων Δ.Ε.Η και 7100 Κ.Μ βιομηχανικής ξυλείας και γ) Αναδασώσεις όπου από το 2009 μέχρι σήμερα έχουν φυτευτεί από 5 εργολαβίες 290.000 περίπου φτυαριά ενώ από εθελοντικές ομάδες πανό από 18.000 φτυαριά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

1.1. ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Ως δάσος χαρακτηρίζεται ένα πολύπλοκο οικοσύστημα με φυτά και ζώα που χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη πυκνότητα δέντρων. Καλύπτουν το 9,4 % της επιφάνειας της Γης (το 30 % της ξηράς), αν και παλαιότερα κάλυπταν μεγαλύτερη έκταση. Πέρα από τα φυτά και τα ζώα, στο δάσος υπάρχουν επίσης μύκητες και βακτήρια.

Κάθε δασικό είδος έχει τις δικές του απαιτήσεις σε υγρασία, θρεπτικά στοιχεία, κλιματικούς παράγοντες. Υπάρχει αμοιβαία αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση μεταξύ των φυτών, των ζώων και του φυσικού περιβάλλοντος. Από τις σχέσεις αυτές δημιουργείται μια ισορροπία, που παίζει βασικό ρόλο στην οικολογική ισορροπία του ευρύτερου περιβάλλοντος. Το δάσος διαθέτει εσωτερικούς μηχανισμούς απορύθμισης των βιοτικών και των αβιοτικών παραγόντων που διαταράσσουν την ισορροπία του. Αν όμως δράσουν εξωτερικοί παράγοντες όπως ο άνθρωπος με τις επαναλαμβανόμενες πυρκαγιές, την υπερβόσκηση, τις εκτεταμένες υλοτομίες τότε το δασικό οικοσύστημα υποβαθμίζεται. Πέρα από τον οικολογικό του ρόλο, το δάσος ρυθμίζει τη ροή του νερού μέσα στο έδαφος και συγκρατεί το χώμα.

Η επιστημονική μελέτη των δασικών οικοσυστημάτων, των ειδών τους, των αλληλεπιδράσεων τους με το περιβάλλον ονομάζεται δασική οικολογία, ενώ η διαχείριση των δασών και των δραστηριοτήτων δασικής οικονομίας ονομάζεται δασοκομία/δασοπονία/δασολογία, αν και υπάρχει προφανής αλληλοεπικάλυψη των όρων και συχνά ο όρος δασολογία χρησιμοποιείται ως ο γενικότερος περιγραφικός όρος. Ένα δάσος μπορεί να διακριθεί σε παρθένο δάσος, σε φυσικό δάσος και σε τεχνητό δάσος (Διαδίκτυο 1).

1.2. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

Μεγάλες είναι οι ωφέλειες, που δίνει στον άνθρωπο το δάσος. Του δίνει:

1. Χρήσιμη ξυλεία, για να κατασκευάζει τις κατοικίες του (πόρτες, παράθυρα στέγες κτλ.), έπιπλα, βάρκες και πλοιάρια, τηλεγραφόξυλα και άλλα χρήσιμα αντικείμενα.
2. Καυσόξυλα και ξυλοκάρβουνα για καύσιμη ύλη.
3. Ρετσίνι. Από τη βιομηχανική επεξεργασία του ρετσινιού παίρνει μια σειρά από άλλες χρήσιμες πρώτες ύλες για τη βιομηχανία (τερεβινθέλαια, κολοφώνιο, χρωστικές ουσίες, φάρμακα κτλ.).

4. Χαρτοπολτό για την κατασκευή χαρτιού.
5. Καρπούς: βαλανίδια (θαυμάσια κτηνοτροφή για τους χοίρους και άλλα φυτοφάγα ζώα), κάστανα, ξινόμηλα, γκόρτσα, φουντούκια, βατόμουρα, καρύδια, χαρούπια κτλ.

Εκτός από τις «αόρατες» αυτές ωφέλειες του δάσους υπάρχουν και οι αφανείς, που είναι και σπουδαιότερες για τη ζωή μας. Οι ωφέλειες αυτές είναι έμμεσες, αλλά εξίσου σπουδαίες με τις πρώτες, τις άμεσες. Τα δάση δηλαδή:

1. Εμπλουτίζουν την ατμόσφαιρα με οξυγόνο, που είναι αναγκαίο για την αναπνοή του ανθρώπου. Φιλτράρουν, δηλ., τον αέρα από το διοξείδιο του άνθρακα. Με τη φωτοσύνθεση κρατούν τον άνθρακα και αφήνουν ελεύθερο το πολύτιμο οξυγόνο. Όπου δάση, εκεί και υγεία.
2. Προκαλούν τη βροχή. Με τη διαπνοή των φύλλων εξατμίζουν το νερό των ξυλωδών σωλήνων, που γίνεται υδρατμοί. Οι υδρατμοί αυτοί ψύχονται, σχηματίζουν σύννεφα και φέρνουν βροχές. Έτσι, κάνουν το καλοκαίρι δροσερό.
3. Συγκρατούν τα νερά της βροχής και δεν επιτρέπουν σ' αυτά να σχηματίσουν καταστροφικούς χείμαρρους. Τα νερά απορροφούνται από το παχύ στρώμα των φύλλων, στο έδαφος και σχηματίζουν δροσερές πηγές. Όπου υπάρχουν δάση, εκεί υπάρχουν πηγές, με δροσερό και γάργαρο νερό.
4. Επηρεάζουν ευνοϊκά το κλίμα της χώρας. Με την εξατμισμό των φύλλων κάνουν δροσερό το καλοκαίρι και το χειμώνα προστατεύουν τους ανθρώπους από τις θυελλώδεις βροχές και τους σφοδρούς ανέμους.
5. Αξιοποιούν τα άγονα εδάφη. Τα φύλλα των δένδρων, που πέφτουν στο χώμα, και όλα τα νεκρά μέρη των φυτών σιγά σιγά σαπίζουν. Οι μικροοργανισμοί του εδάφους (βακτήρια – μύκητες) διασπούν τις οργανικές ενώσεις των νεκρών φυτών σ' άλλες απλούστερες. Αυτές μεταφέρονται σ' άλλα μέρη και χρησιμεύουν ως τροφή άλλων φυτών. Έτσι, γίνεται οικονομία στη φύση και δε χάνεται τίποτε.
6. Είναι οι φυσικοί προστάτες της κτηνοτροφίας και της γεωργίας.
7. Αποτελούν στολισμό μιας χώρας. Ομορφαίνουν το τοπίο και του δίνουν όψη ευχάριστη στα μάτια μας.

Εχθροί του δάσους. 1. Φυσικοί εχθροί του δάσους είναι οι διάφορες ασθένειες και τα βλαβερά έντομα, που προσβάλλουν τα δένδρα. Ο πιο φοβερός εχθρός είναι η πιτυοκάμπη, που κατατρώγει τα πεύκα και τα ξεγυμνώνει τελείως. Η πρόληψή της είναι

αδύνατη. Ο μόνος τρόπος για την καταπολέμησή της είναι να αποκόπτουμε τα κλαδιά, όπου οι κάμπιες έχουν φτιάξει τη φωλιά τους.

2. Άλλοι εχθροί του δάσους είναι: οι πυρκαγιές των δασών, που ασυνείδητοι ή απρόσεχτοι άνθρωποι προκαλούν. Πόσα δάση στον τόπο μας δεν καταστράφηκαν από φωτιές, που προκάλεσαν, με τα τσιγάρα τους, αμελείς και απρόσεκτοι εκδρομείς!

Η χωρίς σύστημα υλοτομία του δάσους.

Η νομαδική αιγοτροφία, ο μεγαλύτερος καταστροφέας των δασών του τόπου μας. Οι αίγες τρώνε τους τρυφερούς βλαστούς και τα δέντρα δε μεγαλώνουν. Παραμένουν σαν νανόφυτα.

Οι εκχερσώσεις δασικών εκτάσεων, για να μετατραπούν σε καλλιεργήσιμους αγρούς. Ταυτόχρονα τα νερά κυλούν ανεμπόδιστα, σχηματίζουν χείμαρρους και καταστρέφουν άλλα γειτονικά χωράφια πιο γόνιμα κι εύφορα. Έτσι, για να κάνουμε με την εκχέρσωση ένα χωράφι, καταστρέφουμε περισσότερα.

Τα δάση στην Ελλάδα. Η Ελλάδα ανήκει στα κράτη της Ευρώπης, που έχουν τα λιγότερα δάση. Μόνο το 18% του εδάφους της σκεπάζεται από δάση. Γι' αυτό και δεν έχει αυτάρκεια σε ξυλεία και σε άλλα δασικά προϊόντα. Πολλά δάση του τόπου μας καταστράφηκαν στα χρόνια της γερμανικής Κατοχής (Υδρία, 1990).

1.3. ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ

Κάθε σύστημα των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων μιας περιοχής, αλλά και οι σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ τους, ονομάζεται οικοσύστημα. Το σύστημα αυτό αποτελείται από: Το σύνολο των οργανισμών που ανήκουν στο ίδιο είδος, δηλαδή τον πληθυσμό.

Το σύνολο των πληθυσμών ενός οικοσυστήματος και οι σχέσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ τους, δηλαδή την βιοκοινότητα.

Την περιοχή στην οποία ζει ένας πληθυσμός ή μια βιοκοινότητα, δηλαδή τον βίοτοπο.

Υπάρχουν πολλοί τύποι οικοσυστημάτων. Στην θάλασσα ονομάζονται θαλάσσια οικοσυστήματα, όσα απαντούν σε ακτές αποκαλούνται παράκτια οικοσυστήματα, ενώ στην ξηρά ονομάζονται Χερσαία οικοσυστήματα. Όταν σε μια έκταση ξηράς υπάρχουν μόνο γεωργικές καλλιέργειες, τότε μιλάμε για ένα αγροτικό οικοσύστημα. Υπάρχουν, επίσης, και τα οικοσυστήματα των γλυκέων υδάτων, οι υγρότοποι. Ο ρόλος των τελευταίων είναι σημαντικός, καθώς παρέχουν τροφή και προστασία σε ένα μεγάλο αριθμό πτηνών, θηλαστικών, ψαριών και άλλων οργανισμών.

Δασικό οικοσύστημα είναι το οικοσύστημα των φυτών και ζώων, στο οποίο κυριαρχούν τα δενδρώδη δασικά είδη. Τα κυριότερα δασικά είδη των ελληνικών δασών είναι: οι δρυς κατά 35% , τα πεύκα κατά 25% ,τα έλατα 19%, οι οξιές κατά 10% και καστανιές 2% (Διαδίκτυο 1).

1.4. ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ

Δασοκομία είναι η διαχείριση και η εκμετάλλευση των δασικών εκτάσεων. Περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως, φύτευση, αναδάσωση, μεταφύτευση δέντρων αραίωση και συντήρηση δασών και δεντρόφυτων εκτάσεων υλοτομία: κοπή δέντρων και παραγωγή ξυλείας συλλογή φυσικών δασικών υλικών ,δασοκομικές απογραφές, έλεγχος της αποδοτικότητας των δέντρων, αποτίμηση της δασικής ξυλείας προστασία από δασικές πυρκαγιές (Διαδίκτυο 1).

1.5. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

«Για κάθε ένα ευρώ που δαπανάται στην πρόληψη, γλιτώνουμε 100€ από την κατάσβεση και 1.000 από την αποκατάσταση».

Κάτι που είναι αναμφισβήτητη αξία, είναι ότι οι καταστροφές δε αποτελούν προϊόν λίγων ωρών, αλλά μιας σειράς γεγονότων. «Οι θεμελιώσεις αιτίες που υποθάλλουν μια καταστροφή υποβόσκουν πολύ πριν αυτή συμβεί και κατά κανόνα συνεχίζουν και μετά να χτίζουν συνθήκες για μια νέα καταστροφή». Για πολλούς μάλιστα οι φυσικές καταστροφές, λειτουργούν όπως ένας μεγεθυντικός φακός, μέσω του οποίου διαπιστώνονται, δυστυχώς καθόλου έγκαιρα, οι προϋπάρχουσες δυσμενείς συνθήκες σε ποικίλα επίπεδα και εκφάνσεις της καθημερινότητας (σε οικονομικό επίπεδο, σε κοινωνικό, σε πολιτικό αλλά και σε επιχειρησιακό επίπεδο).

Πρόληψη, αναφορικά με τον τομέα της δασικής πυρκαγιάς, σημαίνει πρόληψη της πρώτης φλόγας. Για να επιτευχθεί αυτό κρίνεται απαραίτητη η σωστή προετοιμασία της Κρατικής μηχανής, η ενημέρωση των πολιτών, η ευαισθητοποίησή τους απέναντι σε θέματα περιβάλλοντος και η ανάληψη του μεριδίου της ευθύνης από το σύνολο του πληθυσμού (Κωνσταντινίδης, 2001).

Σύμφωνα με τον κο Καλαμποκίδη (Επίκουρο Καθηγητή Φυσικών Καταστροφών στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου), η Πολιτεία θα πρέπει να συγκροτήσει άμεσα μια επιτροπή απολογισμού, στην οποία να εμπλέκονται πολιτικοί, επιστήμονες, κοινωνικοοικονομικοί φορείς κ.ά., οι οποίοι θα αναλάβουν να αξιολογήσουν τους λόγους για τους οποίους έχει καταρρεύσει στη χώρα μας, το υφιστάμενο σύστημα αντιπυρικής προστασίας (Κιούσης, 2007 (B')).

Οι φωνές που διατείνονται ότι το πρόβλημα της αντιμετώπισης της Δασικής Πυρκαγιάς, έχει τοποθετηθεί εξαρχής σε λάθος βάσεις, είναι πάρα πολλές και προέρχονται από διαφορετικούς πολιτικούς και επαγγελματικούς χώρους. Είναι φανερό ότι στην Ελλάδα δίνεται συνεχώς έμφαση στην ανάπτυξη των δυνάμεων καταστολής, ενώ απωθείται από την μνήμη όλων η μέγιστη σημασία της πρόληψης.

Μια νέα προσέγγιση στην προστασία των δασών, που θα εστιάζει στην διαχείριση και όχι στην εξάλειψη των δασικών πυρκαγιών, θα δίνει έμφαση στην πρόληψη έναντι της καταστολής και θα εγγυάται την φύλαξη και την αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων, είναι απαραίτητη για την διατήρηση των ελληνικών δασών. Η έλλειψη συντονισμού μεταξύ των αρμοδίων φορέων, η απουσία προληπτικών μέτρων και επαρκών οικονομικών πόρων, η αναποτελεσματική διαχείριση των διαθέσιμων κονδυλίων, σε συνδυασμό με τα ποικίλα επιχειρησιακά προβλήματα, όπως είναι η προσήλωση στην εναέρια πυρόσβεση, η έλλειψη τεχνολογίας και τεχνογνωσίας και η ελλιπής εκπαίδευση, είναι μερικά από τα πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζει το δασικό σύστημα στην Ελλάδα σήμερα (Διαδίκτυο 2).

Εάν ήθελε κανείς να αναφέρει επιγραμματικά το τί πρέπει να περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα, με στόχο την αντιμετώπιση-πρόληψη-καταστολή της πυρκαγιάς, θα ανέφερε τα ακόλουθα:

Απαραίτητη η ενημέρωση του κοινού. Πρέπει οι πολίτες να είναι γνώστες της χρησιμότητας του δάσους και των αγαθών που προσφέρει, ώστε να πάψουν να το αντιμετωπίζουν σαν απειλή και εμπόδιο στα σχέδιά τους. Πολλές απόψεις υπάρχουν που διατείνονται πως η ίδια η Πολιτεία έχει τελικά στρέψει τον Έλληνα πολίτη κατά του δάσους και του περιβάλλοντος. Τώρα όμως, περισσότερο από ποτέ, πρέπει να γίνει συνείδηση όλων ότι το δάσος δεν είναι ένα κομμάτι γης με πράσινο, που εμποδίζει τον άνθρωπο να βελτιώσει την ποιότητα ζωής του, αλλά είναι κομμάτι της ίδιας της ζωής του κάθε Πολίτη ξεχωριστά (Κωνσταντινίδης, 2003).

Απαιτείται διεπιστημονικός σχεδιασμός σε εθνικό επίπεδο. Είναι αναγκαίο να δημιουργηθεί ένα κεντρικό συντονιστικό όργανο, που θα είναι επιφορτισμένο με την οργάνωση της πυροπροστασίας, λαμβάνοντας υπόψη του τις αρχές της οικολογίας και των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών (Κιούσης, 2007, (B')).

Μια αξιοκρατικά στελεχωμένη και συνεχώς εκπαιδευόμενη Δασική Υπηρεσία. Η χρήση νέων τεχνολογιών προσαρμοσμένων στην ελληνική πραγματικότητα και η εξοικείωση των Δασικών με αυτές, θα τους δώσει ένα πλεονέκτημα στην έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση μιας πυρκαγιάς. Παράλληλα, ένας καλά εκπαιδευμέ-

νος Δασικός, μπορεί να λειτουργήσει σαν ένας καλός δάσκαλος για τον απλό πολίτη και να του μεταδώσει επιτυχώς το αίσθημα του σεβασμού προς τη φύση (Καλλίρης, 2007).

Καθαρά δασοκομικά μέτρα όπως ο κατάλληλος χειρισμός των εύφλεκτων μεσογειακών δασών, με κατάλληλες αραιώσεις, κλαδεύσεις και απομάκρυνση του εύφλεκτου υπωρόφου, ώστε να μην καταλήγουν οι έρπουσες πυρκαγιές επικόρυφες (Ντάφης, 2007).

Στην Ελλάδα τα δάση παρουσιάζουν έκδηλα τα σημάδια της εγκατάλειψης, καθώς είναι απολύτως απροσπέλαστα και αδιάβατα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορούν οι δασοπυροσβέστες να εισέλθουν μέσα στο δάσος και να πλησιάσουν την φωτιά, ώστε το έργο τους να είναι αποτελεσματικότερο, αλλά και ούτε να απομακρυνθούν εγκαίρως εάν χρειαστεί, θέτοντας σε εξαιρετικά μεγάλο κίνδυνο την ίδια τους τη ζωή.

Μέτρα αστυνόμευσης και επιτήρησης της περιοχής με συχνές περιπολίες για την αποτροπή των εμπρηστών, αλλά και τη έγκαιρη ανίχνευση εστιών.

Για την καταστολή χρειάζονται μια καλά οργανωμένη και αξιοκρατικά στελεχωμένη Πυροσβεστική Υπηρεσία, πιστώσεις για τον εξοπλισμό και την διαρκή εκπαίδευση και τέλος, πολύ καλή γνώση των ιδιομορφιών του αντικειμένου της διαχείρισης της δασικής πυρκαγιάς (Καλλίρης, 2007).

1.6. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ

Ένα αρνητικό που χαρακτηρίζει την ελληνική κοινωνία, είναι η περιορισμένη συμμετοχή στα κοινά και στον εθελοντισμό. Ο απλός πολίτης, απογοητευμένος από την αρνητική κατάσταση που επικρατεί γενικά στον τόπο του, έχει καταλήξει να επιλέγει σήμερα την αδράνεια και την παθητικότητα. Σε σχετική έρευνα μάλιστα που διεξήχθη το 2005 με πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου Αθηνών, μόνο το 4,7% των Ελλήνων δήλωνε ότι, συμμετείχε σε εθελοντικές οργανώσεις (Δεμερτζής και λοιποί, 2005). Μάλιστα, σύμφωνα με το φετινό Βαρόμετρο ASBI, μόνο 3 στους 10 είναι θετικοί όσον αφορά την πρόθεση μελλοντικής συμμετοχής τους σε κάποια εθελοντική δραστηριότητα, ενώ το 48,4% απαντά «μάλλον όχι».(Μπουμπούκα 2007 (α))

Σε άρθρο στην Καθημερινή, πυρκαγιές του 2007 δεν στάθηκαν αρκετές ώστε να κινητοποιήσουν τον Έλληνα και την Ελληνίδα και να ενισχύσουν εθελοντικά το Πυροσβεστικό Σώμα. Σύμφωνα με αξιωματικούς της Πυροσβεστικής, η εθελοντική συνεισφορά είναι ιδιαίτερως χρήσιμη σε ορεινά χωριά και νησιά που δεν υπάρχουν

πυροσβεστικοί σταθμοί και η πρόσβαση είναι δύσκολη. Το πρόβλημα έγκειται στο ότι «δεν είναι ανεπτυγμένη η εθελοντική παιδεία στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα ο αριθμός των εθελοντών να είναι μικρός». Για το λόγο αυτό, το πρόγραμμα ευαισθητοποίησης για την τύχη των δασών θα πρέπει να είναι έτσι σχεδιασμένο, που να παρέχει κίνητρα και ενθουσιασμό στον πολίτη που θέλει να μπορέσει να προσφέρει.

Παρόμοιες κινήσεις πρέπει να γίνονται και σε περιπτώσεις άλλων οργανωμένων κοινωνικών ομάδων, όπως είναι ο στρατός, τοπικοί σύλλογοι κ.ά.

Μηνύματα περιβαλλοντικού περιεχομένου με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών, μπορούν να αναρτώνται στα μέσα μαζικής μεταφοράς, στις βιτρίνες των μαγαζιών, στις σφραγίδες και τα γραμματόσημα των ταχυδρομείων, στις σφραγίδες των λοιπών μεταφορικών εταιρειών, σε πολλά τρόφιμα, στα πακέτα των σπύρτων και των τσιγάρων, σε διαφημιστικά σποτάκια στην τηλεόραση, το ραδιόφωνο και το διαδίκτυο κλπ. Τέλος η προβολή ταινιών στον κινηματογράφο αλλά και την τηλεόραση (και την ιδιωτική), θα αποτελέσει ακόμα ένα τρόπο εκπαίδευσης των πολιτών. (Κωσταντινίδης, 2001)

Μια τέτοια κίνηση ενημερώσεις του κοινού έχει ξεκινήσει το WWF με το πρόγραμμα «το μέλλον των δασών». Στόχος του προγράμματος είναι να αντιμετωπίσει τις ουσιαστικές αιτίες της υποβάθμισης των δασών, να προτείνει λύσεις για την αποτελεσματική προστασία τους και να συμβάλλει – στο μέτρο του δυνατού – στην αποκατάσταση φυσικού περιβάλλοντος μετά τις πυρκαγιές.

Το πρόγραμμα «Το Μέλλον των Δασών» συγχρηματοδοτείται από τα Κοινωνικά Ιδρύματα Ι.Σ. Λάτση, Α.Γ. Λεβέντη, Μποδοσάκη καθώς και από τις εισφορές των υποστηρικτών της οργάνωσης. Το πρόγραμμα συνδυάζει δράσεις έρευνας που αποσκοπούν στη δημιουργία γνώσης και την παραγωγή δεδομένων, διαμόρφωσης προτάσεων δασικής πολιτικής με σκοπό την πολιτική διαβούλευση και πρωτοβουλίες ενδυνάμωσης της κοινωνίας των πολιτών μέσα από την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση.

Χαρακτηριστικό και πλέον πρόσφατο παράδειγμα αυτής της προσπάθειας αποτελεί η νέα καμπάνια του WWF Ελλάς «Ένα Panda δεν μπορεί να κάνει τα πάντα», η οποία ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2010 και αποτελείται από ειδική ιστοσελίδα (microsite www.wwf.gr/panda), καταχωρίσεις στον τύπο, τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά σποτ, με στόχο την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την αποφυγή πυρκαγιών από αμέλεια (Διαδίκτυο 3).

1.7. ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν μια καταστροφή με παγκόσμιες συνέπειες. Τα αέρια παράγωγα των δασικών πυρκαγιών, (ο καπνός), αποτελούνται από ένα μείγμα ενώσεων, όπως για παράδειγμα οι υδρατμοί, το μονοξείδιο του άνθρακα, οι αλδεΐδες, το διοξείδιο του άνθρακα, οι τολουόλες, αμμωνία αλλά και διάφορα μικροσωματίδια. Συνήθως η σύστασή του εξαρτάται από την σύνθεση των δασικών καυσίμων. Είναι συχνό όμως το φαινόμενο, οι δασικές πυρκαγιές να επεκτείνονται σε αγροτικές και αστικές περιοχές, ΧΥΤΑ κλπ. Ως εκ τούτου, ο καπνός των δασικών πυρκαγιών πρέπει να θεωρείται ως ένα συνονθύλευμα από ουσίες που προέρχονται, συν των άλλων, από την καύση δομικών υλικών, λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, αποβλήτων και άλλων επικίνδυνων ουσιών. Οι μεγάλης κλίμακας πυρκαγιές, συμβάλουν τα μέγιστα στο φαινόμενο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, όχι μόνο σε τοπικό αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ δεν απειλούν μόνο τους τοπικούς πληθυσμούς, αλλά ολόκληρη την Παγκόσμια Κοινότητα. Οι συνέπειες μάλιστα που αφορούν στην υγεία, είναι τόσο βραχυπρόθεσμες όσο και μακροπρόθεσμες, λόγω των φυσικοχημικών ιδιοτήτων του καπνού της δασικής πυρκαγιάς.(statheropoulos 2005)

Σε πολλές περιπτώσεις, τα προβλήματα ψυχολογικής υπόστασης τα οποία εμφανίζουν οι πληγέντες, μπορεί να επιμείνουν μέχρι και κάποια χρόνια, καθώς καλούνται αυτοί οι άνθρωποι, που πολλές φορές βρίσκονται και σε μεγαλύτερες ηλικίες, να ξαναρχίσουν τη ζωή τους από την αρχή. Ιδιαίτερη ψυχολογική υποστήριξη χρειάζονται τα άτομα που έχουν τραυματιστεί με τρόπο που, να μην μπορούν να ανακτήσουν την υγεία τους ξανά, ή οι οικογένειες των θανόντων .

Κάτι παρόμοιο υποστήριξαν αρκετοί και στην περίπτωση των περυσινών πυρκαγιών στην Ελλάδα. Η τραγικότητα των φαινομένων που έζησε η χώρα το καλοκαίρι του 2007, γέμισε με φόβο και αγανάκτηση το λαό και στέρησε από πολύ κόσμο τις περιουσίες και τα αγαπημένα τους πρόσωπα. Και είναι η σφοδρότητα και η μεγάλη διάρκεια των φαινομένων αυτών, που ώθησε πολλούς να σκεφτούν ότι, οι πυρκαγιές αυτές χρησιμοποιήθηκαν σαν όπλο ενάντια της κυβέρνησης, δεδομένου και ότι η χώρα εκείνο το διάστημα διένυε προεκλογική περίοδο.

Για το λόγο αυτό, πολλοί επιστήμονες χαρακτηρίζουν τις δασικές πυρκαγιές ως «μηχανές της αλλαγής» για τις κοινότητες , ή όπως κάποιοι άλλοι λένε, είναι «προκλήσεις στη δομή και την οργάνωση μιας κοινωνίας».(oliver smith, 1996).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1. ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ 2007 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το 2007 ήταν από τα χειρότερα καλοκαίρια για ολόκληρη την Νότια Ευρώπη, αναφορικά με τα κρούσματα των δασικών πυρκαγιών. Ειδικά για την Ελλάδα όμως, η κατάσταση ξεπέρασε κάθε προηγούμενο, καθώς έλαβε χώρα μία από τις μεγαλύτερες καταστροφικές εμπειρίες για την Ελλάδα, σε εθνικό επίπεδο. Από τις περιοχές που επλήγησαν, η Πελοπόννησος έζησε την μεγαλύτερη καταστροφή (Εικ.1), τόσο σε επίπεδο δασικού πλούτου, όσο και σε περιουσιακές απώλειες. Το αποκορύφωμα όλων αυτών, οι δεκάδες θάνατοι πολιτών.

Εικόνα 1.Αποψη από δορυφόρο των πυρκαγιών του 2007 στην Πελοπόννησο και Εύβοια . (διαδίκτυο)

Οι εγχώριες δυνάμεις που χρησιμοποιήθηκαν, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, αποτελούνταν από 21 αεροσκάφη τύπου Canadair, 21 PZL & GRUMAN, και 1 Be-200. Επίσης, οι εναέριες δυνάμεις συμπληρώνονταν με 2 SUPER PUMA, 3 BK-117, και 19 ελικόπτερα. Παράλληλα, 930 ήταν τα πυροσβεστικά οχήματα και 7.310 οι πυροσβέστες. Στο επίτιμο αυτό έργο συμμετείχαν 3.000 στρατιώτες, 200 εθελοντές του Πυροσβεστικού Σώματος και εκατοντάδες εθελοντών δασοπυροσβεστών και πολιτών.(Πυροσβεστική Υπηρεσία, 2007)

Εξαιτίας της σφοδρότητας της κατάστασης με την οποία ήρθε αντιμέτωπη η χώρα το περασμένο καλοκαίρι, πολλές ήταν οι ξένες χώρες οι οποίες προσέτρεξαν σε βοήθεια (Πίνακας 1). Το σύνολο των αεροσκαφών ανήλθε στα 27, από τα οποία τα 19 ήταν αεροσκάφη δασοπυρόσβεσης(Εικ. 2). Το σύνολο των ελικοπτέρων ανήλθε στα 22,

από τα οποία τα 18 ήταν ελικόπτερα δασοπυρόσβεσης (Εικ. 3). Το σύνολο του προσωπικού ανήλθε στα 320 άτομα.

Πίνακας 1. Αναλυτικά η ξένη βοήθεια σε εναέρια μέσα και επίγειες δυνάμεις. (Πυροσβεστική Υπηρεσία, 2007)

Εναέρια Μέσα
Γαλλία 4 αεροσκάφη
Ισπανία 4 αεροσκάφη
Ιταλία 1 αεροσκάφος
Κροατία 1 αεροσκάφος
Τουρκία 1 αεροσκάφος
Πορτογαλία 1 αεροσκάφος
Ρωσία 1 αεροσκάφος
Ρουμανία 1 ελικόπτερο
Σερβία 7 αεροσκάφη
Γερμανία 5 ελικόπτερα
Ελβετία 3 ελικόπτερα
Ολλανδία 3 ελικόπτερα
Αυστρία 3 αεροσκάφη & 2 ελικόπτερα
Νορβηγία 1 ελικόπτερο
Σουηδία 1 ελικόπτερο
Σλοβενία 1 ελικόπτερο
Επίγειες Δυνάμεις
Κύπρος 14 οχήματα & 139 πυροσβέστες
Γαλλία 72 πυροσβέστες
Ισραήλ 60 πυροσβέστες
Ουγγαρία 5 οχήματα & 19 πυροσβέστες
Αλβανία 1 όχημα 4 πυροσβέστες
Σερβία 7 οχήματα & 55 πυροσβέστες
Βουλγαρία 5 οχήματα & 46 πυροσβέστες
Εθελοντές Εθνικών Δυνάμεων 7 άτομα

Εικόνα 2 και 3. Ελικόπτερο και αεροσκάφος δασοπυρόσβεσης στην προσπάθεια κατασβέσεις πυρκαγιές το καλοκαίρι του 2007. (διαδίκτυο)

Οι πυρκαγιές που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα το καλοκαίρι του 2007 είχε ως αποτέλεσμα τις ακόλουθες δυσάρεστες συνέπειες. προκάλεσαν τον θάνατο 63 ανθρώπων και τον τραυματισμό δεκάδων. Πάνω από 120 χωριά καταστράφηκαν ή έπαθαν μεγάλες ζημιές. Περισσότεροι από 100.000 άνθρωποι έχουν χάσει τα σπίτια τους (περισσότερα από 1.500 σπίτια έχουν καταστραφεί ολοσχερώς), τις καλλιέργειές τους ή τα ζώα τους στην Ηλεία, τη Μεσσηνία, την Αρκαδία, τη Λακωνία και την Εύβοια. Πάνω από 2.280.000 στρέμματα δασικών εκτάσεων έγιναν στάχτη, 409.150 στρέμματα καλλιεργειών, κυρίως ελαιόδεντρα, αμπέλια και εσπεριδοειδή καταστράφηκαν ενώ μεγάλο πλήγμα δέχθηκαν και οι κτηνοτρόφοι που μετρούν πάνω από 73.000 καμένα.

Η έκταση που καταστράφηκε στην Πελοπόννησο αγγίζει τα 177,265.4 εκτάρια. Από αυτά, το 55% αναφερόταν σε δάση και δασικές εκτάσεις, το 44% σε αγροκαλλιέργειες και το 0,9% σε δομημένες περιοχές. Τα χαρακτηριστικά των πυρκαγιών αυτών ήταν εν ολίγοις ότι λίγες αριθμητικά εστίες κατάφεραν να καταστρέψουν τεράστιες εκτάσεις συγκριτικά με προηγούμενες χρονιές, πολλές εστίες εμφανίζονταν στο ίδιο χρονικό διάστημα σε διαφορετικές περιοχές ενώ καταγράφηκαν και πολλές αναζωπυρώσεις .

Η καταστροφή αυτή, κινητοποίησε το σύνολο του Ελληνικού λαού και ενεργοποίησε τα αντανεκλαστικά του. Στο πλαίσιο αυτής της έκρηξης του ενδιαφέροντος και υπό το πρίσμα της ανάγκης για αποκατάσταση των πληγέντων, εκπονήθηκαν μελέτες, με σκοπό την καταγραφή του μεγέθους των απωλειών, αλλά και την διατύπωση προτάσεων για την καλύτερη διαχείριση της κατάστασης. Μία από αυτές τις προσπάθειες, ίσως και η περισσότερο ολοκληρωμένη, αποτελεί η μελέτη του Γεωπονικού

Πανεπιστημίου Αθηνών, που σε συνεργασία και με άλλα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας, το ΥΠΕΧΩΔΕ και λοιπούς φορείς, όπως το WWF, πραγματοποίησε ένα οδοιπορικό στα καμένα, παρέχοντας την πιο ολοκληρωμένη καταγραφή για κάθε πληγέντα Νομό ξεχωριστά.

Στόχος της μελέτης αποτέλεσε η εκπόνηση ενός Ολοκληρωμένου Σχεδίου Αποκατάστασης και Διαχείρισης των επτά εξεταζόμενων πυρόπληκτων νομών της Χώρας. Η επίτευξη του στόχου κλιμακώθηκε σε τρεις φάσεις:

- Αναλυτική αποτύπωση της προϋπάρχουσας και της υφιστάμενης κατάστασης.
- Διατύπωση κοστολογημένων προτάσεων ανασυγκρότησης στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος, στην αποκατάσταση των ζημιών στο παραγωγικό σύστημα του πρωτογενούς τομέα, στην αποκατάσταση των απωλειών στην μεταποίηση, στην παροχή υπηρεσιών, στο ανθρώπινο δυναμικό, της υποδομές κλπ.
- Και τέλος, ολοκληρωμένη ανάπτυξη του κάθε νομού, με βάση τα αποτελέσματα των δύο ανωτέρω φάσεων, με στόχο την επίτευξη της αειφορίας.

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την εν λόγω μελέτη, και για τους 7 Νομούς⁴² που κήκαν, οι άμεσες απώλειες όπως αυτές καταγράφηκαν αμέσως μετά τις πυρκαγιές, αφορούν σε 243.718 στρ. ελαιοδέντρων, 21.049 στρ. αμπελώνων, 13.581 στρ. με λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες. Η καταστροφή δασών και δασικών εκτάσεων υπολογίζεται στο 1.472.300 στρ. Παράλληλα, οι απώλειες στο ζωικό κεφάλαιο ανέρχονται σε 24.410 κεφαλές αιγοπροβάτων, 472 κεφαλές βοοειδών, 318 μόνοπια και 20.671 μελισσοσμήνη.

Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, οι εκτάσεις που αντιμετώπισαν υψηλό κίνδυνο διάβρωσης μετά τις πυρκαγιές (μετρίας, μεγάλης, πολύ μεγάλης επικινδυνότητας), ανέρχονται στα 2.230.300 στρ. Επιπλέον, κήκε το 22,3% των προστατευόμενων περιοχών, που ανήκαν στο πρόγραμμα NATURA (Μελέτη Γ.Π.Α., 2007).

2.2. ΑΠΟΦΥΓΗ ΔΥΣΑΡΕΣΤΩΝ ΕΠΙΤΩΣΕΩΝ

Παράλληλα με την καταγραφή των ζημιών, η μελέτη του Γεωπονικού επεκτάθηκε σε ένα σύνολο προτάσεων για την αποφυγή επιπλέον δυσάρεστων καταστάσεων για τους κατοίκους. Συγκεκριμένα, διατυπώθηκαν οι ακόλουθες προτάσεις. Προτάσεις για τη λήψη αντιδιαβρωτικών μέτρων: Τα εδάφη των πυρόπληκτων περιοχών βρέθηκε να αντιμετωπίζουν σημαντικούς κινδύνους διάβρωσης, εξαιτίας των μεγάλων κλίσεων, το μεγάλο μήκος των κλίσεων, το περιορισμένο βάθος του εδά-

φους, η αργιλώδης κοκκομετρική σύσταση του επιφανειακού εδαφικού ορίζοντα, η ασθενής δομή των γεωργικών κυρίως εδαφών και το ακάλυπτο του εδάφους εξαιτίας των πυρκαγιών. Για την αντιμετώπιση του φαινομένου και των ιδιαιτεροτήτων που προαναφέρθηκαν, προτείνονται τα εξής:

i. Για τις γεωργικές περιοχές: αποφυγή των γεωργικών δραστηριοτήτων στις καμένες εκτάσεις μέχρι το τέλος του χειμώνα, αποκλεισμός της βόσκησης στις καμένες εκτάσεις για την προστασία της αυτοφυούς βλάστησης, εφαρμογή ελαφριάς αζωτούχας λίπανσης (10-15 κιλά ανά στρέμμα) για την διευκόλυνση της αυτοφυούς βλάστησης, ή των μερικώς κατεστραμμένων ελαιώνων και λοιπών οπωροφόρων δέντρων, διατήρηση της κόμης των καμένων δέντρων για την μερική, έστω, προστασία του εδάφους από τα κατακρημνίσματα, σε περιοχές με κλίση εδάφους μικρότερη του 12% επιτρέπεται η σπορά ψυχανθών και αγροστωδών με ελαφριά αναμόχλευση, σε κεκλιμένο έδαφος κατασκευή μικρών αναβαθμών μόνο όταν εξασφαλίζεται η ελάχιστη διαταραχή του εδάφους, διατήρηση και ανάπτυξη των ελαιώνων καθώς εξασφαλίζουν επαρκή φυτοκάλυψη στο έδαφος, παρουσιάζουν μεγάλη ανθεκτικότητα σε συνθήκες ξηρασίας, ενώ παράλληλα δημιουργούν μεγάλη βιοποικιλότητα και παρουσιάζουν ανθεκτικότητα στις πυρκαγιές.

ii. Για τις δασικές περιοχές: αποκλεισμός κάθε είδους βόσκησης για την διευκόλυνση της αυτοφυούς βλάστησης, κατασκευή αντιδιαβρωτικών έργων στις χαράδρες και στα ρέματα, διατήρηση των καμένων δέντρων στα πευκοδάση στη θέση τους (τουλάχιστον του 50%) για δύο χρόνια, όπου η αναγεννώμενη βλάστηση δεν καλύπτει το ελάχιστο όριο του 45% εφαρμογή αναχλοάσεων, αποφυγή δεντροφύτευσης στα καμένα πευκοδάση όπου υπάρχει αρκετού βάθους έδαφος έως ότου η αναγέννηση φτάσει σε σημείο που να μπορεί να χαρακτηριστεί επαρκής ή όχι, φύτευση στις ζώνες της ελάτης ανθεκτικών ειδών στις δύσκολες συνθήκες που ακολουθούν μετά την πυρκαγιά, τοποθέτηση κορμοπλεγμάτων και κλαδοπλεγμάτων μόνο όπου η μορφολογία του εδάφους το επιτρέπει.

iii. Για τους βοσκότοπους: απαγόρευση της βόσκησης μέχρι να αναπτυχθεί η βλάστηση σε ικανοποιητικό βαθμό, ενίσχυση της βλάστησης με σπορά κατάλληλων μειγμάτων φυτών που θα εξασφαλίζουν την βιοποικιλότητα της περιοχής, όπου είναι δυνατόν εφαρμογή κατάλληλων λιπάνσεων, καθορισμός του αριθμού του ζωικού κεφαλαίου της περιοχής αναλόγως της βοσκοϊκανότητας του βοσκοτόπου.

iv. Μέτρα ελέγχου της διάβρωσης: συνεχής παρακολούθηση και άμεση εφαρμογή κατάλληλων μέτρων, άμεση δεντροφύτευση ή αναχλώαση με αγροστώδη και

ψυχανθή όταν στο τέλος της χειμερινής περιόδου η αναβλάστηση δεν είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο, εγκατάσταση πέντε (5) σταθμών παρακολούθησης της διάβρωσης. (Μελέτη Γ.Π.Α., 2007)

2.3. ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Μετά από την μελέτη που πραγματοποίησε το Γ.Π.Α. στις πυρόπληκτες περιοχές, ο προϋπολογισμός για την αντιμετώπιση του θέματος της διάβρωσης και της εδαφικής υποβάθμισης ανέρχεται σε 113.660.885 €, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται στο κόστος αυτό οι δαπάνες για τις αναδασώσεις.

Προτάσεις για την προστασία των υδάτινων πόρων: Σαν αποτέλεσμα των πυρκαγιών αναφορικά με τους υδάτινους πόρους, αναφέρεται η αύξηση της επιφανειακής απορροής, η μείωση της ικανότητας κατείσδυσης των κατακρημνισμάτων στον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα, διαδεδομένες κατολισθήσεις, πλημμυρικά φαινόμενα, αύξηση της διαβρωτικής ικανότητας του νερού, η αλλοίωση της ποιότητας της υδρομάστευσης των πηγών, μεταβολές στις φυσικές και τις χημικές ιδιότητες του υπέργειου και του υπόγειου νερού (εξαιτίας των υπολειμμάτων της καύσης). Για την αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων, έγιναν οι έξι προτάσεις:

i. Προμήθεια νερού για το πότισμα των ζώων: Καθώς το νερό των πηγών κρίθηκε ακατάλληλο, ανάλογης ποσότητας με τον αριθμό των κεφαλών (2 L/ ημέρα για το κάθε ζώο). Το κόστος για το διάστημα των έξι μηνών, υπολογίστηκε στα 349.000 €, ένα ποσό που αντιστοιχεί σε 17.700 m³ πόσιμου νερού.

ii. Για τις λοιπές κτηνοτροφικές χρήσεις: Εξαιτίας της αισθητής μείωσης της παροχής νερού από τις πηγές, η οποία μπορεί να φτάνει και το 40%, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο πρότεινε να γίνουν έργα αποκατάστασης σε 150 υδρομαστεύσεις πηγών συνολικού κόστους 7.500.000 € και κατασκευή 52 μικρών φραγμάτων για την συγκράτηση του νερού στα ρέματα της περιοχής, συνολικού κόστους 3.720.000 €.

iii. Για την αντιμετώπιση ολισθήσεων γαιών σε βοσκότοπους και κτηνοτροφικές μονάδες: Για το σκοπό αυτό προτάθηκαν έργα διαμόρφωσης και προστασίας των πρανών και των ρεμάτων, το 30% των οποίων ήταν σημαντικό να πραγματοποιηθούν άμεσα, συνολικού κόστους 9.768.000 €.

iv. Για την παροχή πόσιμου νερού σε μικρά ορεινά χωριά: Προτάθηκε μεταφορά πόσιμου νερού και αποθήκευση στις δεξαμενές τους για τους επόμενους 6 μήνες, συνολικού κόστους 610.000 €.

v. Για την αντιμετώπιση της μείωσης της παροχής του νερού άρδευσης προτάθηκαν: Αποκατάσταση 140 υδρομαστευτικών έργων πηγών σε περιοχές με μεγαλύτερο υψόμετρο των 200 μέτρων, συνολικού κόστους 7.000.000 €. Διάνοιξη 58 γεωτρήσεων σε περιοχές με υψόμετρο μικρότερο των 300 μέτρων, συνολικού κόστους 2.320.000 €. Τέλος, κατασκευή 98 χαμηλών φραγμάτων στην ορεινή και ημιορεινή περιοχή, 5.880.000 €.

vi. Για την αντιμετώπιση των ολισθήσεων της γεωργικής γης: Έργα διαμόρφωσης των ρεμάτων και των πρανών και αποστραγγιστικά έργα, κόστους 17.597.000 €.

vii. Για την αντιμετώπιση των μεγάλων κατολισθήσεων: Προτείνονται έργα σε 89 σημεία των πυρόπληκτων περιοχών, συνολικού κόστους 13.350.000 €. Προτάσεις για την αποκατάσταση των Δασών: Τα δάση που κάηκαν στους 7 πληγέντες Νομούς, απαρτίζονταν από μια πληθώρα διαφορετικών ειδών βλάστησης. Συγκεκριμένα, κάηκαν δάση ψυχοβόρων κωνοφόρων δέντρων, όπου φύονταν δάση της μαύρης Πεύκης, της ελάτης, δάση που προέκυψαν είτε φυσικά είτε μετά από αναδασώσεις σε πρότερο χρόνο, σε υψόμετρο από 800-1500 μέτρα. Κάηκαν συνάμα δάση θερμόβιων κωνοφόρων όπου φύονταν η χαλεπός Πεύκη και η κουκουναριά, που ομοίως είτε προέκυψαν φυσικά είτε μετά από αναδασώσεις. Επίσης, κάηκαν δάση φυλλοβόλων πλατύφυλλων, όπως είναι η καστανιά, η δρυς και τα πλατάνια, τα οποία κατά κύριο λόγο ήταν φυσικά δάση. Κάηκαν επίσης βοσκημένες εκτάσεις, οι οποίες ανήκουν στην κατηγορία του λιβανικού τύπου των θαμνολίβαδων αείφυλλων πλατύφυλλων ειδών και προήλθαν από επαναλαμβανόμενες πυρκαγιές και εξαιτίας της υπερβόσκησης. Τα αείφυλλα πλατύφυλλα, στην περίπτωση που οι εδαφικές και κλιματικές συνθήκες το επιτρέπουν, αναβλαστάνουν γρήγορα, ώστε σε 2-5 έτη μπορούν να βοσκηθούν. Αναφορικά με τα θερμόβια δάση των κωνοφόρων, το μεγαλύτερο ποσοστό και από τους 7 Νομούς, κάηκε στην Ηλεία και αποτελούσε το 61,6% της συνολικής καμένης έκτασης. Τέλος, στη Ηλεία, όπως συνέβη και στην Αρκαδία, κάηκαν οι μεγαλύτερες εκτάσεις φυλλοβόλων πλατύφυλλων δασών. Για την ανασυγκρότηση όλων αυτών των εκτάσεων, έγιναν οι ακόλουθες προτάσεις:

i. Κατασκευή αντιδιαβρωτικών έργων μετά την ολοκλήρωση των υλοτομικών εργασιών, με κλαδοπλέγματα, κορμοδέματα και κορμοπλέγματα. Παράλληλα, άμεση κατασκευή ξύλινων φραγμάτων στις δευτερεύουσες κοίτες των ποταμών και των χειμάρρων, αλλά και κατασκευή μόνιμων αντιπλημμυρικών, πάντα μετά από την ολοκλήρωση των κατά τόπους σχετικών μελετών.

ii. Οριοθέτηση των καμένων εκτάσεων, και χαρακτηρισμός τους ως αναδασωτέων για την αποτροπή των καταπατήσεων (Κτηματολόγιο- Δασολόγιο). Παράλληλα μελέτη και οργάνωση της αντιπυρικής προστασίας ανά Νομό, προστασία των δασών από την υπερβόσκηση, αναδασώσεις όπου χρειάζεται και τέλος καταγραφή και παρακολούθηση του ρυθμού ανάπτυξης να αναβλάστησης των καμένων .

Στα έργα αυτά συγκαταλέγονται έργα δασικής οδοποιίας, αντιπυρικών ζωνών, έργα καθαρισμού, αναδασώσεις και αποκατάστασης βοσκοτόπων όπως αναφέρεται και στην μελέτη του Γεωπονικού. Ο συνολικός προϋπολογισμός άγγιξε τα 125.450.000 €. Προτάσεις για την αποκατάσταση των παραγωγικού συστήματος των αγροκαλλιεργειών:

i. Για την αποκατάσταση των ελαιώνων: Καθώς η μελέτη του Γεωπονικού διεξήχθη αμέσως μετά τις πυρκαγιές, δεν ήταν δυνατό να γίνει μια ολοκληρωμένη εκτίμηση των ζημιών στους ελαιώνες, καθώς το ποσοστό της αναβλάστησης των καμένων θα γινόταν φανερό τον Άνοιξη. Σύμφωνα όμως με την πρώτη εκτίμηση της ερευνητικής ομάδας, και τις δηλώσεις των αγροτών στον Ε.Λ.Γ.Α., η έκταση των ελαιώνων που επλήγη υπολογίζεται στα 243.718 στρ., το οποίο αντιπροσωπεύει το 9,4% των πυρόπληκτων Νομών .Το εύρος των ζημιών αναφέρεται σε ελαφριές ζημιές (αφορά το 16,1% των καμένων ελαιώνων),μέτριου βαθμού ζημιές (για το 20,3% των καμένων ελαιώνων) και σοβαρές ζημιές (για το 63,6% των πληγέντων ελαιώνων). Ο συνολικός προϋπολογισμός για την αποκατάσταση των ελαιώνων υπολογίστηκε στα 122.943.232 €.

ii. Για την αποκατάσταση των αμπελώνων: Το 4,8% των εκτάσεων με αμπελώνες στους πληγέντες Νομούς, καταστράφηκε από τις πυρκαγιές (21.049,1 στρ.). Και σε αυτή την περίπτωση παρατηρούνται τρεις διαβαθμίσεις ζημιών. Οι ζημιές τύπου Α, οι οποίες αναφέρονται σε ολοκληρωτική ή μερική αναμπέλωση των αμπελώνων (για το 20% ± 5% των καμένων αμπελώνων). Οι ζημιές τύπου Β, οι οποίες αναφέρονται σε διατήρηση των αμπελώνων και αποκατάστασή τους, με κορμοτόμηση χαμηλά στον κορμό, στο «σταύρωμα» ή στους βραχίονες (για το 55% ± 5% των καμένων αμπελώνων). Οι ζημιές τύπου Γ, οι οποίες απαιτούν χειμωνιάτικο κλάδεμα και παρακολούθηση της κατάστασης των λανθανόντων οφθαλμών (για το 20% ± 5% των καμένων αμπελώνων). Ο συνολικός προϋπολογισμός για την αποκατάσταση των αμπελώνων υπολογίστηκε στα 53.642.646 €.

iii. Για την αποκατάσταση των υπόλοιπων δεντροδών καλλιεργειών: Οι εκτάσεις που καταστράφηκαν συνολικά υπολογίστηκαν σε 13.581,66 στρ. 9272.669 δέ-

ντρα) Τα δύο είδη που επλήγησαν περισσότερο είναι τα ακρόδρυα (58,2% επί του συνόλου της καμένης έκτασης και 37,3% επί του αριθμού των δέντρων) και οι συκίες (17,6% επί του συνόλου της καμένης έκτασης και 30% επί του αριθμού των δέντρων). Οι προτάσεις για αποκατάσταση χωρίζονται ομοίως σε τρεις κατηγορίες, αναλόγως του βαθμού της ζημιάς. Ανάμεσα σε αυτές, η επιστημονική ομάδα του Γεωπονικού αναφέρθηκε στην υιοθέτηση βιολογικών καλλιεργειών, για τις οποίες όμως συνέστησε εξειδικευμένες μελέτες, ιδιαίτερα για την περίπτωση των ορεινών περιοχών όπου εκεί ευδοκιμεί η καρυδιά και η καστανιά.

iv. Για την αποκατάσταση στην μελισσοκομία: Στους πυρόπληκτους Νομούς κήκαν εντελώς 13.563 μονώροφα και 7.108 διώροφα μελίσσια. Συνάμα, 18.490 μελίσσια υπέστησαν ζημιές κατά ένα 20%-80% του πληθυσμού και του γόνου τους, ενώ αυτά τα οποία δεν υπέστησαν ζημιές ανέρχονται στις 117.698. Καθώς χάθηκε η χλωρίδα της περιοχής, θεωρήθηκε υποχρεωτική η παροχή τροφής (πρωτεϊκής και υδατανθρακικής σύστασης). Παράλληλα, σπορά μελισσοκομικών φυτών σε ιδιόκτητες, επίπεδες εκτάσεις, αλλά και μελισσοκομικών θάμνων και δέντρων, για την αποκατάσταση της μελισσοκομικής χλωρίδας. Δημιουργία μελισσοκομικών πάρκων όπου είναι εφικτό και ανοιχτών ομβροδεξαμενών. Το συνολικό κόστος εκτιμήθηκε στα 4.359.613 €.

v. Για την αποκατάσταση στην κτηνοτροφία: Σύμφωνα με τις δηλώσεις των αγροτών στον Ε.Λ.Γ.Α., κήκαν 24.410 αιγοπρόβατα, 472 βοοειδή, 318 μόνοπλα, 1.475 στάβλους συνολικής επιφάνειας 48.055 τ.μ., 597 υπόστεγα συνολικής επιφάνειας 21.132 τ.μ., 58 αιγοπροβατοστάσια συνολικής επιφάνειας 1.822 τ.μ., ενώ οι απώλειες σε βοσκήσιμη έκταση υπολογίζονται στις 946.500 στρ. Για το λόγο αυτό, κατέστη αναγκαία η παροχή τροφών στους κτηνοτρόφους για την κάλυψη των αναγκών των ζώων τους. Μία πρόταση του Γεωπονικού ήταν η φύτευση χορτοδοτικών φυτών για την παραγωγή ζωτροφής. Για την αντικατάσταση των απολεσθέντων αιγοπροβάτων, προτάθηκε η εισαγωγή ζώων υψηλών αποδόσεων, προερχόμενα από τα καλύτερα ποίμνια της ίδιας ή άλλων περιοχών.

Σημαντική ήταν παρότρυνση η ανακατασκευή των στάβλων και των άλλων κτισμάτων, να γίνει με τρόπο ώστε να καλύπτονται οι σύγχρονες προδιαγραφές, αλλά και η δημιουργία μικρής δυναμικότητας κτηνοτροφικών πάρκων. Για το λόγο αυτό κρίθηκε η σύσταση μιας ομάδας σε κάθε Νομό, η οποία θα επιφορτιστεί με την έκδοση σχετικών αδειών και παροχή συμβουλευτικής στους πληγέντες. Ο συνολικός προϋπολογισμός υπολογίστηκε στα 92.794.49 €.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι, εκτός των αποζημιώσεων για τις καμένες περιουσίες και των σχετικών επιδοτήσεων που πρέπει να δοθούν στους πληγέντες αγρότες, προτάθηκε η παραχώρηση εύλογου χρονικού διαστήματος στον κάθε ένα, ανάλογου των υποχρεώσεων και των δυνατοτήτων του, μέσα στο οποίο θα πρέπει να ολοκληρώσει την αποκατάσταση της αγροτικής του εκμετάλλευσης και να έχει φέρει εις πέρας τις λοιπές του υποχρεώσεις. Παράλληλα, ειδική αναφορά γίνεται στους νέους αγρότες και τις νέες αγρότισσες των πυρόπληκτων περιοχών, οι οποίοι προσδιορίζονται από το ηλικιακό εύρος των 15-39 ετών, ενώ σύμφωνα με την απογραφή του 2001, αποτελούν περίπου το 36,4% επί του συνόλου των νέων αγροτών των επτά Νομών που εξετάστηκαν στην μελέτη του Γεωπονικού.

Προτάσεις για την αποκατάσταση ζημιών στη μεταποίηση: Δεν κατεγράφησαν σημαντικές άμεσες απώλειες στα 110 τυροκομεία και τα 177 ελαιοτριβεία των Νομών. Παρά ταύτα, κρίνεται αναγκαία η παροχή οικονομικής ενίσχυσης στους ιδιοκτήτες τους προκειμένου να ανταποκριθούν στις δανειακές τους υποχρεώσεις, καθώς οι έμμεσες απώλειες εξαιτίας των ζημιών στην γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή, αναμένονταν να είναι τεράστιες. Ομοίως, για τα οινοποιεία της περιοχής, οι έμμεσες απώλειες επρόκειτο να είναι σοβαρές, ενώ οι άμεσες ήταν ελάχιστες, καθώς μόνο ένα οινοποιείο κάηκε. Το συνολικό κόστος για την αποκατάσταση της μεταποίησης υπολογίστηκε στα 7.197.950 €.

Προτάσεις για την αποκατάσταση στον αγροτουρισμό: Στους πυρόπληκτους Νομούς, έξι επενδύσεις υπέστησαν άμεσες απώλειες. Για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας αυτών των επιχειρήσεων, κρίθηκε σκόπιμο ένα σύνολο επενδυτικών δράσεων, συνολικού κόστους 1.800.350 €. Παράλληλα, για την ανασυγκρότηση του αγροτουρισμού προτάθηκε η όσο γίνεται πιο άμεση αποκατάσταση του φυσικού τοπίου και η παροχή κινήτρων, ώστε να προληφθούν φαινόμενα φυγής του ανθρώπινου δυναμικού από την περιοχή. Οι πυρκαγιές του 2007 έπληξαν σε ένα εξαιρετικό βαθμό το εισόδημα των κατοίκων και πρωτίστως, το εισόδημα των αγροτών και των κτηνοτρόφων της περιοχής, αλλά και όσων έμμεσα σχετίζονταν με την δραστηριοποίηση στον γεωργικό τομέα. Για το λόγο αυτό, έγιναν οι ακόλουθες προτάσεις:

ι. Πρόγραμμα απασχόλησης στην αντιπυρική προστασία: Προτείνεται η απασχόληση μόνιμων κατοίκων των περιοχών που επλήγησαν, και οι οποίοι είναι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ και παράλληλα κάτοχοι γεωργικής και κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης, που υπέστη ζημιές άνω του 50% επί του συνόλου αυτής, στα έργα για την αντιπλημμυρική θωράκιση των πληγεισών περιοχών και στις αναδασώσεις.

ii. Προσέλκυση νέων επενδυτικών κεφαλαίων και δημιουργία επιδοτούμενων θέσεων εργασίας: Αυτό συνεπάγεται επιδότηση των θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν στις περιοχές αυτές, για το χρονικό διάστημα των δύο ετών, με στόχο την ενίσχυση των εισοδημάτων των νοικοκυριών στις πυροπαθής περιοχές.

Προτάσεις με έμφαση στην αποκατάσταση των υποδομών: Η πρόταση αυτή αναφέρεται στα ακόλουθα:

i. Έργα αξιοποίησης επιφανειακών υδάτινων πόρων, με κατασκευή ταμιευτήρων και λιμνοδεξαμενών. Παροχή υδρευτικού εξοπλισμού στους απασχολούμενους στον πρωτογενή παραγωγικό τομέα. Επιδιόρθωση των εγγειοβελτιωτικών έργων που επλήγησαν (τα μοναδικά εγγειοβελτιωτικά έργα που καταστράφηκαν από τις πυρκαγιές ήταν στο Νομό Ηλείας και αφορούν στα έργα του Γ.Ο.Ε.Β. Πηνειού – Αλφειού και ειδικότερα τα έργα του Τ.Ο.Ε.Β. Πελοπίου, που καταστράφηκαν εντελώς). Αντικατάσταση των καμένων στηλών του δικτύου της Δ.Ε.Η., οι οποίοι αριθμούν τις 3.073 στύλους, με το συνολικό εκτιμώμενο κόστος να ανέρχεται στα 6.100.000€. Τέλος, αποκατάσταση των άμεσων ζημιών από την πυρκαγιά στο αγροτικό οδικό δίκτυο, ύψους 3.000.000€ και ολοκλήρωση των αναγκαίων αντιπλημμυρικών έργων, ενέργειες που κοστολογήθηκαν στα 49.000.000€.

ii. Στα πλαίσια της προληπτικής πολιτικής για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών, έγκειται και η κατασκευή και η εγκατάσταση προγραμμάτων πρόβλεψης του κινδύνου έναρξης πυρκαγιάς, αλλά και οι μετεωρολογικοί σταθμοί. Αναφορικά με τους δεύτερους, δε καταγράφηκαν ζημιές από την πυρκαγιάς. Όμως το κόστος για την αναβάθμιση και την εξυγίανση των 34 σταθμών που ήδη υπάρχουν αλλά και την εγκατάσταση νέων και άρτια εξοπλισμένων και εκσυγχρονισμένων Σταθμών, για την εκπόνηση μετεωρολογικών προβλέψεων και την παρακολούθηση της στάθμης των υδάτων και στους 7 Νομούς, υπολογίστηκε στα 2.930.000€. Παράλληλα με όλα τα προαναφερθέντα, η επιστημονική ομάδα του Γ.Π.Α., ολοκλήρωσε τη μελέτη μιας σειράς από «Οριζόντιες Δράσεις», όπως τις ονόμασε, για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης των πληγεισών περιοχών, και την αποκατάσταση των περιοχών NATURA.

Οριζόντια Δράση για το Περιβάλλον και τις Προστατευόμενες Περιοχές: Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος οικολογικής ανασυγκρότησης, προτάθηκαν δώδεκα μέτρα:

- Δημιουργία φυσικού πάρκου
- Ανασύσταση καλλιεργειών με νέες μορφές

- Αναβαθμίδες στις ανασυστάσεις ελαιώνων και αμπελώνων
- Αποκατάσταση καμένων φωτοφραχτών
- Προστασία της όχθης των ποταμών και των ρεμάτων
- Προστασία των σημείων άντλησης πόσιμου νερού
- Διατήρηση-ανασύσταση νησίδων εμπλουτισμού
- Αντιμετώπιση του προβλήματος των καμένων βοσκοτόπων
- Ανασυγκρότηση της κτηνοτροφίας
- Ελεγχόμενη βόσκηση σε ζώνες πυροπροστασίας
- Δημιουργία κέντρου πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης
- Έρευνες προς αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων

Οριζόντια Δράση για την Γεωργική Εκπαίδευση και την Κατάρτιση στις Πυρόπληκτες Περιοχές: Οι άνευ προηγουμένου απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, αλλά και εξαιρετικά μεγάλου εύρους συντελεσθείσα καταστροφή, θέτουν επί τάπητος το ζήτημα της επανεξέτασης της διάρθρωσης και του τρόπου διάχυσης και μετάδοσης της πληροφορίας και της τεχνογνωσίας στις πυρόπληκτες περιοχές. Στον κακό συντονισμό των αρμόδιων φορέων και τοπικών αρχών, συντελούν προς αυτή την αρνητική κατεύθυνση τα υψηλά ποσοστά γήρανσης του πληθυσμού, τα χαμηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης και η ανεπαρκής κατάρτιση. Για το λόγο αυτό, κρίνεται σκόπιμο η επανεξέταση των επιμορφωτικών προγραμμάτων που είχαν εφαρμοστεί στα πλαίσια του Γ'Κ.Π.Σ., και φυσικά η εκ νέου ενίσχυση του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων των εν λόγω περιοχών, όπου είναι πιθανό να βοηθήσει σημαντικά η συνεργασία με τις Τοπικές Αρχές και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Μελέτη Γ.Π.Α., 2007).

2.4. ΜΕΤΡΑ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΛΗΓΕΙΣΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ.

2.4.1 .ΠΟΛΙΤΕΣ

1. Πενταπλασιασμός του προνοιακού βοηθήματος για την κάλυψη των πρώτων αναγκών των πληγέντων που ως σήμερα ήταν διαμορφωμένο στα 600 ευρώ. Καθορίζεται στα 3000 ευρώ.

2. Αύξηση της αποζημίωσης για οικοσκευή και άμεσα έξοδα επισκευής κατοικιών από 6000 ευρώ που προβλεπόταν μέχρι σήμερα σε 10000 ευρώ. Δηλαδή, πρόκειται για μια αύξηση 4000 ευρώ.

3. Ειδική μέριμνα για τις οικογένειες που είναι στην πολύ θλιβερή θέση να έχουν χάσει ανθρώπους τους. Αυτές οι οικογένειες θα έχουν την ίδια ειδική μέριμνα

που προβλέπεται να υπάρχει για τις οικογένειες που χάνουν ανθρώπους εν υπηρεσία. Επίσης η αποζημίωση για άμεσες ανάγκες στον πλησιέστερο συγγενή θανόντα αυξάνεται από 6000 ευρώ σε 10000 ευρώ και στον τραυματία με μόνιμη και μη ανατάξιμη βλάβη από 4500 ευρώ σε 8000 ευρώ.

4. Οικονομική ενίσχυση ποσού 3.000 ευρώ σε κάθε οικογένεια για την κάλυψη των πρώτων αναγκών τους. Το ποσό αυτό προσαυξάνεται με ποσό 1.000 ευρώ για τις πολύτεχνες οικογένειες και για κάθε άτομο με αναπηρία.

5. Οικονομική ενίσχυση ποσού 10.000 ευρώ κατά νοικοκυριό για αντικατάσταση της οικοσκευής και αυτό αφορά τόσο για τις κύριες όσο και τις δευτερεύουσες κατοικίες. Το ίδιο ποσό καταβάλλεται και για άμεσα έξοδα επισκευής κατοικιών.

6. Οικονομική ενίσχυση 8.000 ευρώ σε άτομα που εξ αιτίας της πυρκαγιάς υπέστησαν μόνιμη και μη αναστρέψιμη βλάβη που οδηγεί σε αναπηρία 60% και άνω. Τα ποσά αυτά δίδονται άμεσα με μόνα δικαιολογητικά την αίτηση του ενδιαφερομένου και μια υπεύθυνη δήλωση για τις ζημιές που υπέστησαν. Μετά την είσπραξη των χρημάτων ο ενδιαφερόμενος θα υποβάλλει τα υπόλοιπα δικαιολογητικά που απαιτεί η νομοθεσία.

7. Αναστολή της πληρωμής των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των πληγέντων στις Εφορίες για 6 μήνες.

8. Αναστολή για 6 μήνες της καταβολής τρεχουσών εισφορών. Μέσα στο εξάμηνο προβλέπεται και η ρύθμιση όλων των καθυστερουμένων ασφαλιστικών εισφορών, όλων των Ασφαλιστικών Ταμείων και του ΟΓΑ.

9. Άμεση χορήγηση μιας επιπλέον σύνταξης, ως έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης, σε όλους τους συνταξιούχους, όλων των Ασφαλιστικών Ταμείων και του ΟΓΑ.

10. Έκτακτη οικονομική ενίσχυση, ίση με 3 μηνιαία επιδόματα, δηλαδή 1.101 ευρώ, από τον ΟΑΕΔ, στους εγγεγραμμένους άνεργους των πληγεισών περιοχών.

11. Ειδικό Πρόγραμμα Επιχορήγησης του ΟΑΕΔ, 12 μηνών, για την απασχόληση 6.000 ανέργων, προκειμένου να επιταχυνθεί η προσπάθεια άμεσης αναδάσωσης των περιοχών που επλήγησαν από τις πυρκαγιές. Το Πρόγραμμα αυτό εντάσσεται στο Σχέδιο Ανασυγκρότησης.

12. Ειδικό Ταμείο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών, όπου ο ΟΑΕΔ συνεισφέρει, σε πρώτη φάση, 10 εκατομμύρια ευρώ και ο Οργανισμός Εργατικής Εστίας 1 εκατομμύριο ευρώ.

13. Χορήγηση πλήρους σύνταξης σε ένα μέλος της οικογένειας των θυμάτων, θανόντων από τις πυρκαγιές, κατ' αναλογία των διατάξεων χορήγησης σύνταξης στα θύματα τρομοκρατικών ενεργειών.

14. Δωρεάν φιλοξενία των αστέγων δικαιούχων του Οργανισμού Εργατικής Εστίας, που έχουν ανάγκη άμεσης στέγασης, είτε σε ξενοδοχεία με τα οποία έχει συμβληθεί ο Οργανισμός στα πλαίσια του Εκδρομικού Προγράμματος, είτε σε ξενοδοχεία που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα του Κοινωνικού Τουρισμού.

15. Δωρεάν χορήγηση έξι δελτίων αγοράς βιβλίων – σχολικών ειδών, για τα παιδιά δικαιούχων οικογενειών του Οργανισμού Εργατικής Εστίας, των πυρόπληκτων περιοχών .

16. Έκτακτη οικονομική ενίσχυση 1.500 ευρώ και ελεύθερη σίτιση, ανεξαρτήτως οικονομικής κατάστασης, καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους στους φοιτητές που κατάγονται από πυρόπληκτες περιοχές (Έντυπο Υπ. Οικονομικών, 2008) (Εθνικό τυπογραφείο, 2007).

2.4.2. ΣΤΕΓΑΣΗ

Ο κάθε άστεγος πυρόπληκτος μπορεί να ζητήσει ή ένα μεταφερόμενο οικίσκο ή επιδότηση ενοικίων για τη διαμονή του. Η αποστολή και εγκατάσταση λυομένων οικίσκων των δύο και τριών δωματίων γίνεται σε συνεργασία με την Περιφέρεια και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, στους χώρους που θα υποδείξουν. Οι οικίσκοι αυτοί είναι πλήρως οργανωμένοι και θα συνδεθούν άμεσα με ηλεκτρικό ρεύμα, αποχέτευση και ύδρευση.

Αναλυτικά για την επιδότηση ενοικίων:

Η επιδότηση χορηγείται στους ιδιοκτήτες ή ενοικιαστές κατοικιών που καταστράφηκαν ολοσχερώς ή παρουσιάζουν ζημιές που τις καθιστούν ακατάλληλες προς χρήση από τις πυρκαγιές.

Τα ποσά της επιδότησης είναι : 250 ευρώ το μήνα για μεμονωμένα άτομα, 300 ευρώ το μήνα για οικογένειες μέχρι 3 άτομα, 350 ευρώ το μήνα για οικογένειες μέχρι 4 άτομα και 400 ευρώ το μήνα για οικογένειες με περισσότερα άτομα. Η επιδότηση για τους ιδιοκτήτες κατοικιών χορηγείται μέχρι την επισκευή ή την ανακατασκευή της κατοικίας τους με ανώτατο χρονικό διάστημα 2 χρόνια. Για τους ενοικιαστές των κατοικιών που υπέστησαν βλάβες, χορηγείται η επιδότηση για 6 μήνες. Απλοποιούνται οι διαδικασίες για την έναρξη χορήγησης της επιδότησης και απαιτούνται μόνον η

προσκόμιση από τον δικαιούχο μιας υπεύθυνης δήλωσης και μια βεβαίωση από τον Δήμο για την διεύθυνση της κατοικίας του.

2.4.3. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ

Παροχή δωρεάν μετακίνησης από τα ΚΤΕΛ για τους κατοίκους των πυρόπληκτων περιοχών και των κρατικών λειτουργιών μέχρι την ομαλοποίηση της κατάστασης, τουλάχιστον έως τα τέλη Σεπτεμβρίου, αποφασίστηκε (στις 29.08.2007) στο Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών κατά τη διάρκεια συνάντησης με τους προέδρους των ΚΤΕΛ, στους πέντε πυρόπληκτους νομούς της χώρας (Ηλείας, Λακωνίας, Μεσσηνίας, Αρκαδίας και Ευβοίας) και τον πρόεδρο της Ομοσπονδίας των ΚΤΕΛ. Επίσης θα ενισχυθούν τα δρομολόγια προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες μετακίνησης των κατοίκων.

2.4.4. ΑΓΡΟΤΕΣ

1. Οποιοδήποτε υπέστη ζημιά η περιουσία του (καλλιέργειες, ζώα, κλπ) δικαιούται σε πρώτη φάση αποζημίωση 3.000 ευρώ. Στη συνέχεια ο ΕΛΓΑ θα προσθέσει τα ποσά του τυχόν υπολείπονται. Στην άμεση προπληρωμή περιλαμβάνονται και εκκρεμείς πληρωμές των προγραμμάτων ΠΣΕΑ, των ετών 2003, 2004, 2005 και 2006.

2. Το ποσό προπληρωμής με ταμειακή διευκόλυνση χωρίς επιβάρυνση του αγρότη ή κτηνοτρόφου, ανα είδος καλλιέργειας, είναι:

- Ελαιοκαλλιέργεια, 150 ευρώ ανα στρέμμα
- Εσπεριδοειδή και βερικοκιές 300 ευρώ ανα στρέμμα
- Συκιές και μουσμουλιές 100 ευρώ ανα στρέμμα
- Φιστικιές 150 ευρώ ανα στρέμμα
- Ακρόδρυα 50 ευρώ ανα στρέμμα
- Αμπέλια, σταφίδες και ακτινίδια 150 ευρώ ανα στρέμμα
- Κηπευτικά 200 ευρώ ανα στρέμμα
- Αροτραίες καλλιέργειες 100 ευρώ ανα στρέμμα
- Αιγοπρόβατα 80 ευρώ ανα ζώο
- Βοοειδή και ιπποειδή 300 ευρώ ανα ζώο
- Μελισσοσμήνη 60 ευρώ ανα κυψέλη.

Επίσης, για σταβλικές εγκαταστάσεις έχει προβλεφθεί αυξημένο ποσό προπληρωμής:

- A. για δαπάνες ζωοτροφών

Β. για αποκατάσταση ζημιών, κτισμάτων με βάση τα τ.μ.

Για την πληρωμή που αφορά τις πυρκαγιές του Αυγούστου, απαιτείται μόνον μία αίτηση - υπεύθυνη δήλωση στον ανταποκριτή του ΕΛΓΑ ή το πλησιέστερο υποκατάστημα ΕΛΓΑ η οποία υποβάλλεται ατελώς. Για τους πληγέντες αγρότες προγραμμάτων ΠΣΕΑ των προηγούμενων ετών και έτους 2007 για πυρκαγιές μέχρι και Ιουλίου, ο ΕΛΓΑ προχωρεί τη διαδικασία με βάση τις αρχικές δηλώσεις ζημίας που έχουν ήδη υποβληθεί και τις προεκτιμήσεις ή εκτιμήσεις που πραγματοποιήθηκαν απ' τον ΕΛΓΑ μέχρι σήμερα (Έντυπο Υπ. Οικονομικών, 2008) (Εθνικό τυπογραφείο 2007).

2.4.5. ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

1. Δεν απαιτείται έκδοση οικοδομικής άδειας για την κατασκευή κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (συμβατική κατασκευή ή σιδηροκατασκευή) εφόσον οι κτηνοτρόφοι επιλέξουν μεταξύ των 20 διαφορετικών μελετών (αρχιτεκτονικά, λειτουργικά και στατικά) που έχουν συνταχθεί από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, οι οποίες και πληρούν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις καλής λειτουργικότητας, καλής διαβίωσης των ζώων και προστασίας των εργαζομένων. Το μέγιστο εμβαδόν των εγκαταστάσεων αυτών ανέρχεται σε 300 τ.μ.

2. Μπορούν να εξαιρεθούν από την κατεδάφιση τα αυθαίρετα κτίσματα των πτηνοκτηνοτροφικών μονάδων που έχουν κατασκευασθεί πριν από τις 23/3/2003, εφόσον πληρούν περιβαλλοντικούς και υγειονομικούς όρους. Σημειώνεται ότι η εξαίρεση γίνεται χωρίς κανένα πρόστιμο ή άλλο τέλος προς το Δημόσιο και η διάταξη αυτή έχει προθεσμία μέχρι το τέλος του 2007.

2.4.6. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ενίσχυση για την κάλυψη των άμεσων αναγκών με το ποσό των 5.000 ευρώ.
Αναστολή για 6 μήνες της καταβολής ΦΠΑ και άλλων παρακρατούμενων φόρων, καθώς και δόσεων του φόρου εισοδήματος και ληξιπρόθεσμων χρεών τους.

Αναστολή για 6 μήνες των πλειστηριασμών - όπως και για τα φυσικά πρόσωπα - καθώς και της υποχρέωσης καταβολής σε τράπεζες των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων που απορρέουν από δανειακές συμβάσεις.

Αναστολή για 6 μήνες της εκτέλεσης εξωστικών δικαστικών αποφάσεων, όπως και για τα φυσικά πρόσωπα.

Το ποσοστό των επιχειρήσεων που καλύπτεται από το Ταμείο Εγγυοδοσίας μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων και ήταν μέχρι σήμερα στο 70%, αυξάνεται στο 80%.

Η επιδότηση του επιτοκίου, που κάλυπτε μέχρι σήμερα το 4% του κόστους δανεισμού, θα καλύπτει πλέον το σύνολο των τόκων. Επιπλέον για όλες τις επιχειρήσεις που βρίσκονται στους πυρόπληκτους νομούς Μεσσηνίας, Ηλείας, Αρκαδίας, Λακωνίας και Εύβοιας τα μέτρα περιλαμβάνουν πάγωμα ληξιπρόθεσμων και μη οφειλών έως τις 31 Αυγούστου 2007 προς τις τράπεζες. Οι οφειλές αυτές κεφαλαιοποιούνται και γίνονται ένα νέο δάνειο, με περίοδο χάριτος 28 μηνών. Δηλαδή, η πρώτη δόση είναι καταβλητέα στις 31 Δεκεμβρίου 2009. Η συνολική διάρκεια του δανείου είναι 10 χρόνια, συμπεριλαμβανομένης και της περιόδου χάριτος. Οι τόκοι του δανείου για την περίοδο χάριτος θα επιδοτούνται από το κράτος κατά 100% κατά την περίοδο χάριτος, και κατά 50% για την υπόλοιπη διάρκεια του δανείου.

Επιδοτείται από το κράτος η χορήγηση κεφαλαίων κίνησης από τις τράπεζες. Η επιδότηση των τόκων θα είναι στο 100% για δάνεια έως 5.000 ευρώ, 80% για δάνεια έως 20.000 ευρώ, 50% για δάνεια έως 60.000 ευρώ και 30% για δάνεια έως 90.000 ευρώ. Τα δάνεια αυτά θα φτάνουν μέχρι το 35% του τζίρου των επιχειρήσεων το 2006 και θα είναι διάρκειας 60 μηνών.

Καλύπτεται από τον ΟΠΕ το κόστος παρουσίας τους σε Διεθνείς Εκθέσεις του εξωτερικού μέχρι το τέλος του 2007 (Εθνικό τυπογραφείο, 2007).

2.4.7. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΛΑΦΡΥΝΣΗ

1. α. Για όλους τους πυρόπληκτους της χώρας, φυσικά και νομικά πρόσωπα, αναστέλλεται για έξι μήνες, δηλαδή μέχρι 29/02/2008, η καταβολή των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών μέχρι 31/08/2007.

β. Για όλους τους πυρόπληκτους της χώρας, φυσικά και νομικά πρόσωπα, παρατείνεται μέχρι 29/02/2008 η καταβολή των οφειλών που θα καταστούν ληξιπρόθεσμες μετά την 31/08/2007.

Και στις δύο περιπτώσεις (α και β) η υποχρέωση για καταβολή μετά την 29/02/2008 ρυθμίζεται σε 24 μηνιαίες δόσεις χωρίς προσαυξήσεις.

γ. Για όλους τους πυρόπληκτους της χώρας, φυσικά και νομικά πρόσωπα ανεξαρτήτως κατηγορίας βιβλίων, παρατείνεται μέχρι 29/02/2008 η προθεσμία υποβολής δηλώσεων και καταβολής του ΦΠΑ και λοιπών παρακρατούμενων φόρων, των

οποίων η ημερομηνία υποχρέωσης λήγει μετά την 25/08/2007. (Εθνικό τυπογραφείο 2007)

2. α. Για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα των πυρόπληκτων νομών Αρκαδίας, Εύβοιας, Ηλείας, Λακωνίας και Μεσσηνίας, αναστέλλεται και παρατείνεται για δύο μήνες χωρίς προσαυξήσεις η καταβολή των βεβαιωμένων και ληξιπροθέσμων οφειλών που υπάρχουν κατά την 25/08/2007 ή θα καταστούν ληξιπρόθεσμες εντός του διμήνου μέχρι 31/10/2007.

β. Για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, ανεξαρτήτως κατηγορίας βιβλίων, των πυρόπληκτων νομών Αρκαδίας, Εύβοιας, Ηλείας, Λακωνίας και Μεσσηνίας, παρατείνεται για δύο μήνες η υποβολή δηλώσεων καταβολής ΦΠΑ και λοιπών παρακρατούμενων φόρων των οποίων η ημερομηνία υποχρέωσης λήγει μετά την 25/08/2007.

3. Απαλλάσσονται από το ΦΠΑ οι δωρεές σε είδος των επιχειρήσεων προς το Δημόσιο, Δήμους, Δημοτικές Επιχειρήσεις, Ν.Π.Δ.Δ., Ιδρύματα και Ν.Π.Ι.Δ. που εμποτεύονται από το Δημόσιο καθώς και Ιερές Μητροπόλεις και Ναούς με σκοπό την στήριξη των πολιτών στους πυρόπληκτους νομούς Αρκαδίας, Εύβοιας, Ηλείας, Λακωνίας και Μεσσηνίας (Έντυπο Υπ. Οικονομικών, 2008).

2.4.8. ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ

Χορηγείται έκτακτο επίδομα παραγωγικότητας ύψους 2500 ευρώ στους πυροσβέστες, στους εποχικούς πυροσβέστες, στα πληρώματα των εναέριων μέσων και το προσωπικό της τεχνικής βάσης. Επίσης το Εθελοντικό Σώμα Ελλήνων Πυροσβεστών Αναδασωτών, επιχορηγήθηκε με 50.000 ευρώ, πέραν των 50.000 ευρώ που παίρνει από τον Προϋπολογισμό.

2.4.9. ΚΤΙΡΙΑ-ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

1. Οριοθέτηση των περιοχών που επλήγησαν από τις πυρκαγιές, και καταγραφή όλων των κτιρίων που κατεστράφησαν ή υπέστησαν ζημιές καθώς και το μέγεθος των ζημιών.

2. Αποστολή και εγκατάσταση λυόμενων οικίσκων των δύο και τριών δωματίων, σε συνεργασία με την περιφέρεια και την Τοπική Αυτοδιοίκηση στους χώρους που υποδεικνύουν. Οι οικίσκοι αυτοί είναι πλήρως οργανωμένοι και συνδέονται άμεσα με ηλεκτρικό ρεύμα, αποχέτευση και ύδρευση.

3. Σε ό,τι αφορά την οικονομική συμμετοχή του κράτους στην αποκατάσταση ζημιών σε κτίρια, προβλέπονται τα παρακάτω:

- Για κτίσματα που έχουν χρήση κατοικίας και έχουν καταστραφεί δίδονται 500 ευρώ ανά τ.μ.

- Για αποθήκες κάθε χρήσης, 180 ευρώ ανά τ.μ.

- Για πάσης φύσεως επισκευές κτιρίων που επλήγησαν μέχρι 300 ευρώ ανά τ.μ.

Τα ποσά αυτά είναι κατά το 1/3 δωρεάν κρατική αρωγή και κατά τα 2/3 άτοκο δάνειο.

Ανακοίνωση 30.08.2007 : Η Πολιτεία με τη συνδρομή του Ταμείου Στήριξης Πληγέντων αναλαμβάνει το κόστος ανακατασκευής των κατοικιών που έχουν καταστραφεί και κρίνονται οριστικά ως μη επισκευάσιμες.

2.4.10. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Για την καλύτερη και χωρίς γραφειοκρατικές διαδικασίες εξυπηρέτηση των πολιτών που επλήγησαν από τις πρόσφατες πυρκαγιές, με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Αλογοσκούφη όλες ανεξαιρέτως τις τράπεζες να χορηγούν από τα καταστήματά τους το προνοιακό βοήθημα των 3.000 ευρώ και την αποζημίωση για την οικοσκευή και άμεσα έξοδα επισκευής κατοικιών ύψους 10.000 ευρώ. (Έντυπο Υπ. Οικονομικών 2008) (Εθνικό τυπογραφείο 2007).

2.5. ΤΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Συγκροτήθηκε αμέσως μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2007, από ειδικούς επιστήμονες, μέλη των Επιστημονικών φορέων που απαρτίζουν το Διεπιστημονικό Συμβούλιο για την Προστασία του Περιβάλλοντος και την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και είναι: Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, η Ολομέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, το Οικονομικό Επιμελητήριο, ο Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Αποτελεί δε, το βασικό όργανο διαμόρφωσης και προώθησης των προτάσεων των προαναφερθέντων φορέων, που παρουσιάσθηκαν σε Συνέντευξη τύπου αμέσως μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές.

Στο πλαίσιο αυτό με την απόφαση Γ3/Σ41/2007 της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ συγκροτήθηκε η Ειδική Επιστημονική Επιτροπή του Παρατηρητηρίου Ανασυγκρότησης των Πυρόπληκτων Περιοχών με σκοπό :

- Να συμπληρώσει και να εξειδικεύσει τις προτάσεις του Διεπιστημονικού Συμβουλίου για την Προστασία του Περιβάλλοντος, μέσα από τη συνεργασία των μελών της Επιτροπής με τους αρμόδιους κεντρικούς και τοπικούς φορείς.

- Να διερευνήσει τον τρόπο ανάδειξης και προώθησης των τελικών κατευθύνσεων και προτάσεων για την ανασυγκρότηση από φυσικές καταστροφές και

-Να προσδιορίσει τους αναγκαίους φορείς και τα μέσα για την υλοποίησή τους. (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος 2009)

2.5.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

Σκοπός του Παρατηρητηρίου Ανασυγκρότησης είναι « η παρακολούθηση, η συμβολή και οι παρεμβάσεις για την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου ανασυγκρότησης και προστασίας της φύσης των περιοχών, που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του 2007, μέσα από έναν βιώσιμο επανασχεδιασμό, όπου θα πρωτανεύει το δημόσιο συμφέρον και η μέριμνα για τη συγκράτηση και ενίσχυση του πληθυσμού στον τόπο του».

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, η Επιτροπή του Παρατηρητηρίου αποφάσισε:

- Να επεξεργασθεί και να εξειδικεύσει τις δημοσιευμένες προτάσεις των επιστημονικών φορέων, που συμμετέχουν στο Διεπιστημονικό Συμβούλιο, το έργο του οποίου κατά κύριο σκοπό υποστηρίζει. (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος 2009)

- Να προωθήσει την υλοποίηση των προτάσεων αυτών, μέσα από μια λειτουργία συστηματικής καταγραφής και παρακολούθησης της κατάστασης στις πληγείσες περιοχές, αξιολόγησης του σχεδιασμού, των μέτρων και των διατιθέμενων πόρων από την Κυβέρνηση, όπως και συνεργασίας με τους αρμόδιους κρατικούς φορείς, τις Περιφέρειες, την Αυτοδιοίκηση και τους τοπικούς φορείς.

- Ιδιαίτερα, για την επίτευξη του έργου της, να συνεργάζεται με τα Περιφερειακά Τμήματα του ΤΕΕ και των άλλων επιστημονικών φορέων που εδρεύουν στις πληγείσες περιοχές. Να αξιοποιήσει τις προτάσεις τους, όπως και τις προτάσεις και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από σχετικές συσκέψεις, ημερίδες, επιστημονικές και λοιπές εκδηλώσεις της Αυτοδιοίκησης και των τοπικών φορέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1. ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Ο νομός Μεσσηνίας βρίσκεται στο νοτιοδυτικό άκρο της Πελοποννήσου και ανήκει διοικητικά στην Περιφέρεια Πελοποννήσου ενώ διαιρείται σε 29 Δήμους και 2 Κοινότητες.

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του νομού αυξήθηκε με ετήσιο ρυθμό 7,4% (σε τρέχουσες τιμές) την περίοδο 1995-2004 έναντι 11,5% στο σύνολο της χώρας, με συνέπεια η συμμετοχή του προϊόντος του Νομού στο συνολικό προϊόν της χώρας συνεχώς να περιορίζεται και από το 1,24% το 1995 να μειωθεί στο 0,88% το 2004, κατατάσσοντας τον νομό στην 44η θέση στο σύνολο της χώρας με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Η συμμετοχή του προϊόντος του πρωτογενή τομέα διαμορφώνεται στο 11%, έναντι 15,4% του προϊόντος στη μεταποίηση και 73,6% του προϊόντος στις υπηρεσίες.

Στο Νομό Μεσσηνίας κατοικούν 176.876 άτομα, με ποσοστό αύξησης του πραγματικού πληθυσμού που κυμαίνεται στα μέσα επίπεδα της χώρας και μικρότερη αύξηση στο μόνιμο πληθυσμό. Επιβαρυνμένοι εμφανίζονται οι δείκτες πληθυσμιακής γήρανσης και εξάρτησης.

Το ποσοστό των απασχολούμενων ως μισθωτοί είναι υψηλό (51%), ενώ το ποσοστό απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα (30%) είναι υπερδιπλάσιο του εθνικού μέσου (14%).

Η ανεργία (10,6%) είναι χαμηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο αλλά πλήττει κυρίως τις μικρότερες ηλικίες. (Καρνούσκος κ.α, 2009)

Ο **Νομός Μεσσηνίας** είναι ένας από τους Νομούς της χώρας που επλήγη ιδιαίτερα από τις καταστροφικές πυρκαγιές του Αυγούστου έτους 2007 (Εικ.4).

Η έκταση του Νομού είναι 2.991.000 στρέμματα και η δασοκάλυψη του ανέρχεται στο 37,3% (1.115.200 στρέμματα).

Τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν εκτός από αυτό της μεγάλης καταστροφής που υπέστη το φυσικό περιβάλλον του Νομού εντοπίζονται και στους τομείς της τοπικής οικονομίας (αγροτική παραγωγή, κτηνοτροφία, τουρισμό) και των υποδομών (οδικό δίκτυο, δίκτυα ύδρευσης-άρδευσης κ.α.).

Ανυπολόγιστες όμως είναι και οι απώλειες στο τομέα των φυσικών πόρων καθώς το φυσικό περιβάλλον του Νομού αποτελεί ίσως το βασικότερο συγκριτικό πλεονέκτημα της Μεσσηνίας (Δασαρχείο Καλαμάτας).

Εικόνα 4. Δορυφορική εικόνα της Μεσσηνίας , όπου με γκρι εμφανίζονται οι καμέν-
περιοχές και με κόκκινο τα δάση.(διαδίκτυο)

3.2. ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

Στο Νομό Μεσσηνίας χαρακτηρίστηκαν πυρόπληκτα τα εξής ενενήντα (90) Δημοτικά Διαμερίσματα: Δ.Δ. Αβίας, Αλτομιρών, Δολών, Κάμπου, Κέντρου, Πηγαδιών, Σταυροπηγίου, Σωτηριάνικων Του Δήμου Αβίας. Δ.Δ. Αετού, Μοναστηρίου, Πολυθέας του Δήμου Αετού. Δ.Δ. Χράνων του Δήμου Αίπειας. Δ.Δ. Αγριλοβούνου, Δεσύλλα, Διαβολισίου, Ηλέκτρας, Καρνασίου, Κάτω Μέλπειας, Κωνσταντίνων, Μάλτας, Μαντζαρίου, Παραπουγκίου του Δήμου Ανδανίας. Δ.Δ. Αμφιθέας του Δήμου Ανδρούσας. Δ.Δ. Αρφαρών, Βρομόβρυση του Δήμου Αρφαρών. Δ.Δ. Αυλώνα του Δήμου Αυλώνας. Δ.Δ. Βλάση, Κουρτακίου, Μηλιωτίου Του Δήμου Βουφράδων. Δ.Δ. Μουζακίου, Πύργου του Δήμου Γαργαλιάνων. Δ.Δ. Βασιλικού, Δωρίου, Κόκλα, Μάλθης, Ψαρίου του Δήμου Δωρίου. Δ.Δ. Αγίου Σώστου του Δήμου Είρας. Δ.Δ. Θουρίας, Πολιάνης Του Δήμου Θουρίας. Δ.Δ. Βαλύρας του Δήμου Ιθώμης. Δ.Δ. Αλαγονίας, Αντικαλάμου, Αρτεμισίας, Βέργας, Ελαιοχωρίου, Καλαμάτας, Καρβελίου, Λαδά, Νεδούσης, Πηγών του Δήμου Καλαμάτας. Δ.Δ. Βασιλιτσίου, Χαροκοπίου, Χρυσοκελλαρίας του Δήμου Κορώνης. Δ.Δ. Κυπαρισσίας του Δήμου Κυπαρισσίας. Δ.Δ. Αγίου Νικωνος, Εξωχωρίου, Λαγκάδας, Νεοχωρίου του Δήμου Λεύκτρου. Δ.Δ. Φοινικούντος του Δήμου Μεθώνης. Δ.Δ. Ζευγολατείου, Καλλιρρόης, Μελιγαλά, Νεοχωρίου Ιθώμης, Σκάλας του Δήμου Μελιγαλά. Δ.Δ. Αβραμίου, Λυκότραφου, Μαυρομματίου Παμίσου

του Δήμου Μεσσήνης. Δ.Δ. Αμπελοφύτου, Μεταξάδας, Παλαιού Λούτρου, Φλεσσιάδος, Χώρας του Δήμου Νέστορος. Δ.Δ. Ανδάνιας, Καλυβίων, Κατσαρού, Λούτρου, Μερόπης, Οιχαλίας, Πεύκου, Σιάμου, Σολακίου, Φίλια του Δήμου Οιχαλίας. Δ.Δ. Βλαχοπούλου, Μανιακίου, Μαργελίου, Μεταμορφώσεως, Παπαφλέσσα του Δήμου Παπαφλέσσα. Δ.Δ. Πλάτης, Φιλιατρών, Χριστιανούπολης του Δήμου Φιλιατρών.

Η συνολική έκταση των πυρόπληκτων Δ.Δ. είναι 1.233,97 km² (41% της συνολικής έκτασης του νομού). Ο πληθυσμός τους αποτελεί το 59% του νομού και εμφανίζουν σημαντική πληθυσμιακή αύξηση. Τα ποσοστά των νέων είναι σχετικά αυξημένα όχι όμως και αυτών που βρίσκονται πριν τη συνταξιοδότηση. Οι μετανάστες (5,5% του πληθυσμού) κατέχουν σημαντική θέση στην απασχόληση που διαφοροποιείται μεταξύ Δ.Δ. Η απασχόληση κατά κλάδο στα πυρόπληκτα Δ.Δ. χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία των υπηρεσιών (56,6%), ενώ παράλληλα αρκετά από αυτά παρουσιάζουν σημαντική εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα (24%).

Η Χρησιμοποιούμενη Γεωργική Έκταση (ΧΓΕ) στις πυρόπληκτες περιοχές του νομού ανέρχεται σε 437,66 χιλιάδες στρέμματα δηλαδή το 38,1% της συνολικής ΧΓΕ του νομού.

Στον Ν. Μεσσηνίας οι αιτήσεις για καταστροφή από πυρκαγιά ανήλθαν στις 4.402. Οι αιτήσεις αφορούσαν καταστροφές στο φυτικό κεφάλαιο έκτασης 24.713,2 στρεμμάτων δηλαδή ποσοστό 2,1% της συνολικής ΧΓΕ του νομού. Θα πρέπει να τονιστεί ότι το ποσοστό καταστροφής στην φυτική παραγωγή πιθανόν να είναι μεγαλύτερο από ότι εμφανίζεται λόγω του ότι οι βοσκότοποι που έχουν υποστεί καταστροφές από τις πυρκαγιές, δεν έχουν δηλωθεί στον ΕΛΓΑ για αποζημίωση.

Από το σύνολο των στρεμμάτων που έχουν υποστεί ζημιά και αφορούν την φυτική παραγωγή, η καλλιέργεια ακροδρύων (καρύδια και αμύγδαλα) εμφανίζεται με το μεγαλύτερο ποσοστό ζημιάς 59,2% (1.243,1 στρ.). Οι λοιπές καλλιέργειες με έμφαση την καλλιέργεια σύκων φαίνεται να έχουν υποστεί μεγάλες σε έκταση καταστροφές αφού ποσοστό 6% (1.593,1 στρ.) των καμένων εκτάσεων αφορούσε την συγκεκριμένη καλλιέργεια. Επίσης οι καλλιέργειες της ελιάς και των ποικιλιών οиноποιίας με ποσοστό 5,1% (21.215 στρ.), και 1,8% (560,5 στρ.) αντίστοιχα είναι οι καλλιέργειες που έχουν υποστεί τις μεγαλύτερες ζημιές.

Οι μεγαλύτερες σε έκταση ζημιές στην καλλιέργεια ακροδρύων εντοπίζεται στο Δήμο Καλαμάτας (Δ.Δ. Αλαγονίας, Καλαμάτας, Αρτεμισίου, Ελαιοχωρίου, Καρβελίου, Λαδά και Πηγών). Αντίστοιχα οι μεγαλύτερες ζημιές στην καλλιέργεια ελιάς εντοπίζεται στους Δήμους Καλαμάτας (Δ.Δ. Καλαμάτας, Αρτεμισίας, Ελαιοχωρίου, Καρβελίου

και Αλαγονίας), Ανδανίας (Δ.Δ. Δεσύλλα και Καρνασίου), και Οιχαλίας (Δ.Δ. Μερόπης, Καλυβίων και Σιάμου).

Όσον αφορά τις ποικιλίες οινοποιίας η ζημιά εντοπίζεται κυρίως στους Δήμους Καλαμάτας (Δ.Δ. Λαδά, Καρβελίου και Ελαιοχωρίου) Κορώνης (Δ.Δ. Χρυσοκελλαριάς) και Φιλιατρών (Δ.Δ. Χριστιανούπολης). Τέλος οι ζημιές στην καλλιέργεια σύκων εντοπίζεται κυρίως στον Δήμο Ανδανίας (Δ.Δ. Καρνασίου και Δεσύλλα) και δευτερευόντως στους Δήμους Οιχαλίας (Δ.Δ. Σιάμου) και Βουφράδων (Δ.Δ. Βλάση).

Το ποσοστό καταστροφής στον αιγοπροβατοτροφικό τομέα ανέρχεται σε 2% και εντοπίζεται κυρίως στους Δήμους Καλαμάτας (Δ.Δ. Καλαμάτας), Αβίας (Δ.Δ. Κέντρου Πηγαδιών και Κάμπου) και Αρφαρών (Δ.Δ. Αρφαρών και Βρομόβρυσης) ενώ το αντίστοιχο ποσοστό ζημιάς στον βοοτροφικό τομέα υπολογίζεται στο 1,2%.

Τέλος, η δασική έκταση που κάηκε ήταν 201.500 στρέμματα και αποτελεί το 18,1% των δασικών εκτάσεων του νομού (1.115.200 στρέμματα) (Καρνούσκος κ.α, 2009).

3.3. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΤΟΥ 2007

Την περίοδο του Ιουλίου 2007 και πιο συγκεκριμένα, από 18-27 σημειώθηκαν οι εξής τρεις μεγάλες πυρκαγιές:

α) στην περιοχή της Μάνης - όριο με Νομό Λακωνίας

β) στην Πυλία - περιοχή Χρυσοκελλαριάς

γ) στο κεντρικό τμήμα του Νομού ήτοι Δήμοι: Παπαφλέσσα, Βουφράδος, Νέστορος, Ιθώμης (Βαλύρα), Μεσσήνης (Αβραμιού), Αριστομένης. Μικρής έκτασης ήταν οι πυρκαγιές και στον Δ. Αυλώνος.

Την 16η Αυγούστου οι Δήμοι Δωρίου και Ανδανίας αντιμετώπισαν μεγάλες σε έκταση πυρκαγιές. Από αυτές επλήγησαν κυρίως τα δημοτικά διαμερίσματα Δωρίου και Βασιλικού του Δ. Δωρίου και τα δημοτικά διαμερίσματα Ηλέκτρας και Κωνσταντίνων του Δ. Ανδανίας.

Ωστόσο, οι πυρκαγιές που δημιούργησαν τα σοβαρότερα προβλήματα και τις μεγαλύτερες σε μέγεθος καταστροφές ήταν αυτές που συνέβησαν μεταξύ 23-27 Αυγούστου και οι οποίες έπληξαν:

α) τον ορεινό όγκο του Ταύγετου

β) τις περιοχές των Δήμων:

1. Καλαμάτας (ορεινά δημοτικά διαμερίσματα όπως Λαδά, Καρβέλι, Αρτεμισία, Αλαγονία, Πηγές, Ελαιοχώρι, Νέδουσα, Βέργα)
2. Ανδανίας (δημοτικά διαμερίσματα: Ηλέκτρας, Κωνσταντίνων, Δεσύλα, Καρνάσι)
3. Οιχαλίας (δημοτικά διαμερίσματα: Μερόπης και Πεύκου)
4. Μελιγαλά (στην έδρα του Δήμου)
5. Θουρίας (στα όρια με το Νομό Αρκαδίας, δημοτικό διαμέρισμα Πολιανής)
6. Φιλιατρών (δημοτικό διαμέρισμα Χριστιάνων)
7. Δωρίου (δημοτικά διαμερίσματα Βασιλικού-Κόκκας)

Οι ζημιές που υπέστησαν οι παραπάνω περιοχές από τις πυρκαγιές παρουσιάζονται παρακάτω:

1. Περιοχές Μάνης, Πυλίας, Κεντρικής Μεσσηνίας και Δ. Αυλώνας

I) Ζημιές σε γεωργικές - καλλιεργούμενες εκτάσεις και δασικές εκτάσεις

α) Στην περιοχή της Πυλίας, οι ζημιές εστιάζονται κυρίως σε εκτάσεις ελαιόδεντρων και στο υπόλοιπο φυτικό κεφάλαιο (αμπέλια, καρυδιές, συκιές κ.α.), σε 5.000 στρέμματα καμένη έκταση από την οποία τα 1.500 στρ. αποτελούν οι δασικές και καλλιεργούμενες εκτάσεις ενώ τα υπόλοιπα είναι ελαιοκτήματα με 25.000 ελαιόδεντρα.

β) Στην περιοχή της Μάνης επλήγησαν 5.000 στρ. δασικής έκτασης και 3.000 στρ. βοσκοτόπια με συνέπειες για το ζωικό κεφάλαιο της περιοχής.

γ) Στην περιοχή της Κεντρικής Μεσσηνίας και ειδικότερα, στους Δήμους Νέστορος, Παπαφλέσσα, Βουφράδος, Ιθώμης (Βαλύρα), Μεσσήνης (Αβραμιού) αποτεφρώθηκαν 15.000 στρ. με 45.000 ελαιόδεντρα, 6.000 καρποφόρα δέντρα και 100 στρ. αμπελοειδή.

δ) Στην περιοχή του Δήμου Αυλώνας κήκαν 1.000 ελαιόδεντρα.

II) Ζημιές στο Ζωικό Κεφάλαιο

Στην περιοχή του Δήμου Παπαφλέσσα κήκαν 80 αιγοπρόβατα καθώς επίσης, χώροι σταυλισμού και περιοχές βόσκησης.

III) Κατοικίες – Αγροικίες

Στην περιοχή του οικισμού Αγ. Απόστολοι – Παπαφλέσσα κήκε μια κατοικία ενώ στην ευρύτερη περιοχή Κοντογόνη – Αγ. Απόστολοι κήκαν 15 αγροικίες και αποθήκες.

2. Περιοχές Δήμων Δωρίου και Ανδανίας

Οι ζημιές στις περιοχές ήταν αρκετά μεγάλες. Συνολικά κάηκαν 4.600 στρ. από τα οποία 1.600 στρ. ήταν αγροτική έκταση και τα υπόλοιπα 3.000 στρ. δασική έκταση. Στις αγροτικές εκτάσεις κάηκαν 10.000 ελαιόδεντρα σε 310 περίπου ελαιοκτήματα.

Η καμένη έκταση κατά δημοτικό διαμέρισμα είναι: Δώριο 1.050 στρ. και Βασιλικό 2.150 στρ., στην Ηλέκτρα 1.100 στρ. και στους Κωνσταντίνους 300 στρ. Στις καμένες εκτάσεις του Δήμου Δωρίου συμπεριλαμβάνονται και αγροτικές εκτάσεις-βοσκοτόπια.

Πυρκαγιές περιόδου 23-27 Αυγούστου

Στις μεγάλες πυρκαγιές του Αυγούστου που έπληξαν πολλές περιοχές του Νομού συνολικά κατεστράφησαν 178.000 στρ. Αναλυτικότερα:

A. Ζημιές σε Δασικές και Αγροτικές - Καλλιεργούμενες εκτάσεις:

α) Περιοχή Ταυγέτου-Δήμου Καλαμάτας

Συνολικά καμένη έκταση 113.000 στρ. εκ των οποίων: 93.000 στρ. δασική έκταση, 75.000 στρ. στο Δήμο Καλαμάτας και 38.000 στρ. στο Δ. Αβίας. Από την έκταση των 93.000 στρ., τα 45.000 στρ. αποτελούν διαχειριζόμενο υψηλό δάσος (μαύρη πεύκη – ελάτη), τα 38.000 στρ. δασικές εκτάσεις υποβαθμισμένων δασών κωνοφόρων και αείφυλλων – πλατύφυλλων ενώ τα υπόλοιπα 20.000 στρ. είχαν καεί στην πυρκαγιά του 1998. 20.000 στρ. ήταν εκτάσεις με ελαιόδεντρα, καστανιές, κερασιές, αμπέλια, κ.λ.π.

β) Περιοχή Δήμων Ανδανίας, Οιχαλίας, Μελιγαλά και Αρφαρών

Συνολικά στις περιοχές αυτές αποτεφρώθηκαν 53.000 στρ. εκ των οποίων τα 35.000 στρ. είναι δασικά (αείφυλλα-πλατύφυλλα). Από τη συνολικά καμένη έκταση στο Δ. Ανδανίας έχουν καεί 15.000 στρ., στο Δ. Οιχαλίας 30.000 στρ., στο Δ. Μελιγαλά 2.500 στρ. και στο Δήμο Αρφαρών 6.000 στρ. Τα 18.000 στρ. που κάηκαν ήταν κυρίως ελαιοκτήματα.

γ) Περιοχή Δήμου Φιλιατρών –Γαργαλιάνων

Στην ευρύτερη περιοχή του Δ. Φιλιατρών κάηκαν 5.000 στρ. εκ των οποίων τα 3.000 στρ. είναι δασικά. Τα υπόλοιπα 2.000 στρ. αφορούν ελαιοκτήματα. Επιπροσθέτως από την πυρκαγιά στην Μεταξάδα – Μουζάκι αποτεφρώθηκαν 7.000 στρ. εκ των οποίων τα 4.500 στρ. ήταν δασική έκταση η οποία βρισκόταν εντός υποβαθμισμένων συστάδων του διαχειριζόμενου δάσους Αιγάλεω – Μάλης. Η δασική βλάστηση που κάηκε, περιελάβανε αείφυλλα – πλατύφυλλα και δένδρα δρυός, αριάς, πλατάνου, κ.α. Τα ελαιοκτήματα που επλήγησαν από την πυρκαγιά Μεταξάδα –

Μουζάκι ήταν 2.500 στρ. Από τα 7.000 στρ., τα 5.500 στρ. ανήκουν στο Δ. Νέστορος ενώ τα 1.500 στρ. στο Δ. Γαργαλιάνων (Καρνούσκος κ.α, 2009).

Β. Ζημιές στο ζωικό κεφάλαιο

Οι αρχικές εκτιμήσεις κάνουν λόγο για απώλειες που προσεγγίζουν το 50% του ζωικού κεφαλαίου στις πληγείσες περιοχές. Δημιουργήθηκε σοβαρό πρόβλημα βοσκής για:

- 8.000 αιγοπρόβατα στην περιοχή του Δ. Καλαμάτας
- 8.000 αιγοπρόβατα στο Δ. Αβίας
- 2.000 αιγοπρόβατα στο Δ. Αρφαρών
- 2.000 αιγοπρόβατα στο Δ. Ανδανίας
- 1.500 αιγοπρόβατα στο Δ. Οιχαλίας

Γ. Ζημιές σε Κατοικίες – Κτίρια Δημόσιων υποδομών

Από επίσημη καταγραφή του Τ.Α.Σ του Νομού έγινε καταγραφή των καμένων κατοικιών και των δημόσιων κτιρίων. Πιο συγκεκριμένα, κατεγράφησαν:

- 80 κατοικίες
- Κάηκαν οι κατασκηνώσεις Ταϋγέτου
- Κτίριο και υποδομές του Δασαρχείου στον Ταϋγέτο (Ξυλοπριστήριο Αρτεμισίας, δασονομείο Αλαγονίας, καταστροφή μηχανολογικού εξοπλισμού)
- Ιεροί Ναοί-εξωκλήσια για τα οποία υπήρξε μερική ή ολική καταστροφή σε όλες τις πληγείσες περιοχές.

Δ. Υποδομές

Κατεγράφησαν ζημιές σε:

- 30χλμ. στο εθνικό οδικό δίκτυο
- 18χλμ. στο επαρχιακό οδικό δίκτυο
- 50 χλμ. στο δημοτικό οδικό δίκτυο
- 150χλμ. αγροτικό-δασικό οδικό δίκτυο

Ζημιές υπήρξαν και σε υδραυλικά έργα και ειδικότερα, σε δίκτυα ύδρευσης-άρδευσης και δεξαμενές αποθήκευσης (Καρνούσκος κ.α, 2009).

3.4 ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΑ ΕΛΑΙΟΔΕΝΤΡΑ

Οι δασικές πυρκαγιές είναι συχνό φαινόμενο στη χώρα μας, γεγονός που οφείλεται στις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν την καλοκαιρινή περίοδο. Οι πυρκαγιές αυτές πλήττουν συχνά και αγροτικές εκτάσεις προκαλώντας ζημιές σε καλλιέργειες, κυρίως ελαιόδεντρα που φύονται σε εκτάσεις όμορες με δασικές. Το

καλοκαίρι όμως του 2007 πρωτοφανείς πυρκαγιές σε ένταση και διάρκεια κατέκαψαν εκατομμύρια στρέμματα σε όλη τη χώρα. Σάρωσαν δάση, χορτολιβαδικές εκτάσεις, αγροτικές καλλιέργειες ακόμα και χωριά, αφήνοντας πίσω τους ανθρώπινα θύματα, κατεστραμμένες περιουσίες, μεγάλες ζημιές στο φυτικό και ζωικό κεφάλαιο, και το φυσικό περιβάλλον βαριά πληγωμένο. Η Πελοπόννησος δέχτηκε το ισχυρότερο χτύπημα.

Μεταξύ των άλλων, σοβαρό ήταν το πλήγμα για την ελαιοκαλλιέργεια. Οι ζημιές που προκλήθηκαν στα ελαιόδεντρα δεν ήταν ίδιες παντού. Εξαρτήθηκαν κυρίως από την ένταση της πυρκαγιάς, τον χρόνο παραμονής της στον ελαιώνα, την κατάσταση των δένδρων (ύπαρξη ξερών κλάδων, λαιμαργων από το λαιμό που λειτούργησαν ως γέφυρα φωτιάς) και την ύπαρξη χαμηλής βλάστησης ή θάμνων στον ελαιώνα που επέτρεψαν την είσοδο και παραμονή της φωτιάς σ' αυτόν τροφοδοτώντας την με καύσιμη ύλη.

Τα δένδρα αυτά σε σύντομο χρονικό διάστημα έδωσαν τα πρώτα σημάδια αναβλάστησης, κυρίως από το ριζικό σύστημα και το λαιμό του δένδρου. Η έναρξη της αναβλάστησης δεν ήταν ταυτόχρονη σε όλες τις πληγείσες περιοχές, αλλά εξαρτήθηκε από το μικροκλίμα του ελαιώνα, την υδατική κατάσταση του εδάφους και το μέγεθος της ζημιάς που υπέστησαν τα ελαιόδεντρα. Παρατηρήθηκε ότι ελαιόδεντρα που έπαθαν ολοκληρωτική καταστροφή του υπέργειου μέρους τους, έδειξαν πρώτα σημάδια έναρξης της αναγέννησης μέσα σε χρονικό διάστημα 20 ημερών, ενώ ελαιόδεντρα που έχασαν μέρος της φυλλικής επιφάνειάς τους (τσουρούφλισμα φύλλων) έδωσαν νέα βλάστηση την αρχή της άνοιξης. Η πορεία της αναβλάστησης παρακολούθηθηκε σε ορισμένα ελαιόδεντρα τα οποία κατατάχτηκαν σε ομάδες, ανάλογα με τη θέση της αναβλάστησης που έδωσαν (Υπουργείο Αγροτικής Αναπτύξεις 2008).

Κατηγορία 1η : Δένδρα που δεν έχουν αναβλαστήσει μέχρι τις αρχές της άνοιξης και θα εκριζωθούν.

Πρόκειται για δένδρα που η φωτιά κατέκαψε όλο το υπέργειο μέρος τους και τμήμα κάτω από το έδαφος με συνέπεια να χάσουν ικανότητα αναβλάστησης από αυτό. Έλλειψη αναβλάστησης παρατηρήθηκε και σε δένδρα με σοβαρή ζημιά στο κάμβιο και στο ξύλο, που παρέμειναν απανθρακωμένα. Η ανασύσταση του ελαιώνα απαιτεί φύτευση νέων δένδρων που μπορεί να γίνει από τη πρώτη άνοιξη. Με την επαναφύτευση τα δένδρα θα δώσουν παραγωγή σε 9-11 χρόνια. Ο αριθμός των δένδρων που θα εκριζωθούν είναι περιορισμένος και δεν ξεπερνά το 10% του συνολικού αριθμού των καμένων δένδρων.

Κατηγορία 2η : Δένδρα που έχουν δώσει αναβλάστηση μόνο από το υπόγειο τμήμα.

Στα δένδρα αυτά ή είχε καεί όλο το υπέργειο τμήμα ή είχαν υποστεί σοβαρή ζημιά στον κορμό και τους βραχίονες με συνέπεια να μην αναβλαστήσουν στο υπέργειο μέρος τους. Η αναβλάστηση σε όλες αυτές τις περιπτώσεις ορίζεται περιμετρικά στην περιοχή γύρω από το λαιμό και προέρχεται από γόγγρους ή το ριζικό σύστημα. Στις περιπτώσεις που απομακρύνθηκε αμέσως το έδαφος γύρω από την περιοχή του λαιμού ώστε να φωτίζεται η συγκεκριμένη περιοχή, η αναβλάστηση ήταν έντονη και έγινε σε σύντομο χρόνο. Η αναγέννηση θα γίνει από τις παραφυάδες με την επιλογή μιας ή και περισσότερων, των πιο εύρωστων. Περισσότερες παραφυάδες επιλέγονται όταν επιδιώκεται η δημιουργία πολύκορμης ελιάς (2-4 κορμοί), σε περιπτώσεις που το κατεστραμμένο δένδρο είχε μεγάλη διάμετρο κορμού (αιωνόβια δένδρα), οπότε το δένδρο σχηματίζει νωρίτερα τη νέα κόμη και μπαίνει νωρίτερα στην καρποφορία. Αν το δένδρο ήταν εμβολιασμένο θα ακολουθήσει εμβολιασμός με την επιθυμητή ποικιλία. Τα αναγεννημένα δένδρα θα δώσουν παραγωγή σε 6-7 χρόνια.

Κατηγορία 3η : Δένδρα που αναβλάστησαν από την περιοχή του λαιμού και τον κορμό.

Στα δένδρα αυτά καταστράφηκαν όλοι οι βραχίονες με αποτέλεσμα να καταστραφεί ο σκελετός του δένδρου, ενώ έμεινε υγιές τμήμα του κορμού. Λαίμαργοι βλαστοί αναπτύσσονται σε όλο το μήκος του υγιούς κορμού, αλλά και από το λαιμό. Το δένδρο θα υποστεί καρατόμηση στον κορμό στο κατάλληλο ύψος και θα αφαιρεθούν οι κατεστραμμένοι κλάδοι. Διακρίνονται δυο περιπτώσεις: Στην πρώτη περίπτωση η καρατόμηση γίνεται κάτω από το σημείο εμβολιασμού. Ακολουθεί εμβολιασμός είτε σε λαίμαργους με ενοφθαλμισμό, οι οποίοι θα αποτελέσουν τους μελλοντικούς πρωτογενείς βραχίονες του δένδρου, είτε γίνεται εγκεντρισμός στο σημείο κορμοτόμησης, με τον κίνδυνο απόσπασης των εμβολίων από τον άνεμο. Ο χρόνος που μεσολαβεί μέχρι την είσοδο των δένδρων σε καρποφορία είναι 6-8 χρόνια. Στη δεύτερη περίπτωση η καρατόμηση γίνεται πάνω από το σημείο εμβολιασμού, επιλέγονται οι λαίμαργοι βλαστοί που θα αποτελέσουν τους πρωτογενείς βραχίονες και αρχίζει η διαμόρφωση του σκελετού του δένδρου. Ο χρόνος που μεσολαβεί μέχρι την είσοδο των δένδρων σε καρποφορία είναι μικρότερος.

Κατηγορία 4η : Δένδρα που αναβλάστησαν από το ύψος των πρωτογενών βραχιόνων και θα υποστούν καρατόμηση στο ύψος αυτό.

Από τους λαίμαργους βλαστούς που έχουν εκπτυχθεί επιλέγονται οι κατάλληλοι, οι οποίοι θα αποτελέσουν τους δευτερογενείς βραχίονες και το δένδρο θα αναγεννηθεί. Ο χρόνος που μεσολαβεί μέχρι την είσοδο των δένδρων σε καρποφορία είναι 2-4 χρόνια (Υπουργείο Αγροτικής Αναπτύξεως 2008).

Κατηγορία 5η : Δένδρα που έπαθαν ήπιες ζημιές.

Καταστράφηκε τμήμα του φυλλώματος και λεπτοί κλάδοι, ενώ επηρεάστηκε και η ηρτημένη παραγωγή, χωρίς όμως η ζημιά να είναι ολοκληρωτική. Αναβλαστάνουν από διάφορα σημεία της κόμης. Απαιτείται προσεκτικό κλάδεμα για να αφαιρεθούν μέρη της κόμης που έχουν ξεραθεί και να αναπληρωθεί η κατεστραμμένη φυλλική επιφάνεια. Τα δένδρα θα δώσουν παραγωγή τον επόμενο χρόνο.

Από την παρακολούθηση της πορείας αναβλάστησης συμπεραίνονται τα παρακάτω:

- Τα περισσότερα ελαιόδεντρα αναβλάστησαν και μπορούν να αναγεννηθούν
- Μικρός μόνο αριθμός ελαιόδεντρων θα εκριζωθούν και θα χρειαστεί επαναφύτευση.
- Ο μεγαλύτερος αριθμός των πυρόπληκτων δένδρων θα ανασυσταθεί μετά από κατάλληλες παρεμβάσεις κυρίως κλαδέματα (κλαδοκάθαρο, σκελετοκλάδεμα, κορμοτόμηση).
- Κύριος παράγοντας στην πορεία αναβλάστησης είναι η βόσκηση. Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις βόσκησης των νεαρών λαίμαργων βλαστών, με συνέπεια την καταστροφή τους.
- Ο παγετός που σημειώθηκε δεν επηρέασε σε σημαντικό βαθμό την πορεία αναβλάστησης.
- Η εικόνα των ελαιόδεντρων 7 μήνες μετά τις πυρκαγιές (αρχές άνοιξης) με τους νεαρούς λαίμαργους που έχουν εκπτυχθεί καθοδηγεί τους ελαιοκαλλιεργητές για τις επεμβάσεις που πρέπει να γίνουν και συμπίπτει χρονικά με τη διενέργεια των εκτιμήσεων των ζημιών από τον ΕΛΓΑ (Υπουργείο Αγροτικής Αναπτύξεως 2008).

3.5. ΕΡΓΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

3.5.1. ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

1. Αποτύπωση της καμένης έκτασης σε απόσπασμα χάρτη κλίμακας 1: 20.000

2. Αμέσως μετά το τέλος της πυρκαγιάς το Δασαρχείο Καλαμάτας προέβη στην σύνταξη μελέτης με τίτλο «Κατασκευή ξυλοφραγμάτων στο καμένο δάσος Ταυγέτου», η οποία εγκρίθηκε με την αρ. 2115/6-9-2007 απόφαση Γεν. Δ/ντή Περ/ρείας Πελ/σου. Η μελέτη περιλαμβάνει την κατασκευή ξυλοφραγμάτων (15.000 τετραγωνικών μέτρων) σε ρέματα και μικροχαραδρώσεις των λεκανών απορροής των χειμάρρων με βασικό σκοπό την σταθεροποίηση του επιφανειακού εδάφους, την μείωση της παρασυρτικής δύναμης και την συγκράτηση επί τόπου – διήθηση των πλημμυρικών υδάτων. Η μελέτη εκτελέστηκε και κατασκευάστηκαν 16.817,74 τ.μ. ξυλοφραγμάτων και δαπανήθηκε το ποσό των 782.740,74 € από πιστώσεις Τακτικού Προϋπολογισμού (ΚΑΕ 0871 «Αμοιβές φυσικών προσώπων» με μεταφορά του ποσού από τον ΚΑΕ 0878).

3. Κήρυξη των καμένων εκτάσεων ως αναδασωτέες

Εκδόθηκαν οι εξής αποφάσεις :

- η αρ. 5002/20-11-2007 απόφαση Γ.Γ.Π.Π. για το δημόσιο δάσος Ταυγέτου Δήμων Καλαμάτας & Αβίας
- η αρ. 5094/23-11-07 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση «Καστανιές» Νέδουσας Δ. Καλαμάτας, εκτάσεως 274,00 στρεμμάτων
- η αρ. 5093/23-11-07 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση «Αγκιναρόραχη» Αμπελοκήπων Δ. Πύλου, εκτάσεως 82,705 στρεμμάτων
- η αρ. 5311/16-12-07 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση «Λιθωμένο φίδι» Αμφείας Δ. Θουρίας, εκτάσεως 14,62 στρεμμάτων
- η αρ. 5475/18-12-07 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση «Μουτζούρης» Προσηλίου Δ. Λεύκτρου, εκτάσεως 3,70 στρεμμάτων
- η αρ. 5124/26-11-07 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση «Πίλιουρα, Λουτρό, Λάκκες» Δωρίου Δ. Ανδανίας, εκτάσεως 2848,265 στρεμμάτων
- η αρ. 5125/26-11-07 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση «Μεταξάδα» Δ. Νέστορος, εκτάσεως 7636,79 στρεμμάτων
- η αρ. 726/22-2-08 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση «Αλεπότρυπα» Σκάλας Δ.Μελιγαλά, εκτάσεως 66,70 στρεμμάτων
- η αρ. 968/7-3-08 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση «Χούνες» Ευαγγελισμού Δ. Μεθώνης, εκτάσεως 13,038 στρεμμάτων
- η αρ. 2021/2008 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση «Λούτσα» Δ.Πύλου εκτάσεως 217,00 στρεμμάτων

- η αρ. 5003/22-11-07 απ. Γ.Γ.Π.Π. για τη θέση για τις θέσεις «Κοκορετσα, Διάσελο, Μισοράχη, Χάραδρος, Τρύφας, Τσάμι ρέμα, Αγ, Τριάς, Τσακώνα, Παλιαροβούνι, Μεγάλη Λάκκα, Λουπουναριά, Μποσαράδες, Τσουκνίδα, Πεζουλοβούνι, Φτεριάς» δ.δ. Καρνασίου, Παραπουγκίου, Δεσύλλα, Φίλια, Καλυβίων, Σιάμου, Κατσαρού, Πεύκου, Βρωμόβρυσης των Δήμων Ανδανίας, Οιχαλίας και Αρφαρών, εκτάσεως 18.955,00 στρεμμάτων

4. Απαγόρευση βόσκησης στις καμένες εκτάσεις

Εκδόθηκε η Δασική Απαγορευτική Διάταξη Θήρας με την αρ. 8137/33/19-9-2007 απόφαση Δασάρχη Καλαμάτας, με την οποία απαγορεύεται η άσκηση της θήρας όλων των θηρεύσιμων ειδών για δύο (2) χρόνια από 1/9/07 έως 31/8/09 στις καμένες εκτάσεις και περιμετρικά αυτών.

5. Συντάχθηκε Πίνακας Υλοτομίας εκτάκτου καρπώσεως λόγω πυρκαγιάς, ο οποίος εγκρίθηκε με την αρ. 2246/27-9-2007 απόφαση Γεν Δ/ντή Περ. Πελ/σου και προέβλεπε την απόληψη 165.015,49 κ.μ. καμένου ξυλώδους όγκου εκ των οποίων τα 99.467,45 κ.μ. αφορούν τεχνικό ξύλο και τα 65.548,04 κ.μ. βιομηχανικό ξύλο. Ο εγκεκριμένος Πίνακας Υλοτομίας εκτελείται και δασικοί συνεταιρισμοί έχουν αναλάβει την απόληψη του καμένου ξυλώδους όγκου από το δημόσιο δάσος Ταυγέτου έναντι καταβολής μισθώματος. (Δασική Υπηρεσία 2007)

3.5.2. ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

1. Άμεση αποκατάσταση των ζημιών του οδικού δικτύου.
2. Αεροφωτογράφιση της περιοχής. Έχει γίνει η αεροφωτογράφιση της περιοχής και πέραν αυτής η παραγωγή ορθοφωτοχαρτών.
3. Εκτέλεση αντιπλημμυρικών έργων.

3.5.3. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση μέσω της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών, άμεσα προέβει στη σύνταξη & εκτέλεση μελετών αντιπλημμυρικής προστασίας με τους εξής τίτλους:

- «Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε πυρόπληκτες περιοχές του Νομού Μεσσηνίας» (1η Εργολαβία) , προϋπολογισμού 200.000,00 € με συνολική πίστωση 257.982,30 € και χρηματοδότηση ΚΑΠ/2007.
- «Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε πυρόπληκτες περιοχές του Νομού Μεσσηνίας» (2η Εργολαβία) , προϋπολογισμού 200.000,00 € με συνολική πίστωση 257.000,00 € και χρηματοδότηση ΚΑΠ/2007.

- «Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε πυρόπληκτες περιοχές του Νομού Μεσσηνίας» (3η Εργολαβία) , προϋπολογισμού 200.000,00 € με συνολική πίστωση 257.000,00 € και χρηματοδότηση ΚΑΠ/2007.

- «Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε πυρόπληκτες περιοχές του Νομού Μεσσηνίας» (4η Εργολαβία) , προϋπολογισμού 200.000,00 € με συνολική πίστωση 258.000,00 € και χρηματοδότηση ΚΑΠ/2007.

- «Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε πυρόπληκτες περιοχές του Νομού Μεσσηνίας» (5η Εργολαβία) , προϋπολογισμού 300.000,00 € με συνολική πίστωση 281.324,08 € και χρηματοδότηση Υπ. Εσωτερικών.

- «Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε πυρόπληκτες περιοχές του Νομού Μεσσηνίας» (6η Εργολαβία) , προϋπολογισμού 300.000,00 € με συνολική πίστωση 327.766,91 € και χρηματοδότηση «Καρέλια».

- «Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε πυρόπληκτες περιοχές του Νομού Μεσσηνίας» (7η Εργολαβία) , προϋπολογισμού 350.000,00 € με συνολική πίστωση 500.000,00 € και χρηματοδότηση ΚΑΠ/2007 & 2008.

- «Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε πυρόπληκτες περιοχές του Νομού Μεσσηνίας» (ΓΟΕΒ) (8η Εργολαβία) , προϋπολογισμού 200.000,00 € με συνολική πίστωση 160.000,00 € και χρηματοδότηση Υπ. Γεωργίας.

Με την εκτέλεση των ανωτέρω έργων έγιναν παρεμβάσεις σε ρέματα που κρίθηκαν επικίνδυνα στα κατάντι κυρίως των πυρόπληκτων περιοχών και εντός αυτών. Τοποθέτηση τριάντα (30) ανοικτών υδατοδεξαμενών, με δυνατότητα πλήρωσης εναέριων και επίγειων μέσων δασοπυρόσβεσης , χωρητικότητας 300 κ.μ. σε πυρόπληκτα Δ.Δ. του Νομού Μεσσηνίας. (Ταμείο Μολυβιάτη) (Καρνούσκος κ.α, 2009).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. ΤΑΥΓΕΤΟΣ

4.1 ΙΣΤΟΡΙΑ - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Ταϋγετος ή Πενταδάκτυλος, ο ή Πενταδάκτυλο, το η ωραιότερη και υψηλότερη οροσειρά της Πελοποννήσου, η οποία στην αρχή διαγράφει τμήμα των ορίων των νομών Αρκαδίας και Λακωνίας και στην συνέχεια, ολόκληρη την οριακή γραμμή των νομών Λακωνίας και Μεσσηνίας, για να καταλήξει η νοτιότερη προέκτασή της στο Ακρωτήριο Ταίναρο. Η οροσειρά, από πολύ νωρίς συνδέθηκε με την αρχαία ελληνική μυθολογία και πήρε την ονομασία της από την Ταϋγέτη. Κατά τον Ησύχιο τον Αλεξανδρέα, οι διάφορες ονομασίες (Ταϋγετον, Τηϋγετον, Ταϋγετα), με τις οποίες η οροσειρά ήταν γνωστή κατά την αρχαιότητα, προέρχονται από την λέξη ταϋς (= μέγας, πολύς) και την ρίζα –γα. Ο Όμηρος ονομάζει επίσης το όρος «περιμήκετον», λόγω του μεγάλου μήκους του. Πάντως η λέξη Ταϋγετος έχει πιθανώς προελληνική (πελασγική) προέλευση και η ετυμολογία της είναι πολύ δύσκολο να καθορισθεί. Στα βυζαντινά χρόνια, η οροσειρά αναφέρεται από τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Ζ' τον Πορφυρογέννητο με την ονομασία Πενταδάκτυλος, από τα πέντε αντερείσματα που εμφανίζει στην ανατολική πλευρά της, ενώ κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας επικράτησε η ονομασία Ζυγός του Μελιγού, προφανώς από το σλαβικό φύλο των Μελιγγών που εγκαταστάθηκε στο βόρειο και το κεντρικό τμήμα του όρους. Τέλος, στα χρόνια της Επανάστασης του 1821, η οροσειρά ξαναπήρε το αρχαίο της όνομα, Ταϋγετος (Μπριτάννικα, 1998)

Ο κύριος κορμός της οροσειράς του Ταϋγετου εκτείνεται, με μέση διεύθυνση Β.Ν., από τις νότιες παρυφές της λεκάνης της Μεγαλόπολης ως το Ακρωτήριο Ταίναρο και ορίζεται γενικά από την κοιλάδα του Ευρώτα, στα ανατολικά και από τον Μεσσηνιακό Κόλπο, στα δυτικά. Αρχίζει από το νοτιοανατολικό τμήμα της Επαρχίας Μεγαλόπολης, μεταξύ των αρκαδικών ορέων και των βορειότερων προεκτάσεών τους, οι οποίες ενώνονται με τα όρη της Ανδρίτσαινας διά μέσου μιας στενής και χαμηλής ορεινής ζώνης, που στην δίοδο του Δερβενίου έχει ύψος 600 μέτρα. Στην συνέχεια καταλαμβάνει το δυτικό τμήμα της Επαρχίας Λακεδαίμονος (του νομού Λακωνίας) και σχεδόν ολόκληρη την Επαρχία Καλαμών (του νομού Μεσσηνίας) για να καταλήξει νότια, στην χερσόνησο της Μάνης, όπου υψώνεται απότομα μεταξύ του Λακωνικού και του Μεσσηνιακού Κόλπου (Μπριτάννικα, 1998).

Η οροσειρά του Ταΰγετου σχηματίζει μια πολύ μακριά ράχη, με μήκος 115 περίπου χιλιόμετρα, μέγιστο πλάτος 30 χιλιόμετρα και έκταση 2.500 τετραγωνικά χιλιόμετρα, η οποία συγκροτείται από τέσσερα βασικά τμήματα: τον Βόρειο Ταΰγετο, τον Μέσο Ταΰγετο, τον Νότιο Ταΰγετο και τα βουνά της Μάνης. Ο Βόρειος Ταΰγετος εκτείνεται σε μήκος 30 χιλιομέτρων, από την δίοδο Δυρραχίου - Γεωργιτσίου (1.403 μέτρα) στα βόρεια, μέχρι το πέρασμα της Λαγκάδας (1.296 μέτρα) στα νότια, και έχει ψηλότερες κορυφές το Πυργάκι (1.732 μέτρα) και την Ξεροβούνα (1.852). Παράλληλα προς αυτόν τον κύριο όγκο αναπτύσσεται δυτικότερα μια αλυσίδα χαμηλότερων ορέων με ψηλότερες κορυφές τον Άγιο Γεώργιο (1.297 μέτρα) και την Ελληνίτσα (1.296), ενώ νοτιοδυτικά προεκτείνεται ένας βραχίονας με τις κορυφές Ξεροβούνι (1.521 μέτρα) και Γούπατα Ράχη (1.283)

Ο Μέσος Ταΰγετος είναι σχεδόν ευθεία κορυφογραμμή που χωρίζεται από τον Βόρειο Ταΰγετο με το πέρασμα της Λαγκάδας και φθάνει μέχρι την διάβαση Ξηροκαμπίου – Καρδαμύλης. Αποτελεί το κεντρικό και υψηλότερο τμήμα της οροσειράς και το μήκος του φθάνει τα 18 χιλιόμετρα, ενώ το πλάτος του κυμαίνεται μεταξύ 20 και 25 χιλιομέτρων. Στο τμήμα αυτό δεσπόζει η ψηλότερη κορυφή του Ταΰγετου, ο Προφήτης Ηλίας (2.407 μέτρα), ενώ άλλες σημαντικές κορυφές είναι: Λιποβούνι (1.612 μέτρα), Πηλαλίστρα (1.492), Ξεροβούνι (1.488), Πέντε Αλώνια (1.480), Κοντοβούνια (1.710), Γούπατα (2.031), Κοφοβούνι (1.850), Νεραϊδοβούνα (2.031), Κόζα (1.760), Τραγοβούνι (1.908) Σπανακάκι (2.024), Μαρμαρόκαστρο (2.228), Χαλασμένο Βουνό (2.203) και Κοκκινοβούνι (1.920), καθώς και άλλες μικρότερες που ξεπετάγονται ανατολικά και δυτικά προς τον Ευρώτα και τον Μεσσηνιακό Κόλπο (Μπριτάννικα, 1998).

Ο Νότιος Ταΰγετος εκτείνεται μεταξύ των διαβάσεων Καρδαμύλης – Ξηροκαμπίου και Αρεόπολης – Γυθείου και παρουσιάζει χαρακτηριστική αντίθεση προς τον Μέσο Ταΰγετο, λόγω των μεγάλων καταβυθίσεών του και της αύξησης του πλάτους του, το οποίο φθάνει τα 30 χιλιόμετρα, σε μήκος 28 χιλιομέτρων. Στο τμήμα αυτό, η κύρια οροσειρά συνεχίζεται με νότια διεύθυνση, σχηματίζοντας τις κορυφές Μαυροβούνα (1.908 μέτρα), Αννίνα (1.651) και Ψηλός Κούτουπος (1.430) και κατέρχεται μέχρι το πέρασμα Μηλέας – Αγίου Νικολάου (1.022 μέτρα), για να ανυψωθεί πάλι σχηματίζοντας την κορυφή Ζιζάλι (1.468).

Τέλος, τα βουνά της Μάνης, με κύριο κορμό το Όρος Σαγγιάς (1.214 μέτρα), συγκροτούν την χερσόνησο της Μάνης και αποτελούν το τελευταίο τμήμα του Ταΰγετου, που ξεκινά από την καταβύθιση Αρεόπολης – Γυθείου και καταλήγει στο βραχώδες Ακρωτήριο Ταίναρο. Τα όρη αυτά έχουν μήκος 35 χιλιόμετρα και πλάτος

10 χιλιόμετρα, και συνιστούν κατά κάποιον τρόπο προσθήκη στον κεντρικό όγκο του Ταΰγετου (Μπριτάννικα, 1998).

4.2 ΠΕΤΡΩΜΑΤΑ

Ο Ταΰγετος, όπως και τα περισσότερα όρη της Πελοποννήσου, αποτελείται κυρίως από ασβεστόλιθους και μάρμαρα, καθώς και από μαρμαρυγιακούς σχιστολίθους και φυλλίτες, στα νότια και μικρές εμφανίσεις φλύσχη, στα βόρεια. Τα πετρώματα αυτά μαζί με τα νεώτερα στρώματα του Νεογενούς, στις χαμηλότερες περιοχές του όρους, αφού υπέστησαν διάφορες πτυχώσεις και την επίδραση των διεργασιών διάβρωσης, έδωσαν στον Ταΰγετο την σημερινή όψη του. Πολλές κορυφές και πολυκαρστικοποιημένοι ασβεστόλιθοι με μεγάλες διακλάσεις που διανοίγονται σε μήκος χιλιομέτρων, πλήθος λόφων, χαράδρες, χείμαρροι και βαθιές κοιλάδες σχηματίζουν το ποικιλόμορφο ανάγλυφό τους. Οι ανατολικές πλαγιές του είναι πιο συμπαγείς και καταλήγουν απότομα στην κοιλάδα του Ευρώτα, ενώ οι δυτικές πλαγιές είναι πολυσχιδαίες με πολύπλοκα διακλαδιζόμενες ράχες και ρεματιές, αλλά και μικρότερες κορυφές που χαμηλώνουν μόνο κοντά στον Μεσσηνιακό Κόλπο (Μπριτάννικα, 1998).

4.3 ΠΗΓΕΣ - ΠΟΤΑΜΙΑ

Ολόκληρος ο όγκος του Ταΰγετου, εκτός από τα βουνά της Μάνης, όπου υπάρχουν μόνο τέσσερις πηγές, είναι αρκετά πλούσιος σε νερά. Το υδρογραφικό του δίκτυο είναι απλό και η επιμήκης ράχη του αποτελεί εξαίρετο υδροκρίτη. Οι ανατολικές πλαγιές του διατέμνονται από πολλά υδάτινα ρεύματα, με παράλληλη διεύθυνση, τα οποία τροφοδοτούν τον ποταμό Ευρώτα, ενώ από την κεντρική κορυφή του πηγάζει ο ποταμός της Καρδαμύλης και της Σάνταβας, που ρέει προς τα δυτικά. Από τον Μέσο Ταΰγετο ξεκινά ο Νέδων και ο Πάμισος, αλλά και ο Βόρειος Ταΰγετος αποστραγγίζεται από τον Ξερίλα, τον κυριότερο παραπόταμο του Αλφειού. Το κύριο όμως χαρακτηριστικό του Ταΰγετου, εκτός από την συνεχόμενη ψηλή κορυφογραμμή του, είναι οι δύο χαράδρες, η Κοσκάρακα και ο Βύρος, που τέμνουν τις δυτικές πλαγιές του. Η πρώτη αρχίζει από την κορυφή Νεραΐδοβούνα και, αφού συναντήσει, στην θέση Διλάγκαδο (Παναγία η Καψοδεματούσα), το ρέμα του Ρίντομου, που πηγάζει από το Μαρμαρόκαστρο, καταλήγει μαζί με αυτό στον Μεσσηνιακό Κόλπο. Η δεύτερη, η ονομαστή χαράδρα του Βύρου, κατέρχεται απότομα από τα δάση του Άι Δημήτρη και της Βασιλικής και καταλήγει στον Μεσσηνιακό Κόλπο, κοντά στην Καρδαμύλη (Μπριτάννικα, 1998).

4.4 ΚΛΙΜΑ

Το κλίμα του Ταΰγετου είναι γενικά ηπειρωτικό, με μεγάλες χιονοπτώσεις κατά την διάρκεια του χειμώνα. Η δυτική πλευρά του χαρακτηρίζεται από πλούσιες βροχοπτώσεις, αποτέλεσμα των νότιων και νοτιοδυτικών υγρών ανέμων που διέρχονται πάνω από την οροσειρά, ενώ η ανατολική πλευρά του είναι σχετικά φτωχή σε όμβρια νερά. Το κλίμα διαφέρει σημαντικά στις κλιματικές ζώνες της περιοχής. Τα μετεωρολογικά στοιχεία για την περιοχή καταγράφονται σε 2 κρατικούς μετεωρολογικούς σταθμούς, καθώς και έναν ιδιωτικό σταθμό που συλλέγουν στοιχεία τα τελευταία χρόνια. Οι κρατικοί σταθμοί φυσικά διαθέτουν πολύ μεγαλύτερο βάθος χρονοσειρών δεδομένων (Μπριτάννικα, 1998).

1. Μετεωρολογικός Σταθμός Αρτεμισίας. Ανήκει στο Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ) και παλαιότερα στο Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών Αθηνών (ΙΔΕΑ). Ο σταθμός βρίσκεται σε επαφή με το δάσος και τα στοιχεία του μπορούν για ορισμένα δεδομένα να χαρακτηρισθούν αντιπροσωπευτικά και πλήρη, όπως η μέση θερμοκρασία αέρα, η υγρασία και οι βροχοπτώσεις. Όμως, επειδή δεν υπάρχουν όλα τα όργανα, τα υπόλοιπα στοιχεία του κλίματος χρειάζονται συμπλήρωση από άλλο σταθμό. Στον (Πίνακα 2) απεικονίζονται συνοπτικά μετεωρολογικά δεδομένα από τον σταθμό αυτόν για την περίοδο 1960-2003.

2. Μετεωρολογικός Σταθμός Καλαμάτας. Ανήκει στην Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ) και είναι πλήρως εξοπλισμένος. Ο σταθμός βρίσκεται στην πεδιάδα περίπου στο επίπεδο της θάλασσας (15 m), με συντεταγμένες $37^{\circ} 00' 00''$ N και $22^{\circ} 06' 00''$ W.

3. Μετεωρολογικός Σταθμός Τουριστικού Ταΰγέτου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 1.310 m, στις συντεταγμένες $37^{\circ} 03' 59''$ N και $22^{\circ} 15' 57''$ E. Η λειτουργία του άρχισε από τον Ιανουάριο 2006 και τα δεδομένα του σταθμού δημοσιεύονται απευθείας στο διαδίκτυο (Πίνακας 3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Μετεωρολογικά δεδομένα από τον Μετεωρολογικό Σταθμό Αρτεμισίας, που ανήκει στο ΕΘΙΑΓΕ (1960-2003).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ			
ΜΗΝΑΣ	ΜΕΣΗ Θ (°C)	ΣΧΕΤΙΚΗ ΥΓΡΑΣΙΑ (%)	ΥΨΟΣ ΒΡΟΧΗΣ (mm)
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	6.2	77.58	165.9
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	6.6	75.61	143.8
ΜΑΡΤΙΟΣ	8.6	70.43	99.9
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	12.5	66.5	66.7
ΜΑΙΟΣ	17.7	61.6	42.3
ΙΟΥΝΙΟΣ	21.9	56.41	16.4
ΙΟΥΛΙΟΣ	24.5	50.91	14.5
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	24.1	54.45	174
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	20.5	62.5	43.8
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	15.9	69.3	97
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	11.7	74.45	176
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	7.9	78.25	205.3
ΣΥΝΟΛΟ	-	-	1245.6
Μ.Ο. ΕΤΟΥΣ	14.84	66.5	103.8

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Μετεωρολογικά δεδομένα από τον ιδιωτικό Μετεωρολογικό Σταθμό Τουριστικού Ταΰγету (μόνο για το 2009).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΑΪΓΕΤΟΥ

ΜΗΝΑΣ	ΜΕΣΗ Θ(°C)	ΥΨΟΣ ΒΡΟΧΗΣ(mm)
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	3,2	330,6
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	0,7	128,8
ΜΑΡΤΙΟΣ	4,1	158,8
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	8,2	83,4
ΜΑΪΟΣ	13,7	72,8
ΙΟΥΝΙΟΣ	18,1	9,6
ΙΟΥΛΙΟΣ	20,7	0,2
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	18,9	27,8
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	15,2	79,4
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	11,4	204,0
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	8,9	57,6
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	5,8	220,0
ΣΥΝΟΛΟ	-	1180,0
Μ.Ο. ΕΤΟΥΣ	10,8	98,33

4.5 ΧΩΡΙΑ

Στις πλαγιές του Ταΰγету βρίσκονται πολυάριθμα γραφικά χωριά. Στην ανατολική πλευρά, οι οικισμοί είναι κυρίως πεδινοί, χωρίς ιδιαίτερο χρώμα, και βρίσκονται συγκεντρωμένοι προς τα βόρεια, με μόνο ουσιαστικά ορεινό χωριό την Αναβρυτή και λίγους μικρούς, σχεδόν εγκαταλειμμένους, οικισμούς (Σοχά, Τόριζα, Κρυονέρι). Αντίθετα στις δυτικές πλαγιές, από τα χωριά που έχουν ιδιαίτερο τοπικό χρώμα με τα πέτρινα σπίτια τους, ξεχωρίζουν στα βόρεια, η κοινότητα Πηγαδιών με πέντε οικισμούς και νοτιότερα, η Άνω Βέργα με ωραία θέα, η Χώρα Γαϊτσών με τέσσερις συνοικίες, τα Τσέρια, το Εξωχώρι και τα όμορφα Αλτομιρά, ενώ χωμένος στην καρδιά του Ταΰγету βρίσκεται ο οικισμός του Ρίντομου. Τέλος, στον Ταΰγету λειτουργεί ορειβατικό καταφύγιο στην τοποθεσία Βαρβάρα-Ντερέκι (1.600 μέτρα), σε απόσταση 11 χιλιομέτρων νοτιοδυτικά της Παλαιοπαναγιάς (Μπριτάνικα, 1998).

4.6 ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ

Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας που βρίσκεται μεταξύ τριών ηπείρων, σε συνδυασμό με τα ιδιαίτερα στοιχεία του αβιοτικού περιβάλλοντος, όπως το κλίμα, το μορφοανάγλυφο, οι γεωλογικές και εδαφολογικές συνθήκες, η ύπαρξη πλήθους νησιών, δημιούργησαν μια μεγάλη ποικιλία οικοσυστημάτων και βιοτόπων, στα οποία ενδημούν σημαντικά και μοναδικής αξία είδη χλωρίδας. Υπολογίζεται πως η Ελληνική χλωρίδα περιλαμβάνει πάνω από 5000 φυτικά είδη, εκ των οποίων πάνω από 950 είναι ενδημικά. Από έρευνες έχει υπολογιστεί πως από την πλούσια αυτή χλωρίδα του Ελλαδικού χώρου, τα 2480 είδη απαντώνται στους ορεινούς όγκους της Πελοποννήσου.

Ειδικότερα, η περιοχή του κεντρικού Ταϋγέτου την οποία εξετάζουμε παρουσιάζει μεγάλο βοτανικό ενδιαφέρον, με πολλά ελληνικά ενδημικά φυτά, ενδημικά της Πελοποννήσου, αλλά και τοπικά ενδημικά του Ταϋγέτου. Στην περιοχή απαντώνται επίσης είδη των οποίων ο πληθυσμός είναι πολύ μικρός τόσο στην Ελλάδα όσο και στις γειτονικές χώρες και απειλούνται με εξαφάνιση, αλλά και νέα είδη για την επιστήμη. Τα προαναφερόμενα και σύμφωνα με τις μέχρι τώρα καταγραφές, προσδίδουν στον Ταϋγετο τον χαρακτηρισμό μιας από τις τρεις σημαντικότερες περιοχές της Ελλάδας σε ενδημικά είδη (μαζί με τους ορεινούς όγκους της Κρήτης).

Ο βοτανικός πλούτος του Ταϋγέτου έχει επισημανθεί από όλους σχεδόν τους βοτανικούς που ερεύνησαν το βουνό. Τουλάχιστον 17 ονόματα ειδών και υποειδών έχουν το επίθετο *taigetus*. Ιδιαίτερα μεγάλη βιοποικιλότητα έχουν τα φαράγγια και η αλπική ζώνη όπου λόγω του βραχύδου υποστώματος δεν υπάρχει ο παράγοντας του ανταγωνισμού.

Στα πλαίσια της παρούσας μελέτης που θέτει την προοπτική ενός ενιαίου διαχειριστικού σχεδιασμού της περιοχής, κρίθηκε σκόπιμη η παράθεση των σημαντικών συστηματικών μονάδων (*taxa*) που έχουν καταγραφεί σε ολόκληρο το ορεινό όγκο του κεντρικού Ταϋγέτου συμπεριλαμβανομένης και της ζώνης κάτω των 600 μέτρων.

Για την καταγραφή των σημαντικών ειδών της χλωρίδας του Ταϋγέτου χρησιμοποιήθηκε συνδυασμός βιβλιογραφικών στοιχείων, από έρευνες που έχουν γίνει στην περιοχή καθώς επίσης και αξιολογήσεις και καταγραφές από επιτόπιες επισκέψεις ειδικού φυτολόγου στον ορεινό όγκο (Κομματάς 2008).

4.6.1 ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΧΛΩΡΙΔΑΣ

Στη συνέχεια παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία των κυριότερων taxa του Ταϋγέτου σε ότι αφορά την οικογένεια στην οποία ανήκουν, τη ζώνη εξάπλωσής τους, τη μορφή τους, τον πληθυσμό τους και το καθεστώς διατήρησης και προστασίας σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.

Η έρευνα έδειξε πως σε ότι αφορά τον Δυτικό Ταϋγέτο απαντώνται συνολικά 138 ενδημικά είδη που ανήκουν σε 30 οικογένειες, ενώ υπάρχουν άλλα 7 είδη τα οποία απαντώνται μόνο στον Ανατολικό Ταϋγέτο. Από το σύνολο των 138 ενδημικών φυτών του δυτικού Ταϋγέτου, τα 85 είναι ενδημικά της Ελλάδας, τα 32 ενδημικά της Πελοποννήσου και τα υπόλοιπα 21 τοπικά ενδημικά είδη του Ταϋγέτου. Επιπρόσθετα στο ανατολικό τμήμα καταγράφονται άλλα 3 ενδημικά είδη της Πελοποννήσου και 4 τοπικά ενδημικά (Κομματάς 2008).

Ειδικά στην υπαλπική και αλπική ζώνη απαντώνται 90 ενδημικά από τα οποία 55 είναι ελληνικά ενδημικά, 23 ενδημικά Πελοποννήσου και 12 είναι τοπικά ενδημικά. (Ταν & Ιατρού 2001). Αν σ' αυτά προστεθούν και τα ενδημικά των χαμηλότερων υψόμετρων τότε ο συνολικός αριθμός των ενδημικών ανέρχεται στους παρακάτω αριθμούς: 85, 32 και 21 αντίστοιχα δηλαδή σύνολο 138 είδη από υποείδη. Σ' αυτούς τους αριθμούς αν προστεθούν και άλλα 7 ενδημικά του ανατολικού τμήματος του Ταϋγέτου τότε ο συνολικός αριθμός των ενδημικών αυξάνεται στα 145 Taxa.

Οι οικογένειες φυτών που κρίθηκαν ως σημαντικά με την μεγαλύτερη αντιπροσωπευτική παρουσία στην περιοχή είναι:

- Caryophyllaceae: 22 είδη
- Asteraceae: 18 είδη
- Scrophulariaceae: 10 είδη
- Brassicaceae: 9 είδη
- Lamiaceae: 8 είδη
- Boraginaceae: 8 είδη
- Rubiaceae: 8 είδη
- Liliaceae: 8 είδη
- Apiaceae: 6 είδη
- Iridaceae: 5 είδη

Αναφορικά με το κριτήριο υπαγωγής σε κάποιο καθεστώς διατήρησης ή προστασίας η έρευνα έδειξε 53 συνολικά, φυτικά taxa του Δυτικού Ταϋγέτου που εμφανί-

ζονται σε ελληνικούς ή διεθνείς καταλόγους διατήρησης ή έχουν κάποιο νομικά κατοχυρωμένο καθεστώς προστασίας (Κομματάς 2008).

Η περιοχή υπάγεται στην Παραμεσογειακή Ζώνη βλαστήσεως (*Quercetalia rubescentis*).

Ειδικότερα ανήκει στην υποζώνη *ostryo-carpinion* και στον αυξητικό χώρο *coccifero-carpinetum*. Αυξανόμενου του υψομέτρου η περιοχή υπάγεται στην Ζώνη δασών οξύας – ελάτης και ορεινών παραμεσόγειων κωνοφόρων (*Fagetalia*) και στις υποζώνες *Pinion nigrae* και *Abietion cerhalonicae* με κύρια είδη την Μαύρη Πεύκη (Εικ. 5) και την Κεφαλληνιακή Ελάτη(Εικ. 6) τα οποία συνθέτουν αμιγείς και μικτές συστάδες ακόμα συναντάμε και συστάδες από κυπαρίσσι (Εικ. 7).

ΕΙΚΟΝΑ 5. Δάσος Μαύρης πεύκης (*Pinus nigra*) του δασους Βάσιλικης στην περιοχή του Ταυγέτου.(διαδίκτυο)

ΕΙΚΟΝΑ 6. Δάσος Κεφαλληνιακής ελάτης (*Abies cephalonica*) στην περιοχή του Ταύγέτου. (διαδίκτυο)

ΕΙΚΟΝΑ 7. Συστάδες με κυπαρίσσι (*Cupressus sempervirens*). (διαδίκτυο)

Άλλα δασοπονικά είδη που συναντάμε στην περιοχή είναι:

Πουρνάρι(*Quercus coccifera*)

Αριά(*Quercus ilex*)

Ασπάλαθος(*Caly cotomevillosa*)

- Σπάρτο(*Spartium junceum*)
- Σφεντάμι (*Acer sempervirens*)
- Σφεντάμι πεδινό (*Acer campestre*)
- Λεύκη τρέμουσα (*Populus tremula*)
- Δρύς χνοώδης (*Quercus pubescens*)
- Καστανιά (*castanea sativa*)
- Κλήθρα (*Alnus glutinosa*)
- Κουμαριά (*Arbutue unedo & andrachne*)
- Κυπαρίσσι (*Cupressus sempervirens*)
- Πλάτανος (*Platanus orientalis*)
- Χρυσόξυλο (*Cotinus caggygria*)
- Αγριελιές (*Olea ouropaea silvestris*)
- Κουτσουπιά (*Celtis siliguasrum*)
- Καρυδιά (*Juglans regia*)
- Δάφνη (*Laurus nobilis*)
- Και οι θάμνοι όπως:
- Αφάνα (*Genista Acanthoclados*)
- Φλώμος (*Verbascum Acaule*)
- Ρείκι (*Erica arborea & manipuliflora*)
- Βάτο (*Rubus canescens*)
- Άρκευθος (*Juniperus oxycedrus & nana*)
- Σπαράγγι (*Aspagacus officinalis*)
- Ρίγανη (*Origanum vulgare*)
- Θυμάρι (*Forudothumus capitatus*)

Σημαντική είναι η παρουσία των μανιταριών στην περιοχή που από πολύ παλιά αποτελούσαν ένα συμπλήρωμα διατροφής για τους ορεινούς πληθυσμούς. Μερικά από τα πιο σπουδαιότερα φαγώσιμα είδη με τα λαϊκά τους ονόματα είναι:

- Ασπρομανίταρα (*Agricus campestris*)
- Λαφίτες (*Boletus sp*)
- Αρνάκια (*Morehella sp*)
- Γουργαλιάνες (*Lepiota procera*)
- Αγκαθίτες (*pleurotus eryngii*)
- Γαλατσίτες (*Lactarius deliciosus*) κ.α. (Κομματάς 2008).

4.6.2 ΠΟΩΔΗ ΕΙΔΗ

Τα συναντώμενα ποώδη είδη αποτελούν μια σειρά αγρωστωδών και ψυχανθών κλπ. ειδών που όμως η δασοκάλυψη περιορίζει στα γυμνά και τα διάκενα.

Το στοιχείο που ενδιαφέρει υδρονομικά είναι ότι μετά την απομάκρυνση του ξυλώδη όγκου θα εμφανισθούν σε πυκνότερες ενώσεις και ομάδες. Σημαντικό από την άποψη αυτή είναι η μη απόπλυση και συγκράτηση του επιφανειακού εδάφους και των ανόργανων στοιχείων σε συνάρτηση με τα αντιδιαβρωτικά έργα που θα εκτελεστούν.

Αναμένεται ότι μετά τις πρώτες φθινοπωρινές βροχές θα αρχίσει η εμφάνιση της κάλυψης από την ποώδη βλάστηση, ιδιαίτερα των πολυετών στα οποία καταστράφηκε μόνο το υπέργειο σύστημά τους, και η οποία θα συμπληρωθεί το επόμενο έτος. Όμως η πλήρης κάλυψη θα ολοκληρωθεί το δεύτερο μετά την πυρκαγιά έτος.

Τα κυριότερα ποώδη φυτά που απαντώνται στην περιοχή μελέτης είναι: *Mnium undulatum*, *Mnium afinae*, *Geranium stratum*, *Geum urbanum*, *Larsana communis*, *Alaminta grantiflora*, *Veronika hamentris*, *Viola silvestris*, *Viola hirta*, *Arimonia agrimonoides*, *Saturegia affisinalis adorum*, *Anthoxanthum odoratum*, *Erilobium montanum*, *Agrotis alba*, *Veronika srpinifolia*, *Hieracium Pilosella*, *Gynosorum echinatum*, *Thumus septhorpii*, *Carlina graeca*, *Cerastium vicosum*.

Τα κυριότερα λειβαδικά φυτά που απαντώνται στο σύμπλεγμα είναι: *Festuca ovina*, *Festuca heterophulla*, *Brachipodium sulvaticum*, *Aira caryophilacea* και διάφορα είδη *Trifolium* (Κορματάς 2008).

4.6.3 ΠΑΝΙΔΑ

Σε ότι αφορά τον ζωικό κόσμο, εκτός από τα είδη που απαντούν και στον Βόρειο Ταύγετο υπάρχουν ακόμη καρδερίνες, κοράκια, λαγοί, ασβοί, αλεπούδες και αρπακτικά, όπως κουκουβάγιες, ποντικογερακίνες και διπλοσαΐνια. Επίσης, εδώ βρίσκεται και ο μεγαλύτερος βιότοπος της σπάνιας κρασπεδωτής χελώνας (*Testudo marginata*) που ζει μόνο στην Νότια Ελλάδα και την Σαρδηνία και, ακόμη η βαλκανική σαύρα, η γραικόσαυρα, η γουστέρα κ.ά. (Μελέτη Αναπτυξιακής 2008)

Από τα βουνά του Μοριά ο Ταύγετος είναι αυτός που παρουσιάζει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από πλευράς χλωρίδας. Αυτό γιατί εκτός από την πραγματικά ιδιαίτερη γεωμορφολογία του, είναι γεωλογικά η παλιότερη περιοχή της Πελοποννήσου που έμεινε απομονωμένη για αρκετό χρονικό διάστημα, όταν η υπόλοιπη Πελοπόννησος σκεπάστηκε από θάλασσα.

Συνολικά περιλαμβάνει 28 αποκλειστικά ενδημικά είδη του βουνού και πάνω από 100 ενδημικά φυτά της Ελλάδας. Τα κυριότερα ενδημικά είδη είναι: *Silene taygetea*, *pereta carborata*, *Micromeria taygetea*, *Scrophularia taygetea*, *Camponula papillosa*, *Hypericum taygeteum*, *Viola stikasiana*, *Onosma taygetea* κ.α.(Μπριτάννικα, 1998).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΥΓΕΤΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΤΟΥ 2007

5.1. Η ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΤΟΥ 2007 ΣΤΟΝ ΤΑΥΓΕΤΟ

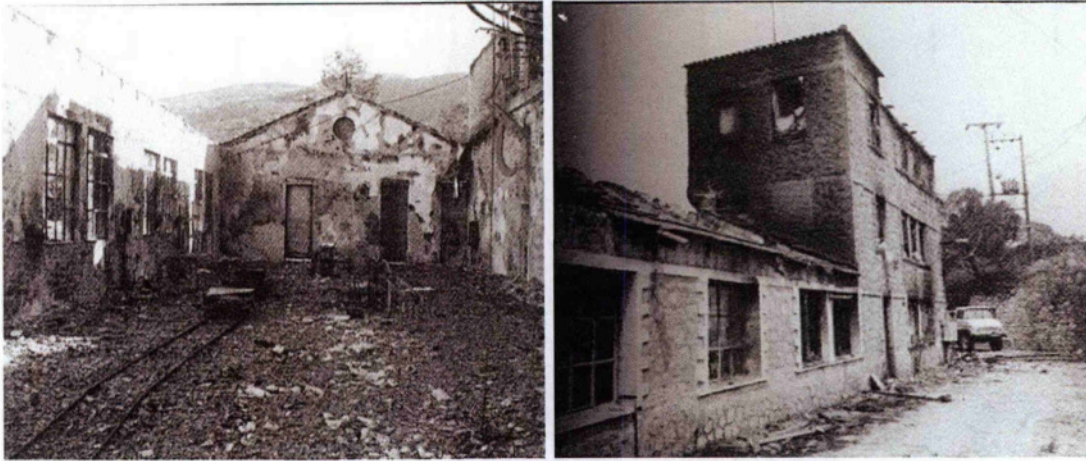
Το έτος 2007 υπήρξε για τον Νομό Μεσσηνίας ίσως το χειρότερο από πλευράς απωλειών, λόγω των δασικών πυρκαγιών. Συνολικά, στη Μεσσηνία κάηκαν 195.000 στρ. από τα οποία 145.000 ήταν δάση και δασικές εκτάσεις. Η πυρκαγιά του Ταυγέτου έκαψε 113.000 στρ., από τα 93.000 στρ. καλύπτουν τα δάση και οι δασικές εκτάσεις. Ειδικότερα, κάηκαν 45.000 στρ. διαχειριζόμενου δάσους μαύρης πεύκης και ελάτης, 38.000 στρ. αείφυλλων πλατύφυλλων και 20.000 στρ. αγροτικών εκτάσεων. Από τα 45.000 στρ. διαχειριζόμενου δάσους, 20.000 στρ. είχαν ξανακαεί από την πυρκαγιά του έτους 1998 (Εικ.8) κάηκαν, επίσης, εκτάσεις στη θέση Σπαρτόραχη όπου είχαν πραγματοποιηθεί σπορές μαύρης πεύκης κατά τα έτη 2000 και 2002(Εκ.9) .

Εκτός όμως από την τεράστια καταστροφή στον δασικό πλούτο του δάσους του Ταυγέτου χάθηκαν, δυστυχώς για την ιστορία της Δασικής Υπηρεσίας, οι εγκαταστάσεις του κρατικού ξυλοπριστήριου της Αρτεμισίας και του Δασονομείου (Εικ.10 και 11).

Το εργοστάσιο ξύλου της Αρτεμισίας, το οποίο κατασκευάσθηκε την περίοδο 1935 – 1940 ως βάση της πρώτης κρατικής ξυλοβιομηχανίας μαζί με αυτές του Περγουλίου και της Βυτίνας, καταστράφηκε ολοσχερώς. Εκτός από τον ιστορικό εξοπλισμό κάηκαν, επίσης, το συστεγαζόμενο Δασονομείο και αρκετά μηχανήματα της δασικής υπηρεσίας, αποθήκες και λοιπός εξοπλισμός (Κατσιπόδας, 2009).

Εικόνα 8 και 9. Τμήματα των καμένων εκτάσεων του έτους 1998 που κήκαν ξανά το έτος 2007 (8) και αποκατάσταση με σπορές (9). (Διεθνές συνέδριο Σπαρτή)

Εικόνες 10 και 11. Άποψη του εξωτερικού και του εσωτερικού πριστηρίου έπειτα από την πυρκαγιά. (Διεθνές συνέδριο Σπαρτή)

5.1.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΑΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Η περιοχή περιλαμβάνει τμήμα του δασικού συμπλέγματος Ταυγέτου με δυτική έκθεση κατά το μεγαλύτερο ποσοστό και ευρίσκεται εκατέρωθεν του Εθνικού δρόμου Καλαμάτας – Σπάρτης και στα ευρύτερα όρια των Δήμων Καλαμάτας και Αβίας.

Η μελετούμενη έκταση ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο εκτός των αγρών που βρίσκονται και εντός του υπό διαχείριση δάσους και εκτός αυτού κυρίως. Κατά καιρούς έχουν παραχωρηθεί με νόμιμες διαδικασίες σε διάφορους φορείς εκτάσεις για την ανάπτυξη ορισμένων δραστηριοτήτων όπως κατασκηνώσεις, τουριστικές εγκαταστάσεις κλπ. Ιδιαίτερα ιδιοκτησιακά προβλήματα δεν υπάρχουν στην περιοχή και πιστεύουμε ότι δεν θα υπάρξουν και στο μέλλον.

Η καμένη έκταση υπάγεται:

Διοικητικά: στους Δήμους Καλαμάτας και Αβίας.

Δικαστικά: στον Πταισματοδικείο, Ειρηνοδικείο, Πρωτοδικείο και Εφετείο Καλαμάτας.

Αστυνομικώς: υπάγεται στα τμήματα που υπάρχουν στα Δημ. Διαμ/τα που περιβάλλουν, της Αστυνομικής Δ/σης Μεσσηνίας.

Οικονομικώς: στην Δ.Ο.Υ. Καλαμάτας.

Δασικά: στο Δασαρχείο Καλαμάτας της Δ/σης Δασών Νομού Μεσσηνίας και της Γενικής Περιφέρειας Πελοποννήσου (Κατσιπόδας 2007).

5.1.2. ΛΕΚΑΝΗ ΝΕΔΟΝΤΑ

1. Ιστορικό – εκτελεσθέντα έργα.

Η Δασική Υπηρεσία δια της υπηρεσίας Ορεινών Υδρονομικών Έργων (Ο.Υ.Ε.) έχει επέμβει στην περιοχή Ταυγέτου κατά την περίοδο 1932 – 1975 με την κατασκευή τεχνικών και φυτοκομικών έργων στα μεγάλα ρέματα που καταλήγουν στο χείμαρρο του Νέδοντα, ο οποίος διέρχεται της πόλης της Καλαμάτας. Η διαμόρφωση της διατομής στο τμήμα που διασχίζει την πόλη με λιθοδομή διευκολύνει την απορροή. Η κάλυψη όμως της κοίτης μετέπειτα σε μεγάλο μήκος και η κατασκευή στύλων δημιουργεί έντονες ανησυχίες στις περιπτώσεις μεγάλης απορροής που θα συνοδεύεται με διάφορα υλικά (κλαδιά, κορμοί, πέτρες κ.λπ.).

Συνοπτικά έχουν κατασκευαστεί 135 λιθόδημητα και 558 ξηρολίθινα φράγματα και έχουν ολοκληρωθεί τα φυτοκομικά έργα υποστήριξης αυτών.

Αποτέλεσμα της επέμβασης αυτής μαζί με την ανάπτυξη των δασών, είτε με φυσική είτε με τεχνητή με αναδάσωση, είναι να έχουν εξαλειφτεί τα φαινόμενα χειμαρρικής κότητας που υπήρχαν, σύμφωνα και με μαρτυρίες κατοίκων της περιοχής και της Καλαμάτας.

2. Εστίες χειμαρρικής κότητας.

Μετά τις πυρκαγιές του 2007 και λόγω της μεγάλης καμένης έκτασης που βρίσκεται εντός της λεκάνης απορροής του χείμαρρου Νέδοντα αναμένεται να δημιουργηθούν προϋποθέσεις λειτουργίας των ρεμάτων και χειμάρρων με υδατοπαροχή και στερεοπαροχή σε κάποιο βαθμό που εκτιμάται ότι δεν θα είναι πολύ μεγάλος, πλην όμως θα υπάρξει εκδήλωση του προβλήματος σε έντονες και μικρής διάρκειας βροχοπτώσεις (Εικ. 12).

3. Εκτίμηση αναμενόμενων ζημιών.

Οι αναμενόμενες ζημιές που ήδη έχουν προαναφερθεί λόγω των πυρκαγιών κατατάσσονται σε άμεσες και έμμεσες.

Άμεσες ζημιές που θα προκληθούν από την αυξημένη επιφανειακή απορροή των ομβρίων είναι:

- Η απόσταση και παράσυρση εδαφικού υλικού προς τα κατάντη και εμφάνιση κατά θέσεις του μητρικού πετρώματος.
- Η αύξηση της υδατοπαροχής και στερεοπαροχής των μισγαγγείων, χαραδρώσεων και ρεμάτων με αποτέλεσμα την πρόκληση ζημιών στους κατάντη οικισμούς και γεωργικές καλλιέργειες.
- Η πρόκληση ζημιών στους δρόμους (Εθνικό, επαρχιακούς, αγροτικούς και δασικό δίκτυο).

- Η εμφάνιση καταπτώσεων – κατολισθήσεων των πρηνών των περιοχών μεγάλων κλίσεων.
- Η αύξηση της υδατοπαροχής και στερεοπαροχής (άμμος, χαλίκια, λίθοι, κλάδοι, κορμοί) του χειμάρρου Νέδοντα.

Οι έμμεσες ζημιές που θα προκληθούν και πολλές εκ των οποίων δεν είναι ορατές είναι:

- Η υποβάθμιση του οικοσυστήματος.
- Η μείωση και υποβάθμιση των προσφερόμενων από το δάσος υπηρεσιών (υδρονομική προστασία, βελτίωση του περιβάλλοντος, αναψυχή κ.λπ.).

α. Ένα στρέμμα δάσος δεσμεύει από την ατμόσφαιρα 400 κιλά διοξειδίου του άνθρακα και τα μετατρέπει σε 250 κιλά Οξυγόνου το χρόνο.

β. Ένα στρέμμα δάσους μπορεί να κατακρατεί 3.200 κιλά σκόνης το χρόνο.

γ. Ζώνη πρασίνου πλάτους 500 μέτρων μειώνει το διοξείδιο του θείου βιομηχανικών περιοχών κατά 80%, το όζον κατά 80%.

δ. Ζώνη δάσους κωνοφόρων πλάτους 30 μέτρων μειώνει τους θορύβους κατά 7 desibell, ενώ ζώνη πλάτους 100 μ. κατά 30 db.

ε. Το φύλλωμα των δένδρων συγκρατεί από το 17 – 50% της βροχής, αποτρέποντας έτσι τον σχηματισμό πλημμυρών.

Η μείωση των υπόγειων αποθεμάτων νερού.

Η δημιουργία αρνητικής αισθητικής εικόνας της όλης περιοχής.

Η πιθανή οικονομική εκτίμηση των ζημιών και των προσφερομένων υπηρεσιών σε χρηματικές μονάδες πέραν του ότι είναι παρακινδυνευμένη, αναφέρεται σε αγαθά τα οποία είναι συνυφασμένα με αυτήν ταύτη την ύπαρξη της ζωής.

Από την άποψη αυτή, δεν τίθεται θέμα οικονομικής ανάλυσης κόστους επένδυσης – απόδοσης κεφαλαίου γιατί οι έμμεσες ωφέλειες δεν αποτιμώνται σε κανονικά μεγέθη. (Κατσιπόδας, 2007)

Εικόνα 12. Άποψη φράγματος στον Πόταμο Νέδοντα, μεγάλο τμήμα της λεκάνης απορροής του οποίου κάηκε το καλοκαίρι του έτους 2007.(Διεθνές συνέδριο Σπαρτή).

5.2 ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ

Αμέσως μετά την πυρκαγιά αποτυπώθηκε η καμένη έκταση και κηρύχθηκε αναδασωτέα. Επίσης, απαγορεύτηκε η βοσκή και η άσκηση θήρας σε όλες τις καμένες εκτάσεις για δύο έτη και ειδικά για τον Ταύγετο για άλλα δύο έτη.

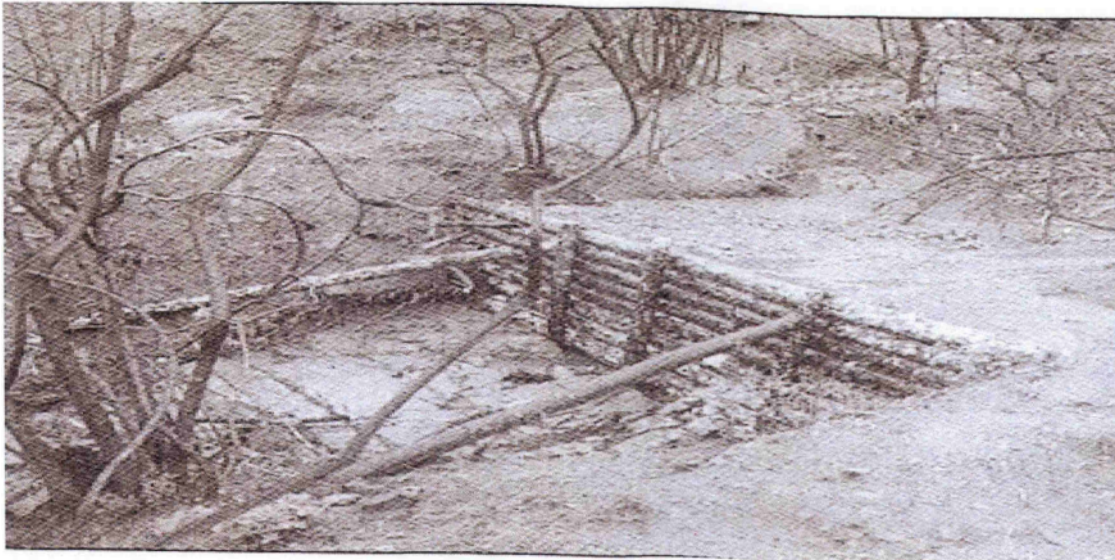
5.2.1 ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ

Το πρώτο θέμα που έπρεπε να αντιμετωπισθεί ήταν η κατασκευή ξυλοφραγμάτων και γενικά αντιδιαβρωτικών έργων για την προστασία του εδάφους. Το Δασαρχείο είχε την εμπειρία του 1998 οπότε πάλι είχε κατασκευάσει ξυλοφράγματα και κορμοδέματα. Αυτή τη φορά επιλέχθηκε η κατασκευή μόνο ξυλοφραγμάτων για δύο λόγους: α) στο δάσος που είχε ξανακαεί δεν υπήρχε ξυλεία και η μεταφορά από άλλα μέρη θα ήταν ιδιαίτερα δαπανηρή και β) δεν είχαν παρατηρηθεί διαβρωτικά φαινόμενα. Επίσης, στο υπόλοιπο δάσος που υφίσταται κανονική διαχείριση επρόκειτο να αρχίσουν άμεσα υλοτομικές εργασίες, οπότε η κατασκευές θα καταστρέφονταν. Συνεπώς, συμφωνήθηκε η κατασκευή μόνο ξυλοφραγμάτων (ακλουθεί σχεδιάγραμμα ξυλοφράγματος). Το Δασαρχείο εκπόνησε μελέτη η οποία προέβλεπε να κατασκευασθούν 15.000 m² ξυλοφράγματα. Η τοποθέτηση των ξυλοφραγμάτων στο ρέμα, η

απόσταση μεταξύ τους και τα επιμέρους στοιχεία κατασκευής επιλέχθηκαν ανάλογα με τον χαρακτήρα κάθε ρέματος, τις χαραδρώσεις κ.ά. Από την υλοποίηση των έργων έχει συγκεντρωθεί πολύτιμη εμπειρία αναφορικά με τη βελτίωση εφαρμογής τους. Έπειτα από τις βροχές, τα φράγματα γέμισαν και, παρά το γεγονός πως κάποια από αυτά καταστράφηκαν, λειτούργησαν πολύ καλά (Εικόνα 13 και 14). Η καταστροφή των ξυλοφραγμάτων δεν αποτελεί πρόβλημα, καθώς αυτά δεν είναι μόνιμες κατασκευές. Η εκτίμηση της δασικής υπηρεσίας είναι ότι τα ξυλοφράγματα επιτέλεσαν τον ρόλο τους και έτσι δεν σημειώθηκαν πλημμυρικά φαινόμενα στους οικισμούς του Ταΰγετου, αλλά ούτε και στην Καλαμάτα (όλη η λεκάνη απορροής του Ταΰγετου καταλήγει στην Καλαμάτα). Τα φράγματα κατασκευάστηκαν με εργολαβίες σε εργολήπτες δασοτεχνικών έργων, σε διάστημα τριών μηνών. Συνολικά κατασκευάστηκαν, σε 5.000 θέσεις, 16.500 m² φράγματα, τα οποία ενισχύουν τα υφιστάμενα πέτρινα φράγματα που έχει κατασκευάσει η δασική υπηρεσία εδώ και 50 έτη. Για την κατασκευή φραγμάτων, εκτός από ξυλεία, χρησιμοποιήθηκαν και στρωτήρες σιδηροδρόμου σε άλλες περιοχές της Μεσσηνίας (όπως για παράδειγμα, στην Άνω Μεσσηνία, στην Τσακώνα, στα Παραδείσια κ.ά.)(Κατσιπόδας, 2009).

Εικόνα 13. Σειρά ξυλοφραγμάτων στο δάσος Ταΰγετου.

Εικόνα 14. Συγκράτηση φτερών υλών στο δάσος Ταύγετου.

Τα έργα αυτά είναι τα βασικά και σκοπό έχουν την σταθεροποίηση του επιφανειακού εδάφους, την μείωση της παρασυρτικής δύναμης και την συγκράτηση επί τόπου – διήθηση των πλημμυρικών υδάτων. Χώρος εκτέλεσής τους είναι η λεκάνη απορροής των ρευμάτων και οι μικροχαραδρώσεις.

Τα έργα αυτά είναι τριών κατηγοριών:

Η πρώτη κατηγορία αφορά έργα με βασική ύλη το ξύλο και το κλαδόξυλο των απονεκρωθλεντων δένδρων που θα υλοτομηθούν (κορμοδέματα – κορμοπλέγματα, κλαδοπλέγματα, κορμοφράγματα και υλοτομία – καθαρισμός συστάδας και διαμόρφωση κλαδοπλεγμάτων). Η διάρκεια ζωής των έργων αυτών είναι 3 – 5 έτη, μετά την πάροδο των οποίων θα αυτοκαταστραφούν (σαπίσουν) αφού ήδη επιτελέσουν το σκοπό τους.

Ο καθοριστικός παράγοντας είναι η ταχύτητα ολοκλήρωσής τους.

Η δεύτερη κατηγορία αφορά την κατεργασία του εδάφους (βαθμιδομένο έδαφος) με χωματοουργικά μηχανήματα με στόχο την αύξηση της διαπερατότητας και συγκράτησης του επιφανειακά απορρέοντος νερού, την υποβοήθηση της φυσικής αναγέννησης και την προπαρασκευή του εδάφους προς φύτευση ή σπορά.

Η εργασία αυτή εκτός από τον αντιδιαβρωτικό της ρόλο θα βοηθήσει και στην εισαγωγή άλλων βελτιωτικών ειδών με τεχνητή αναδάσωση εκεί όπου δεν θα έχουμε επιτυχή φυσική αναγέννηση.

Η τρίτη κατηγορία έργων αφορά τις φυτοκομικές εργασίες (φυτεύσεις) σε κρίσιμα μέρη των καμένων εκτάσεων με σκοπό τη συγκράτηση των εδαφών στη θέση

τους, την αύξηση της προστατευτικής τους επίδρασης, την αναβάθμιση της βλάστησης, την εξασφάλιση των δασικών εκτάσεων από μελλοντικές καταπατήσεις και τη βελτίωση της αισθητικής του τοπίου. Συμφωνά με τα στοιχεία του κ. Κατσιπόδα οι εργασίες αυτές θα γίνουν με φυτά που προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής.

Ακόμα συμφωνα με τον κ. Κατσιπόδα προτείνεται η εκτέλεση μόνο αντιπλημμυρικών έργων και συγκεκριμένα η κατασκευή ξυλοφραγμάτων σε ρέματα και μικροχαραδρώσεις (Κατσιπόδας, 2007).

5.2.1.1 ΠΡΟΜΕΤΡΗΣΗ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Συμφωνά με τα στοιχεία της Δασικής Υπηρεσίας εξαιτίας της μορφολογίας του εδάφους των καμένων εκτάσεων της λεκάνης του Νέδοντα, του είδους των πετρωμάτων, της κατά μήκος κλίσης, της καμένη η μη βλάστησης, των γεωργικών καλλιεργειών κ.λπ., εκτιμάτε ότι θα γίνουν επεμβάσεις στο 50% του συνολικού μήκους των ρεμάτων της 3^{ης} τάξης και άνω, που υπολογίζεται στα 200 χλμ. περίπου, με μέση απόσταση κατασκευής των ξυλοφραγμάτων τα 20,00 μ. και μέση επιφάνεια ξυλοφράγματος τα 3,00 τ.μ.

Προμέτρηση: $[(200.000 \cdot 50\%) / 20] \cdot 3,00 = 15.000$ τ.μ.

α. Κατασκευή ξυλοφραγμάτων σε μικρές χαραδρώσεις και ρέματα με ξυλεία επί τόπου του έργου: 5.000,00 τ.μ.

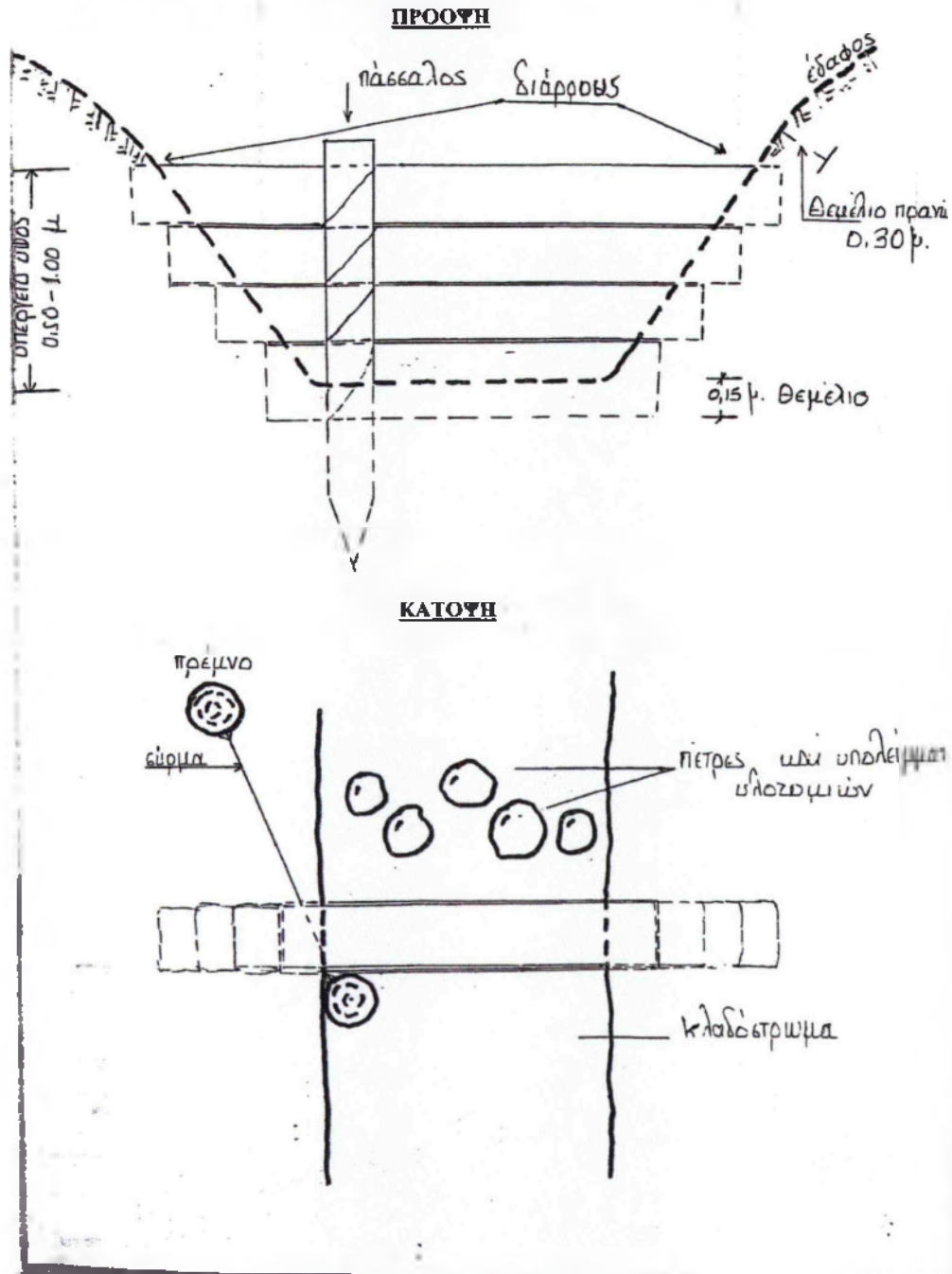
β. Κατασκευή ξυλοφραγμάτων σε μικρές χαραδρώσεις και ρέματα με φόρτωση – μεταφορά – εκφόρτωση και μετατόπιση της απαιτούμενης ξυλείας: 10.000,00 τ.μ. ο προϋπολογισμός των έργων συμφωνά με την Δασική Υπηρεσία εκτιμάται στο ύψος των 695.750,00€ μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.

1. Διαστάσεις και κατασκευή

- Τα κατασκευαστικά στοιχεία του έργου φαίνονται στο σχέδιο που ακολουθεί (Διάγραμμα 1). Το κατακόρυφο υπέργειο ύψος των ξυλοφραγμάτων θα είναι από 0,50 – 1,00 μέτρα και πάντα μικρότερο από το ύψος των πρηνών της χαραδρώσης ή του ρέματος για να σχηματίζεται διάρρους και να αποφεύγεται η παράκαμψη του φράγματος. Η Δασική Υπηρεσία διατηρεί το δικαίωμα κατασκευής υψηλότερων φραγμάτων.
- Τα οριζόντια στοιχεία του αποτελούνται από κατάλληλους κορμούς που προέρχονται από την υλοτομία των τοπικών δένδρων και είναι μέσης διαμέτρου τουλάχιστον 10 εκατοστά.

- Οι κορμοί με μεγαλύτερη διάμετρο θα τοποθετούνται στο κάτω μέρος και προς τα πάνω θα τοποθετούνται οι λεπτότεροι ώστε να είναι σταθερότερη η όλη κατασκευή.
- Οι κορμοί θα στερεώνονται ασφαλώς στα πρανή και σε βάθος τουλάχιστον 30 εκατ. και θα εφάπτονται καλά μεταξύ τους ώστε να μην υπάρχουν μεγάλα κενά (<5 εκατ.) από τα οποία θα μπορούσε να γίνει διαρροή των εδαφούλικών. Για την ασφαλή στερέωση των κορμών θα χρησιμοποιούνται πάσσαλοι στους οποίους θα δένονται τα κορμοτεμάχια με σύρμα 3 mm, αντερίδες, δέσιμο από πρέμνα και κάθε άλλος τρόπος που θα εγκρίνει η Υπηρεσία.
- Για την αποτροπή της υποσκαφής του ξυλοφράγματος και της διαρροής των εδαφούλικών θα γίνεται θεμελίωση στον πυθμένα σε βάθος τουλάχιστον 15 εκατ. Ακόμη προς τα κατόντι του φράγματος θα τοποθετείται κλαδόστρωμα για την αποφυγή υποσκαφής στα ανάντι υπολείμματα υλοτομιών και πέτρες για την καλύτερη συγκράτηση της στερεοπαροχής.
- Εάν υπάρχει κίνδυνος διάβρωσης των πρανών λόγω υπερχειλήσης θα κατασκευάζεται διάρρους με την αποκοπή μεσαίου τμήματος του τελευταίου προς τα πάνω κορμοτεμαχίου με παράλληλη πρόσδεση με σύρμα των εναπομενόντων τμημάτων (Κατσιπόδας, 2007).

3. ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΞΥΛΟΦΡΑΓΜΑΤΟΣ

Διάγραμμα 1. Σχέδιο ξυλοφράγματος. (Κατσιπόδας, 2007)

5.2.2. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΑΣΟΝΟΜΕΙΟΥ

Συμφωνά με τον κ. Κατσιπόδα ένα άλλο σημαντικό θέμα που έπρεπε να αντιμετωπισθεί, ήταν η εγκατάσταση του Δασονομείου Αρτεμισίας, εργασία απολύτως απαραίτητη, αφού οι μελέτες και η επίβλεψη των εργασιών απαιτούσαν συνεχή παρουσία προσωπικού. Αμέσως μετά τη φωτιά, χορηγήθηκε (μέσω δωρεάς) στην υ-

πηρεσία ένα κοντέινερ για τη στέγασή της. Στη συνέχεια, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, παραχώρησε τρία λυόμενα από την Κρατική Βιομηχανία Καλαμπάκας στα οποία στεγάσθηκε το Δασονομείο. Σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Εταιρεία Μεσσηνίας και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας, έχει συνταχθεί μελέτη αποκατάστασης του ιστορικού κτηρίου (Κατσιποδιάς, 2009).

5.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΜΕΝΗΣ ΞΥΛΕΙΑΣ

Αμέσως μετά τη φωτιά συντάχθηκε πίνακας υλοτομίας εκτάκτου καρπώσεως, ο οποίος προέβλεπε την απόληψη 165.000 m³ ξύλου, από τα οποία τα 100.000 αφορούσαν τεχνικό ξύλο και τα 65.000 βιομηχανικό. Η υλοτομία και η απόληψη ανατέθηκαν σε δασικούς συνεταιρισμούς με την καταβολή μισθώματος. Έως τα μέσα Οκτωβρίου 2009, οπότε οι υλοτομίες έφταναν στο τέλος τους, είχαν υλοτομηθεί και παραληφθεί, περί τα 100.000 m³ ξύλου (Κατσιποδιάς, 2009).

5.3.1 ΥΛΟΤΟΜΙΚΕΣ-ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Από την πυρκαγιά που εξερράγη το μεσημέρι της 23-08-2007 στη θέση «Φάρμακα», καταστράφηκαν εξ' ολοκλήρου ή μερικώς 62 συστάδες (των διαχειριστικών κλάσεων πεύκης, ελάτης και πεύκης-ελάτης) του Διαχειριζόμενου Δάσους συνολικής επιφάνειας 4405,42 Ha.

Το βόρειο μέρος της καμένης περιοχής, αποτελούμενο από τις συστάδες (Διάγραμμα 2) 28 β, 30 α, γ, 32 γ, ε, ζ, η, θ, 34 α, 35 γ, δ, ζ, δτ, 36 α, γ, θ, ι, στ, 41 α της διαχειριστικής κλάσεως πεύκης και 35 α, β, 36 δ, ε, ζ, 48 α, 49 α, 52 α, 53 α της διαχειριστικής κλάσεως πεύκης-ελάτης είχε καταστραφεί ξανά από την μεγάλη πυρκαγιά του έτους 1998 και με την πρόσφατη, κάηκε το μεγαλύτερο μέρος της νεοφυτείας η οποία είχε εγκατασταθεί σε ικανοποιητικότατο βαθμό τόσο από φυσική αναγέννηση όσο και από τις εκτεταμένες αναδασωτικές εργασίες που είχε πραγματοποιήσει η Δασική Υπηρεσία.

Στην καμένη περιοχή, αποτελούμενη από τις συστάδες 19 α, 23 α, 24 α, β, γ, ε, ζ, η, θ, στ, 25 α, β, γ, δ, ε, ζ, η, κ, στ, 26 α, β, 27 α, β, δ της διαχειριστικής κλάσεως πεύκης και 22 β της διαχειριστικής κλάσεως πεύκης-ελάτης η πυρκαγιά κατέστρεψε υψηλό παραγωγικό δάσος και η ανάγκη για την απόληψη του καμένου ξυλώσους όγκου καθίσταται άμεση.

Στην υπόλοιπη καμένη περιοχή, αποτελούμενη από τις συστάδες 18 α, 21 α, 24 ι της διαχειριστικής κλάσεως ελάτης, και 16 α, 17 α, 19 β, 20 α, 22 α, 48 α, 49 α, 52 α, 53 α, της διαχειριστικής κλάσεως πεύκης-ελάτης η πυρκαγιά ήταν έρπουσα και

μόνο κατά θέσεις επικόρυφος. Στις περισσότερες συστάδες η ξυλεία είναι αρκετά υποβαθμισμένη (Φούρκας, 2007).

Η διαχείριση του καμένου δάσους είναι πολύ σοβαρή και δύσκολη υπόθεση, η οποία απαιτεί την λήψη σωστών αποφάσεων και ορθών επιλογών και μάλιστα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα.

Η δασική υπηρεσία κλήθηκε να αντιμετωπίσει ένα τόσο σοβαρό ζήτημα έχοντας έλλειψη προσωπικού και πιστώσεων, ενώ και το υπάρχον προσωπικό ασκεί ή έχει παράλληλα καθήκοντα σε άλλους τομείς με πλήθος υποχρεώσεων και εκκρεμοτήτων.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω και έχοντας την εμπειρία από την μεγάλη πυρκαγιά του έτους 1998 αποφασίστηκε ότι ο ενδεδειγμένος τρόπος για την απόληψη του καμένου ξυλώδους όγκου είναι με την διαδικασία μίσθωσης του λήμματος σε δασικούς συνεταιρισμούς και εκτός Κ.Ε.Δ. διότι:

- a) ο καμένος ξυλώδης όγκος είναι πολύ μεγάλος
- b) οι διαθέσιμες πιστώσεις δεν επαρκούν, ενώ και αυτές που θα απαιτηθούν στο μέλλον είναι πολύ μεγάλες
- c) ο χρόνος για την απόληψη καμένου ξυλώδους όγκου είναι περιορισμένος και πιεστικός
- d) το προσωπικό δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών και υποχρεώσεων της Κ.Ε.Δ.

Λόγω της άμεσης ανάγκης απόληψης του ξυλώδους όγκου καθώς και της κατασκευής αντιδιαβρωτικών & αντιπλημμυρικών έργων συντάχθηκε Πίνακας Υλοτομίας εκτάκτου καρπώσεως, ο οποίος εγκρίθηκε με την αριθ. 2246/27-9-2007 Αποφ. Γ.Γ.Π.Π. και με ισχύ (2) έτη.

Για την σύνταξη Πίνακα Υλοτομίας ελήφθησαν υπόψη:

A) τα στοιχεία της διαχειριστικής μελέτης Δημοσίου Δάσους Ανατολικού και Δυτικού Ταύγετου ετών 2006 – 2015, η οποία εγκρίθηκε με την αρ. 2756/29-11-2006 απόφαση Γεν. Δ/ντή Περιφέρειας Πελοποννήσου.

B) το ποσοστό της καμένης έκτασης κάθε συστάδας σε σχέση και με την συμπεριφορά της φωτιάς η οποία ήταν κατά θέσεις διάφορη (έρπουσα, επικόρυφος, μεικτή).

Ένα άλλο πρόβλημα που υπήρξε ήταν η εξεύρεση Δασικών Συνεταιρισμών για την μίσθωση του λήμματος και την αποκόμιση του καμένου ξυλώδους όγκου. Τα

καταβλητέα μισθώματα μετά την σύνταξη των σχετικών Κοστολογίων ορίσθηκαν ως εξής:

- 17€/Κ.Μ. στρογγύλης ξυλείας
- 6€/Κ.Μ. βραχύκορμων
- 24€/Κ.Μ. στύλων ΔΕΗ
- 2,00€/Χ.Κ.Μ. βιομηχανικής ξυλείας

Μετά από τις προβλεπόμενες διαδικασίες ορίσθηκαν ως μισθωτές άνευ δημοπρασίας οι εξής συνεταιρισμοί (Πίνακας 4):

- με την αριθμ. 4577/26-10-2007 Αποφ. Γ.Γ.Π.Π. ο Α.Δ.Σ. Τσεπελόβου Ν. Ιωαννίνων «Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ» για τις συστάδες 24 α, β, γ, ε, στ και 25 ζ. Συντάχθηκε και υπογράφηκε το από 2-11-2007 Συμφωνητικό – Πρωτόκολλο Εγκατάστασης. Ο Συνεταιρισμός το έτος 2007 παρήγαγε και παραλήφθηκαν 759,64 κ.μ. στρογγύλης ξυλείας πεύκης και 43,02 κ.μ. στύλων Δ.Ε.Η.
- με την αριθμ. 4689/2-11-2007 Αποφ. Γ.Γ.Π.Π. ο Α.Δ.Σ. Σκαμνελίου Ν. Ιωαννίνων «Η ΠΙΝΔΟΣ» για τις συστάδες 22 β, 23 α και 24 θ. Συντάχθηκε και υπογράφηκε το από 20-11-2007 Συμφωνητικό – Πρωτόκολλο Εγκατάστασης. Ο Συνεταιρισμός το έτος 2007 δεν παρήγαγε καμία ποσότητα δασικών προϊόντων.
- Με την αριθ. 4690/2-11-2007 Αποφ. Γ.Γ.Π.Π. ο Ε.Δ.Α.Σ. Τυρνάβου Ν. Λάρισας για τις συστάδες 25 ε, κ, 27 α και 32 η. Συντάχθηκε και υπογράφηκε το από 5-12-2007 Συμφωνητικό – Πρωτόκολλο Εγκατάστασης. Ο Συνεταιρισμός το έτος 2007 παρήγαγε και παραλήφθηκαν 300 κ.μ. στρογγύλης ξυλείας πεύκης.
- Με την αριθ. 4691/2-11-2007 Αποφ. Γ.Γ.Π.Π. ο Δ.Α.Σ. Μυλοποτάμου Ν. Δράμας για τις συστάδες 27 β και δ. Δεν συντάχθηκε και δεν υπογράφηκε Συμφωνητικό – Πρωτόκολλο Εγκατάστασης εντός του 2007.

Με την αριθ. 5285/5-12-2007 Αποφ. Γ.Γ.Π.Π. ο Δ.Σ.Ε. Πολιτικών Ν. Ευβοίας για τις συστάδες 22 β, 23 α, και 24 θ. Συντάχθηκε και υπογράφηκε το από 20-11-2007 Συμφωνητικό – Πρωτόκολλο Εγκατάστασης (Φούρκας, 2007).

ΠΙΝΑΚΑΣ4. Συνεταιρισμοί που πραγματοποίησαν υλοτομικές εργασίες στον Ταΰγετο.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ	ΣΥΣΤΑΔΕΣ	ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΞΥΛΕΙΑ (Κ.Μ.)	ΣΤΥΛΟΙ Δ.Ε.Η. (Κ.Μ.)	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΞΥΛΕΙΑ (Χ.Κ.Μ.)
ΑΔΣ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟΥ <<Ο ΕΛΑΤΟΣ>>	25	2669,35		
ΑΔΣ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟΥ <<Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ>>	24-25	11236,74	1046,40	
ΑΔΣ ΣΚΑΜΝΕΛΙΟΥ <<Η ΠΙΝΔΟΣ>>	22-23-24	2511,76	925,29	
ΔΑΣΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ	27	2849,13		
ΔΑΣ ΧΩΡΙΣΤΗΣ	19	6997,27	456,61	
ΕΔΑΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	25-27-32	8349,05		
ΔΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ	24-25-26	13100,14		7100

Τα έτη 2008, 2009 και 2010 συνεχίσθηκαν και ολοκληρώθηκαν οι υλοτομικές – μετατοπιστικές εργασίες απόληψης του καμένου ξυλώδους όγκου μετά από την μεγάλη πυρκαγιά του Αυγούστου 2007.

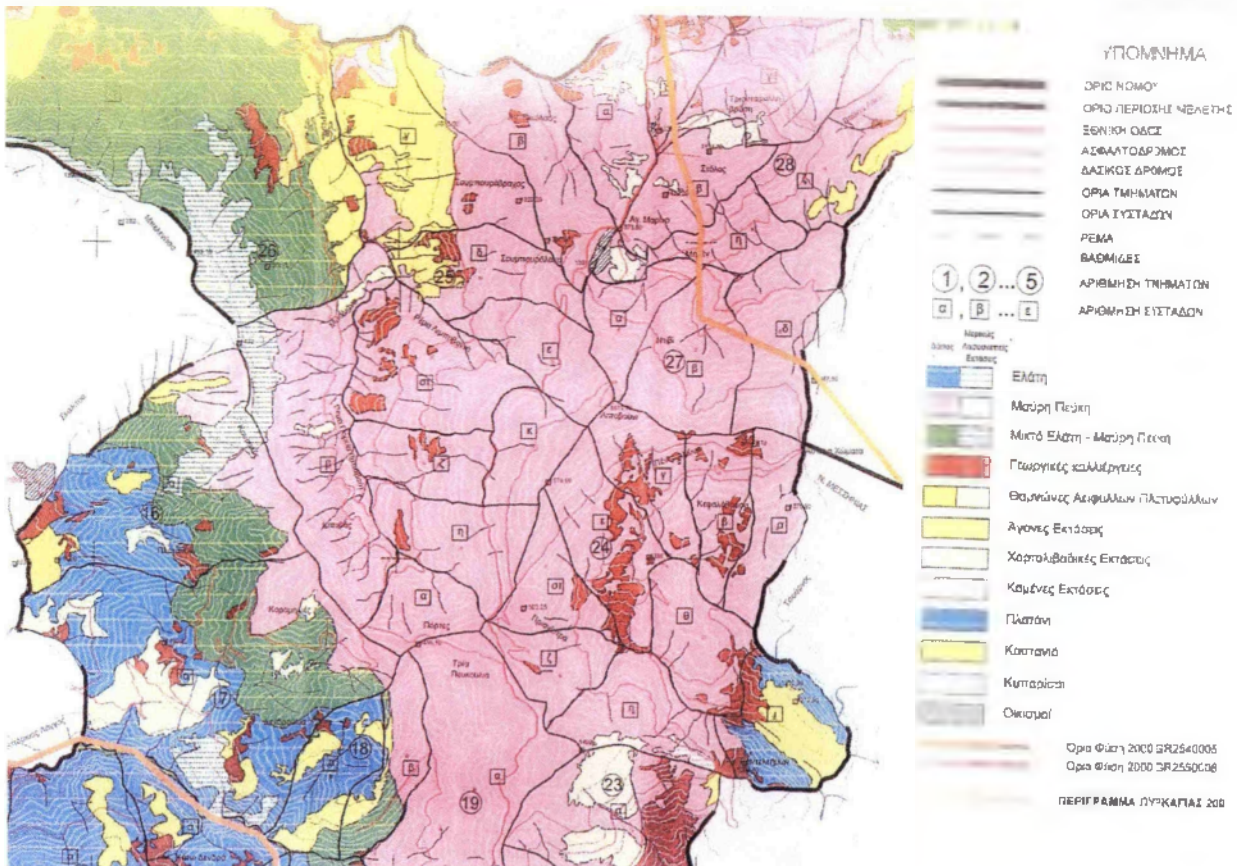
Το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών εκτελέσθηκε εντός του Διαχειριστικού έτους 2008, ενώ μετά από παρατάσεις (και κατά περίπτωση) οι Συνεταιρισμοί ολοκλήρωσαν τις εργασίες τους τα έτη 2009 και 2010.

Λόγω της έλλειψης προσωπικού, του μεγάλου φόρτου εργασίας και της απασχόλησης με τα παράλληλα καθήκοντα σε διαφορετικά αντικείμενα με πολλές υποχρεώσεις και εκκρεμότητες, καταβλήθηκε τεράστια προσπάθεια από το υπάρχον προσωπικό για την επίλυση των καθημερινών προβλημάτων και αντιξοοτήτων στα υλοτόμια, τον έλεγχο και παρακολούθηση των εργασιών, την καταμέτρηση και παράδοση της ξυλείας.

Παρότι τα προβλήματα ήταν ουκ ολίγα και σε μερικές περιπτώσεις επί καθημερινής βάσεως, με το υπάρχον προσωπικό και στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας, λαμβάνοντας υπόψη και τις οικονομικές συνθήκες της εποχής οι οποίες προκάλεσαν αρκετά προβλήματα και δυσχέρειες στην διάθεση της ξυλείας εκ μέρους των Συνεταιρισμών (με ότι αυτό συνεπάγεται για την πορεία εκτέλεσης των εργασιών), θεωρούμε

ότι η συνολική διαχείριση και αντιμετώπιση μιας τόσο δύσκολης και απαιτητικής κατάστασης-περίστασης σε πειστικούς και περιορισμένους χρόνους, κρίνεται ικανοποιητική παρότι ορισμένα προβλήματα, παραλείψεις και δυσλειτουργίες, ίσως, θα μπορούσαν να έχουν αποφευχθεί.

Αυτονόητο είναι ότι δεν εκτελέστηκαν υλοτομικές-μετατοπιστικές εργασίες στα πλαίσια της Κ.Ε.Δ. (Φούρκας, 2007)

Διάγραμμα 2. Υπόμνημα με τις καμένες συστάδες. (Φούρκας, 2007)

5.4. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΑΣΟΥΣ

Εξαιτίας του μεγάλου μεγέθους των καταστροφών δεν υπήρχε διαθέσιμος σπόρος για σπορές ή για τον σχεδιασμό της αναδάσωσης. Για τον λόγο αυτό, εκπονήθηκε σχετική μελέτη η οποία αφορά τη συλλογή 20 t κώνων μαύρης πεύκης. Το έτος 2008 συλλέχθηκαν 7 t κώνοι μαύρης πεύκης, οι οποίοι εστάλησαν στην Κεντρική Αποθήκη Δασικών Σπόρων για εκκόκκιση. Η εργασία αυτή θα συνεχισθεί. Σε ότι αφορά τον συλλεγόμενο σπόρο, επιδιώκεται η συλλογή κώνων από τα καλύτερα δέντρα. Από την έως τώρα προσπάθεια, έχουν παραχθεί 50 kg σπερμάτων για σπορές

και φυτεύσεις, σύμφωνα με τη μελέτη αναδάσωσης που εκπόνησε τα Δασαρχείο Καλαμάτας.

Στις καμένες εκτάσεις των αείφυλλων πλατύφυλλων δεν προτείνονται αναδασώσεις διότι σε αυτά τα οικοσυστήματα παρατηρείται φυσική αναγέννηση. Η μελέτη αναδάσωσης αφορούσε τις εκτάσεις του δάσους μαύρης πεύκης και ειδικότερα την έκταση που είχε ξανακαεί το 1998. Στις καμένες εκτάσεις, όπου υπήρχαν κωνοφόρα (μαύρη πεύκη, ελάτη), θα εξετασθεί εάν υπάρχει ή όχι φυσική αναγέννηση. Ήδη έχει εντοπισθεί φυσική αναγέννηση κοντά σε συστάδες ή μεμονωμένα δέντρα που δεν έχουν καεί. Ωστόσο, εκτιμάται ότι, σε μεγάλα τμήματα τα οποία είναι τελείως κατεστραμμένα, δεν θα υπάρξει φυσική αναγέννηση και, ως εκ τούτου, πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα τεχνητής αποκατάστασης.

Η μελέτη αναδάσωσης είχε προϋπολογισμό 1.600.000 ευρώ για φυτεύσεις 315.000 φυταρίων μαύρης πεύκης σε μία έκταση 2.100 στρ., σπορές σε 1.500 στρ. όπου θα γίνει κατεργασία με προωθητήρα. Οι σπορές θα πραγματοποιηθούν κυρίως σε εδάφη που είχαν καεί κατά το έτος 1998 και στα οποία έχει διαπιστωθεί υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας.

Η χρηματοδότηση των ανωτέρω έργων πραγματοποιείται μέσω του ειδικού φορέα δασών που προβλέπεται από τη μελέτη. Από το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης, 1.000.000 ευρώ αποτελεί δωρεά της Εμπορικής Τράπεζας προς την υπηρεσία. Τα φυτάρια παράγονται στο Δασικό Φυτώριο Νευροκοπίου με σπόρο από το δάσος του Πάρνωννα ο οποίος συλλέχθηκε το έτος 2007. Ένα ζήτημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπισθεί είναι η χρήση γυμνόριζων φυτών, η οποία αυξάνει τους κινδύνους απωλειών κατά τη μεταφορά των φυτών και κατά τον χειρισμό τους στην αναδάσωση.

Εκτός από τις φυτεύσεις, θα πραγματοποιηθούν και σπορές, αρχικά σε επιλεγμένες επιφάνειες ώστε να εξετασθεί η επιτυχία της μεθόδου. Ως θέσεις εφαρμογής σποράς εξετάζονται οι θέσεις όπου διενεργήθηκαν υλοτομίες (Κατσιποδιάς, 2009).

5.4.1. ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΙΣ

Έγιναν αναδασωτές εργασίες από Δεκέμβριο 2009 έως Μάρτιο 2010 με 5 εργαλαβίες (Πινάκες 5,6,7,8 και 9) κατόπιν μειοδοτικού διαγωνισμού. Φυτεύτηκαν 290,000 περίπου φυτάρια Μ. Πεύκης σε έκταση 2000 στρεμ. Περίπου. Κυριότερες δασικές θέσεις- περιοχές: Κατούνες, Φλαμπουριάρης, Προφ. Ηλίας, Μπόροβα, Φλώρους Λίμνα, ΓΕΧΑ, Μ. Λιθάρια, περιοχή Πηγαδίων, καμένες και από την μεγάλη

πυρκαγιά του έτους 1998. Από εθελοντές (σχολεία, συλλόγους κλπ) έχουν φυτευθεί μέχρι σήμερα 18,000 φυτάρια Μ.Πεύκης (Στριμπάκου, 2010).

Πίνακας 5. Αναδασώσεις από Συνεταιρισμούς στις θέσεις Καστιμπένες, Καμπινάρια και Κατούνες στο δ.δ. Αλαγονίας του Δήμου Καλαμάτας. (Δασαρχείο Καλαμάτας)

ΑΡ.ΕΠΙΦ.	ΘΕΣΗ	ΔΗΜ. ΔΙΑΜΕ ΔΗΜΟΣ	ΕΜΒΑΔΟΝ (ΣΤΡΕΜ.)	ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΦΥΤΕΥΘΗΚ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ %
1	ΚΑΤΣΙΜΠΕΝΕΣ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	36,038	6,490	20%
2	ΚΑΤΣΙΜΠΕΝΕΣ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	14,856	2,830	20%
3	ΚΑΤΣΙΜΠΕΝΕΣ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	19,332	3,680	25-30%
4	ΚΑΜΠΙΝΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	16,842	3,200	20%
5	ΚΑΜΠΙΝΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	18,281	3,480	25%
6	ΚΑΜΠΙΝΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	29,060	5,230	30%
7	ΚΑΜΠΙΝΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	27,028	4,870	20%
8	ΚΑΜΠΙΝΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	13,770	2,480	20%
9	ΚΑΜΠΙΝΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	47,571	8,570	30%
10	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	ΛΑΔΑ	24,089	3,130	15%
11	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	ΛΑΔΑ	46,458	6,040	20%
12	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	ΛΑΔΑ	20,226	2,835	20%
13	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	ΛΑΔΑ	26,980	3,780	20%
14	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	ΛΑΔΑ	31,193	4,340	20%
ΣΥΝΟΛΟ			371,724	60,955	

Στον πίνακα 5 βλέπουμε ότι έγιναν 14 αναδασώσεις στις περιοχές Καστιμπένες, Καμπινάρια και Κατούνες όπου φυτευτήκαν 60.955 φυτά μαύρης Πεύκης και το εμβαδόν που κάλυψαν ήταν 371,724 στρέμματα. Το ποσοστό επιτυχίας δεν ξεπέρα το 20% και αυτό σημαίνει ότι δεν τηρήθηκε κάποια από τις οδηγίες που δίνει η δασική υπηρεσία δεν τηρήθηκε όπως εποχή φύτευσης, βάθος λάκκου, αποστάσεις φυτών καθώς και η ποιότητα του εδάφους. στην περιοχή όμως Καμπινάρια το ποσοστό επιτυχίας φτάνει στο 30%.

Πίνακας 6. Αναδασώσεις από συνεταιρισμούς στην θέση Φλαμπουριάρης, Προφ. Ηλίας, Μπόροβα και Καμπινάρι. (Δασαρχείο Καλαμάτας)

ΑΡ. ΕΠΙΦ.	ΘΕΣΗ	ΔΗΜ.ΔΙΑΜΕ ΔΗΜΟΣ	ΕΜΒΑΔΟΝ (ΣΤΡΕΜ.)	ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΦΥΤΕΥΘΗΚ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ %
1	ΚΑΜΠΙΝΑΡΙ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	18,957	4,076	20%
2	ΚΑΜΠΙΝΑΡΙ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	17,766	3,225	20%
3 ^α	ΜΠΟΡΟΒΑ	ΠΗΓΩΝ	8,266	1,350	20%
3 ^β	ΜΠΟΡΟΒΑ	ΠΗΓΩΝ	47,664	7,150	20%
4	ΜΠΟΡΟΒΑ	ΠΗΓΩΝ	25,283	4,560	20%
5	ΜΠΟΡΟΒΑ	ΠΗΓΩΝ	68,794	7,570	20%
6	ΜΠΟΡΟΒΑ	ΠΗΓΩΝ	55,842	5,119	20%
7	ΜΠΟΡΟΒΑ	ΠΗΓΩΝ	31,968	3,516	20%
8	ΜΠΟΡΟΒΑ	ΠΗΓΩΝ	50,618	10,124	20%
9	ΦΛΩΡΟΥΣ ΛΙΜΝΑ	ΠΗΓΩΝ	38,754	6,980	20%
10	ΑΓΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΠΗΓΩΝ	50,845	7,700	20%
11	ΦΛΑΜΠΟΥΡΙΑΡΗΣ	ΛΑΔΑ	13,00	2,630	20%
ΣΥΝΟΛΟ			427,757	64,000	

Στον πίνακα 6 βλέπουμε ότι έγιναν 11 αναδασώσεις στις περιοχές Φλαμπουριάρης Προφ. Ηλίας, Μπόροβα και Καμπινάρι όπου συνολικά φυτευτήκαν 64.000 φυτά μαύρης Πεύκης και κάλυψαν 427.757 στρέμματα δάσους το ποσοστό και εδώ δεν ξεπερνά το 20%.

Πίνακας 7. Αναδασώσεις από συνεταιρισμούς στην θέση Κατούνες, Προφ. Ηλίας.
(Δασαρχείο Καλαμάτας)

ΑΡ.ΕΠΙΦ.	ΘΕΣΗ	ΔΗΜ.ΔΙΑΜΕ ΔΗΜΟΣ	ΕΜΒΑΔΟΝ (ΣΤΡΕΜ.)	ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΦΥΤΕΥΘΗΚ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ %
1	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	ΛΑΔΑ	31,00	7,260	20%
2	ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΩΝ	14,00	2,100	30-35%
3	ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΩΝ	54,00	13,650	40%
4	ΠΡΟΦ.ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΩΝ	54,00	12,420	40%
5	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	ΛΑΔΑ	36,00	7,200	20%
6	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	ΛΑΔΑ	22,00	3,080	20%
ΣΥΝΟΛΟ			211,00	45,710	

Στον πίνακα 7 έγιναν 6 αναδασώσεις στις περιοχές Κατούνες και Προφ. Ηλίας με συνολικό αριθμό φυτών 45.710 και καληψαν 211.00 στρέμματα δάσους, στον πίνακα αυτόν βλέπουμε ότι στον Προφ. Ηλία το ποσοστό φτάνει μέχρι και 40% . Αυτό το υψηλό ποσοστό μας δείχνει ότι στην συγκεκριμένη περιοχή τα φυτά ευδοκιμούν πολύ καλά.

Πινάκας 8.Αναδασώσεις από συνεταιρισμούς στην θέση ΓΕΧΑ, Μ. Λιθάρια ,Κατασκηνώσεις. (Δασαρχείο Καλαμάτας)

ΑΡ. ΕΠΙΦ.	ΘΕΣΗ	ΔΗΜ.ΔΙΑΜΕ ΔΗΜΟΣ	ΕΜΒΑΔΟΝ (ΣΤΡΕΜ.)	ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΦΥΤΕΥΘΗΚ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ %
1 ^α	ΜΑΥΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	34,00	7,250	20%
1β	ΜΑΥΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	40,00	8,750	20%
1γ	ΜΑΥΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	25,00	3,600	20%
1δ	ΜΑΥΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	18,00	2,400	20%
1ε	ΜΑΥΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	16,00	1,900	20%
1ζ	ΜΑΥΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	30,00	5,200	20%
1η	ΜΑΥΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	28,00	3,100	20%
2α	ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΓΕΧΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	46,00	9,550	20%
2β	ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΓΕΧΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	34,00	6,650	20%
2γ	ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΓΕΧΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	15,00	2,600	20%
2δ	ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΓΕΧΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	45,00	9,100	20%
2ε	ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΓΕΧΑ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	14,00	1,300	20%
3	ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΓΕΧΑ	ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ	25,00	3,600	20%
ΣΥΝΟΛΟ			370,00	65,000	

Στον πίνακα 8 βλέπουμε ότι έγιναν 3 αναδασώσεις σε δόσεις στις περιοχές ΓΕΧΑ, Μ. Λιθάρια και Κατασκηνώσεις όπου συνολικά φυτευτήκαν 65.000 φυτά μαύρης Πεύκης και κάλυψαν 370.000 στρέμματα δάσους το ποσοστό και εδώ δεν ξεπερνά το ποσοστό επιτυχίας το 20%.

Πίνακας 9. Αναδασώσεις από συνεταιρισμούς στην θέση Πηγάδια, Δασάκι και Προφ. Ηλίας. (Δασαρχείο Καλαμάτας)

ΑΡ.ΕΠΙΦ.	ΘΕΣΗ	ΔΗΜ.ΔΙΑΜΕ ΔΗΜΟΣ	ΕΜΒΑΔΟΝ (ΣΤΡΕΜ.)	ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΦΥΤΕΥΘΗΚ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ %
1	ΛΑΚΚΩΜΑΤΑ	ΛΑΔΑ	14,88	3,000	20-25%
2	ΛΑΚΚΩΜΑΤΑ	ΛΑΔΑ	26,29	6,100	20-25%
3	ΔΑΣΑΚΙ	ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ	12,03	3,500	20%
4	ΔΑΣΑΚΙ	ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ	39,27	10,600	20%
5	ΔΑΣΑΚΙ	ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ	68,85	13,500	25-30%
6	ΣΤΑΥΡΩΤΟ ΔΑΝΤΡΙ	ΛΑΔΑ	27,95	3,300	50%
7α	ΠΡ. ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΑ ΑΒΙΑΣ	10,74	1,540	50%
7β	ΠΡ. ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΑ ΑΒΙΑΣ	4,12	73	50%
7γ	ΠΡ. ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΑ ΑΒΙΑΣ	13,19	1,400	50%
7δ	ΠΡ. ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΑ ΑΒΙΑΣ	29,99	5,180	50%
7ε	ΠΡ. ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΑ ΑΒΙΑΣ	10,16	940	50%
7στ	ΠΡ. ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΑ ΑΒΙΑΣ	14,9	1,020	50%
7ζ	ΠΡ. ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΑ ΑΒΙΑΣ	6,73	980	50%
7η	ΠΡ. ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΑ ΑΒΙΑΣ	9,36	2,230	50%
7θ	ΠΡ. ΗΛΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΑ ΑΒΙΑΣ	2,56	980	50%
ΣΥΝΟΛΟ			291,02	55,000	

Στον πίνακα 9 βλέπουμε ότι έγιναν 7 αναδασώσεις στις περιοχές Πηγάδια, Δασάκι και Προφ. Ηλίας όπου φυτεύτηκαν συνολικά 55.000 φυτά μαύρης Πεύκης και κάλυ-

φαν 291.02 στρέμματα δάσους. Εδώ βλέπουμε ότι στην θέση Προφ. Ηλίας το ποσοστό επιτυχίας ξεπερνάει κάθε προηγούμενο και φτάνει το 50%. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι στην περιοχή του Προφ. Ηλία τα φυτά ευδοκιμούν καλύτερα απ' όλες τις άλλες περιοχές που έχουν γίνει αναδασώσεις.

Σημαντική βοήθεια για την αποκατάσταση του Ταϋγету είναι και η συμβολή από σχολεία, συλλόγους και εθελοντικές ομάδες όπου με διαφορές αναδασώσεις που έκαναν σε πυρόπληκτες περιοχές κατάφεραν να φυτεύσουν πάνω από 9,000 δενδρυλλίων ελατής και μαύρης –Πεύκης(Πίνακας 10).(Στριμπάκου 2010)

Πίνακας 10.Αναλυτικά οι αναδασώσεις από εθελοντικές ομάδες . (Δασαρχείο Καλαμάτας)

Α/Α	ΘΕΣΗ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ	ΗΜΕ/ΝΙΑ	ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΦΥΤΕΥΘΗΚ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ %
1	ΑΓ.ΠΑΡΑΣ ΚΕΥΗ	ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΑΒΟΛΙΤΣΙΟΥ	19-11-2010	400	10%
2	ΑΓ.ΠΑΡΑΣ ΚΕΥΗ	3 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	30-11-2010	450	10%
3	ΣΤ.ΔΕΝΔΡΙ	ΣΥΛΛ.ΦΙΛΩΝ ΤΑΥΓΕΤΟΥ	20-2-2010	600	10%
4	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	ΣΥΛΛ.ΦΙΛΩΝ ΤΑΥΓΕΤΟΥ	20-2-2010	550	20%
5	ΣΤ.ΔΕΝΔΡΙ	ΣΧΟΛ. ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚ.	15-2-2010	75	0%
6	ΚΑΤΟΥΝΕΣ	2 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	4-3-2011	400	15%
7	ΑΓ.ΠΑΡΑΣ ΚΕΥΗ	ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΠΟΥΓΑ	22-3-2011	300	10%
8	ΚΑΣΤΟΡΙ	ΦΙΛΟΙ ΚΑΣΤΟΡΙΟΥ	23-2-2010	300	15%
9	ΔΑΣΑΚΙ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	26-2-2010	1200	25%
10	ΔΑΣΑΚΙ	ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	12-3-2010	960	20%
11	ΔΑΣΑΚΙ	ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΠΟΥΓΑ	16-3-2010	1488	20%
12	ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ	ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ	19-11-2010	600	25%
13	ΔΑΣΑΚΙ	ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΑΒΟΛΙΤΣΙΟΥ	19-11-2010	480	30%
14	ΑΚΟΒΟΣ	ΣΟΛΛΟΓΟΣ ΑΚΟΒΙΤΩΝ	26-11-2010	1400	20%
15	ΔΑΣΑΚΙ	3 ^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	30-11-10	480	20%

Στον πίνακα 10 βλέπουμε τις αναδασώσεις από σχολειά και διαφόρους συλλόγους του νομού, συνολικά βλέπουμε 15 εθελοντικές αναδασώσεις στις θέσεις Αγ. Παρασκευή, Κατούνες, Δασάκι, Άκοβος, Αγ. Μαρίνα και Καστόρι με συνολικό αριθμό ελατής και μαύρης Πεύκης 9.683 φυτά. Το ποσοστό επιτυχίας δεν ξεπερνά το 20% εκτός από την αναδάσωση που έγινε στην περιοχή Δασάκι με ποσοστό 30%.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί και η και η συμβολή του ΤΕΙ Καλαμάτας στις αναδασώσεις με τρεις δεντροφυτεύσεις και πάνω από 8.000 χιλιάδες φυτά και το ποσοστό επιτυχίας φτάνει το 30% (Πίνακας 11). Ακολουθεί πίνακας με την ημερομηνία αναδάσωσης την περιοχή τα φυτά που φυτευτήκαν και το ποσοστό επιτυχίας.

Πίνακας 11. Αναδασώσεις στην περιοχή Αγ. Παρασκευή από το ΤΕΙ Καλαμάτας.

Ημερομηνία	Σύλλογος	Περιοχή	Φυτά	Ποσοστό επιτυχίας %
03-11-2009	ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	3.500	30%
11-03-2010	//	//	3.000	5%
02-11-2010	//	//	2.000	

Η προσπάθεια αναγέννησης του δάσους Ταυγέτου και η προστασία του δεν σταματά στα προαναφερόμενα έργα, είναι συνεχής για όλους όσοι εργάζονται τόσο στη δασική υπηρεσία όσο και σε όσους φορείς οι οργανισμούς που ασχολούνται με το δάσος, διότι το δάσος του Ταυγέτου, όπως κάθε δάσος, αποτελεί κομμάτι από τη ζωή των ανθρώπων. (Δασαρχείο Καλαμάτας)

5.5 ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΥΤΕΥΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ

Για να έχει επιτύχει η αναδάσωση θα πρέπει να γνωρίζουμε τις ακόλουθες οδηγίες.

5.5.1. ΕΠΟΧΗ ΦΥΤΕΥΣΕΩΣ

α. Αείφυλλα δασικά δένδρα (διατηρούν τα φύλλα τους τον χειμώνα)

Τα σπουδαιότερα από αυτά είναι διάφορα είδη πεύκης, κυπαρίσσου, ελάτης, ευκάλυπτου, κυανοφύλλου ακακίας κ.α.

Τα είδη αυτά πρέπει να φυτεύονται όταν το έδαφος ποτιστεί σε βάθος 30 – 40 εκατοστά του μέτρου από τις πρώτες φθινοπωρινές βροχές και μέχρι τα Χριστούγεννα ή το πολύ μέχρι 15 Ιανουαρίου.

Στα μεγάλα υψόμετρα της Βορ. Ελλάδος, η φύτευση μπορεί να γίνεται και μέχρι αρχή Ιανουαρίου, γιατί εκεί βρέχει όλη την άνοιξη και το καλοκαίρι ακόμα.

5.5.2. ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ – ΔΙΑΝΟΙΞΙΣ ΛΑΚΚΩΝ

Σύμφωνα με το έντυπο της Δασικής Υπηρεσίας για την φυτέψει δενδρυλλίων πρέπει να γίνουν οι ακόλουθες ενέργειες.

α. Η προπαρασκευή του εδάφους που θα φυτέψετε τα δενδρύλλια γίνεται είτε με γενικό βαθύ όργωμα, είτε με όργωμα κατά λωρίδες, είτε με σκάψιμο κατά θέσεις. Για τη μέθοδο που πρέπει να εφαρμόσετε στη δική σας περίπτωση, ρωτήστε τον δασικό της περιοχής σας. Στο καλλιεργημένο έδαφος ανοίγονται οι λάκκοι που θα φυτευτούν τα δένδρα. Τόσο η καλλιέργεια του εδάφους όσο και το άνοιγμα των λάκκων, είναι προτιμότερο να γίνεται από την άνοιξη μέχρι το φθινόπωρο.

β. Οι λάκκοι πρέπει να έχουν βάθος και πλάτος ανάλογο με τις διαστάσεις των δένδρων που θα φυτέψετε. Π.χ. για τα μικρά φυτά (πεύκα κλπ.) οι διαστάσεις του λάκκου πρέπει να είναι 40 – 50 εκατ. βάθος και 40 εκατ. πλάτος. Για τα μεγάλα υψους δενδρύλλια (λεύκη, καρυδιά κλπ.) το βάθος πρέπει να είναι λιγότερο 70 εκατ. και 60Χ60 εκατ. Πλάτος (Χρυσανθακόπουλος, 1999).

5.5.3. ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΦΥΤΕΥΣΕΩΣ

Ανάλογα με τον σκοπό για τον οποίο θα φυτέψετε και το είδος των δένδρων που θα χρησιμοποιήσετε, θα είναι και οι αποστάσεις λάκκων. Σωστές οδηγίες πάνω σε αυτό θα σας δώσει ο δασικός της περιοχής σας. Σε γενικές όμως γραμμές πρέπει να γνωρίζετε ότι: α) Για την δημιουργία δάσους από κωνοφόρα (πεύκα, έλατα κλπ.) οι αποστάσεις φυτεύσεως είναι 2 – 3 μέτρα, από αμερικανική (καναδική) λευκή ή ασπρολεύκη 5 μέτρα, από καβάκια ανά 1 μέτρο σε γραμμές που απέχουν μεταξύ τους πάνω από 10 μέτρα. β) Για την δημιουργία δενδροστοιχιών 5 – 8 μέτρα και γ) Για πάρκα 5 – 10 μέτρα (Χρυσανθακόπουλος, 1999).

5.5.4. ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΦΥΤΑΡΙΩΝ

Για να έχουν επιτυχία οι φυτεύσεις, δεν πρέπει να αφήνετε ακάλυπτες ούτε για μια στιγμή, τις ρίζες των δενδρυλλίων στον ήλιο και τον αέρα, γιατί τα τρυφερά μέρη τους ξηραίνονται αμέσως και αχρηστεύονται. Τα φυτά, από την στιγμή που θα βγουν από το φυτώριο μέχρι την στιγμή που θα φυτευτούν, πρέπει να μένουν συσκευασμένα σε κιβώτια ή υγρές λινάτσες με λίγο νωπό χώμα στις ρίζες τους και να διατηρούνται σε σκιερό χώρο. Τα φυλλοβόλα δενδρύλλια (που ρίχνουν τα φύλλα τον χειμώνα)

μπορούν να διατηρηθούν έως 15 ημέρες μέχρι να φυτευτούν, αρκεί οι ρίζες να παραχωθούν σε υγρή άμμο ή ελαφρό νωπό χώμα (Χρυσανθακόπουλος, 1999).

5.5.6. ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΩΣ

Μετά την αναδάσωση οι εργασίες που πρέπει να γίνουν είναι.

α. Σκαλίσματα. Είναι απαραίτητα και πρέπει να γίνονται οπωσδήποτε κάθε άνοιξη μετά τις τελευταίες ανοιξιάτικες βροχές κατά τα δύο τουλάχιστον πρώτα χρόνια. Το σκάλισμα γίνεται σε βάθος 5 – 10 εκατοστά, ανάλογα με το μέγεθος των δενδρυλλίων, με μηχάνημα (φρέζα, ελαφρό άροτρο κλπ.) ή με εργάτες, σε ολόκληρη την επιφάνεια ή γύρω στα φυτά. Καλύτερα είναι να σκαλίζουμε ή οργώνουμε ολόκληρη την επιφάνεια, ιδίως στις αναδασώσεις λεύκης, ευκαλύπτου κλπ. Αν πρόκειται να ποτίσουμε το καλοκαίρι, διαμορφώνουμε κατάλληλα τους λάκκους γύρω στα φυτά.

β. Ποτίσματα. Είναι απαραίτητα, ιδιαίτερα σε εδάφη που ξεραίνονται εύκολα ή όταν θέλουμε γρήγορη ανάπτυξη των δένδρων. Γίνονται τα δύο πρώτα χρόνια, κατά την ξηρή περίοδο, με 30 – 50 κιλά νερό για κάθε δένδρο και 15ήμερο. Λίγο νερό και συχνότερο πότισμα δεν ωφελεί.

γ. Κλαδέματα. Γίνονται σε διάφορα χρονικά διαστήματα, ανάλογα με το είδος του δένδρου, τον σκοπό που επιδιώκουμε και την ανάπτυξη που θα έχουν τα δένδρα. Γι' αυτό όταν τα δένδρα ψηλώσουν και βγάλουν πολλά κλαδιά, συμβουλευτείτε τον δασικό. Στα δένδρα των πάρκων δεν γίνεται συνήθως κλάδεμα.

δ. Καταπολέμηση ασθενειών. Γίνεται αμέσως μόλις παρουσιαστούν κάμπιες, μαρασμοί, φαγωμένα ή τρύπια φύλλα κλπ. Ρωτήστε τον δασικό τι πρέπει να κάνετε. (Χρυσανθακόπουλος, 1999).

5.5.7. ΑΡΑΙΩΣΕΙΣ – ΥΛΟΤΟΜΙΑ

Για να αραιώση με σκοπό να βοηθήσουμε την ανάπτυξη ή να καρπωθούμε το ξύλο, πρέπει να παίρνουμε τη γνώμη της Δασικής Αρχής. Το ίδιο και όταν κάνουμε την τελική υλοτομία για το ξαναφύτεμα της εκτάσεως (Χρυσανθακόπουλος, 1999).

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

Ολοκληρώνοντας την μελέτη και την ερευνά για την πτυχιακή μου εργασία, η οποία έχει σχέση με τις πυρκαγιές και τις ενέργειες αποκατάστασης των πυρόπληκτων περιοχών ενίσχυσα την πεποίθησή μου ότι πυρκαγιές είναι ο μεγαλύτερος εχθρός των βουνών και του δάσους.

Είναι το μοναδικό φαινόμενο το οποίο μπορεί να καταστρέψει σε λίγα λεπτά τις προσπάθειες χιλιάδων ετών της φύσης για την δημιουργία των δασών και κατά συνέπεια της χλωρίδας και της πανίδας που σε αυτά υπάρχουν, προκαλώντας μεγάλες οικολογικές και οικονομικές καταστροφές με ότι αυτό συνεπάγεται.

Προτεραιότητα όλων μας λοιπών με μπροστάρη το κράτος είναι να δούμε το θέμα των πυρκαγιών με μεγάλη σοβαρότητα, και να δημιουργήσουμε τις υποδομές για την διαφύλαξη του φυσικού μας πλούτου διότι αυτός είναι έμμεσα συνδεδεμένος με την ποιότητα της ζωής μας και την ισορροπία της φύσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, (2007), «Μελέτη Αποκατάστασης & Ανάπτυξης του Αγροτικού Τομέα – των Δασών & της Προστασίας του Περιβάλλοντος στις Πυρόπληκτες Περιοχές», Περίληψη, Αθήνα.
2. Γενική Διεύθυνση Ελληνικής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, Τμήμα Δασών, (2007), «Ξένη συνδρομή σε εναέριες δυνάμεις, οχήματα και προσωπικό, κατά τη διάρκεια των δασικών πυρκαγιών του καλοκαιριού του 2007», Αθήνα.
3. Εγκυκλοπαίδεια Υδρία . τόμος 4
4. Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λάrous Μπριτάνικα. Τόμος 47
5. Εθνικό Τυπογραφείο, (2007), «Κοινωνικές παροχές και οικονομικές ενισχύσεις στους πληγέντες από τις πυρκαγιές», Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου 29/08/2007, ΦΕΚ 205/Α' / 28.08.2007, Αθήνα.
6. Εθνικό Τυπογραφείο, (2007), «Σύσταση ειδικού λογαριασμού αρωγής πυρόπληκτων», Υπουργική Απόφαση 2/53006/Α0024/2007 – ΦΕΚ 1722 / Β' / 29.8.2007, Αθήνα.
7. Εθνικό Τυπογραφείο, (2007), «Προκήρυξη χρηματικής αμοιβής για τη σύλληψη δραστών εμπρησμού σε δασικές ή γεωργοδεντροκομικές εκτάσεις», Υπουργική Απόφαση 3004/9/5/2007 – ΦΕΚ 1708/Β'/26.8.2007, Αθήνα.
8. Εθνικό Τυπογραφείο, (2007), «Καταβολή έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης πυροπαθών εγγεγραμμένων ανέργων Ο.Α.Ε.Δ.», Υπουργική Απόφαση 31640/2007 ΦΕΚ 1716/Β'/28.8.2007, Αθήνα.
9. Εθνικό Τυπογραφείο, (2007), «Κήρυξη της Χώρας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης», Υπουργική Απόφαση 47870/2007 – ΦΕΚ 1706/Β'/25.8.2007, Αθήνα.
10. Εθνικό Τυπογραφείο, (2007), «Επέκταση καταβολής οικονομικής ενίσχυσης σε πληγέντες από πυρκαγιές αγρότες», Υπουργική Απόφαση 307414/2007 – ΦΕΚ Β'/1723/29.8.2007, Αθήνα.
11. Κατσιποδιάς Σπύρος Δασάρχης (2009).Διεθνές Συνέδριο<< Νέες προσεγγίσεις στην αποκατάσταση δασών μαύρης πευκής >>,Σπαρτή.

12. Κατσιποδιάς Σπύρος Δασάρχης (2007). Μελέτη Δασικής Υπηρεσίας για τις ενέργειες αποκαταστάσεις του καμένου δάσους.
13. Καλλίρης, Π., (2001), «Η αποκατάσταση – αναβλάστηση των καμένων δασικών εκτάσεων: μύθος και πραγματικότητα», Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου: «Αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων», Υ.Α.Α.Τ. & ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε., σελ. 205-210.
14. Κωνσταντινίδης, Π., (2001), «Μέθοδοι αποκατάστασης των καμένων δασικών οικοσυστημάτων στην Ελλάδα», Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου: «Αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων», Υ.Α.Α.Τ. & ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε., σελ. 135-145
15. Κωνσταντινίδης, Π., (2003), «Μαθαίνοντας να ζούμε με τις Δασικές Πυρκαγιές», Εκδόσεις Χριστοδουλίδη, Θεσσαλονίκη.
16. Μελέτη Δασικής Υπηρεσίας για την πορεία των αναδασώσεων. Στριμπάκου Άννα, (2010).
17. Μελέτη Αναπτυξιακής (2009). Συντακτική ομάδα, Καρνούσκος Παναγιώτης, Κομματάς Μιχαήλ, Μαλαπέρδας Γεώργιος, Σπαρτιανός Ηλίας, Σωτηρόπουλος Παναγιώτης. <<Αποκατάσταση Πυρόπληκτης Περιοχής>>.
18. Μελέτη Αναπτυξιακής (2008). <<Βιοτικό Περιβάλλον Ταΰγετου>>, Κομματάς Μιχαήλ.
19. Τεχνικό Επιμελητήριο (2009). Επιτροπή Παρατηρητήριου Ανασυγκρότησης Πυρόπληκτων Περιοχών.
20. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (2008) <<Ειδικό πλαίσιο ανασυγκρότησης και ανάπτυξης πληγείσων περιοχών από πυρκαγιές>>.
21. Υπουργείο Αγροτικής Αναπτύξεως (2007). έντυπο για την αποκατάσταση καμένων ελαιοδέντρων.
22. Υπουργείο Αγροτικής Αναπτύξεως (2007). έντυπο για την αποκατάσταση καμένων ελαιοδέντρων.
23. Φούρκας Κώστας δασολόγος (2007). Μελέτη Δασικής Υπηρεσίας για υλοτομικές εργασίες στο καμένα δάσος.
24. Χρυσανθακοπούλος Γεώργιος (1999) Δασάρχης. <<Προπαρασκευή εδάφους για αναδασώσεις, Μηχανήματα και Τεχνική, Λάκκοι-Βαθμίδες-Αυλακώσεις>>.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Oliver-Smith, A., (1996), "Anthropological research on hazards and disasters", Annual review of Anthropology, 25:303-328
2. Statheropoulos, M., Karma, S. and Koutoula, G., (2005), "Short and long term health impacts of forests fire smoke on the firefighters and the exposed population", Forest Fire Net, Civil Protection, Greece, Published by European Center for Forest Fire (ECFF), Vol. 3.
3. Tan & Iatrou, (2001).

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ (Web)

1. Διαδίκτυο 1. www.Wikipedia.gr
2. Διαδίκτυο 2 www.wwf.gr/index.php
3. Διαδίκτυο 3 WWF Ελλάς, 2007. <<Οικολογικός απολογισμός των καταστροφικών πυρκαγιών του Αύγουστου 2007 στην Πελοπόννησο>>, Αθήνα 2007
4. Καλλίρης, Παν., (2007), «Εθνικό βοτανικό πάρκο, όρος «Φουκά» ή «Απέσα» του Δήμου Βόχας», (Πρόταση), <http://www.arthro24.gr/pdf/foukas.pdf>
5. Μπούμπουκα, Α., (2008), (Α'), «Εθελοντές με το σταγονόμετρο», (Άρθρο)http://www.eurocharity.org/article_print.php?article_id=1876
http://www.enet.gr/online/online_text/c=112,dt=30.09.2007,id=45669424
6. Ντάφης, Σπ., (2007), «Τα τρία επίπεδα πυροπροστασίας των δασικών εκτάσεων», (Άρθρο), Καθημερινή.
http://news.kathimerini.gr/4dcqj/w_articles_ell_2_08/07/2007_233609
7. Ντάφης, Σπ., (2006), «Το μέλλον του δάσους, το δάσος του μέλλοντος»,
http://www.oikologio.gr/component/option,com_docman/task,cat_view/Itemid,29/gid,72/orderby,dmdate_published/
8. Κιούσης, Γ., (2007), (Β'), «Η σημασία της πρόληψης των Δασικών Πυρκαγιών», ΥΛΗ, (Δημοσίευμα),
www.forest.gr/portal/index.php?option=com_content&task=view&id=268